

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható

XL. évfolyam
295 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi december 23

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 65 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bragov. Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 92, szerkesztőség 93.

Kevesebb multat, több jövőt!

Irta: Tanódy Endre

A parlament egyhónapos előcsatározás után ünnepi pihenőre tért. Történelmi származásának előkelőségéből a felirati vita nem sokat őrizett meg. Nálunk époly kevesebb, mint másutt.

Szellemi és politikai áramok kavardása és keresztelése hegyett ma már inkább a „Beszéljünk meg” laprovatok módszerét és problémáit hozza.

Ennyi ma elég, mert a Rajnán erről még ennyit is alig tudnak elérni.

De ha már ide kellett visszahúzódnunk a védekezésben, legalább a megbeszélések folynának inkább a jövő felé, mint vissza a multba. Az erdélyi olvasótól — nemzetre való tekintet nélkül — megközelíthetetlen távolba esnek a román politika közelmúlt fejezetei is és egészen érthetetlenek a régmúltak. Nehezen tudnánk hát felértékelni ezeknek a visszanező elnevezéseknek értéktelenségét — Az okirályságbeli közvélemény azonban jól megérti, hogy a szakadék átjárhatatlan és az elmúltak politikumából nincsenek levonható tanulságok.

Itt egyre többen vannak, akik áthatódtak a kor nagyparancsától: — valami újat, valami mást és mindenestre más-keppen!

Ilyen meggyőződéseket természetesen csak azok engedhetnek meg maguknak, akik nem hivatásos politikusok. Ezek szegények még egyre a régi diadalmakra akarja szabni pályáikat s akik ismerik ezeket a mintákat, megközelítő pontossággal megmondják, hogy mikor és melyik nagyevű politikus alkalmazta ugyanezeket a módszereket és hatásokat.

Az eltérés csak annyi, hogy egy egész világ változott meg azóta és hogy akkor a beszédek nyomán valóságok keltek életre.

Még a saját mult és a közös mult sem forrás ma már, hát még egy különvált, térben és időben elszakadt politikai történelem!

Pártok és emberek nem élhetnek politikai örökségekből. Tudjuk, hogy az új sodrásoktól alámosott, ingadozó maradványok kétségbeesésükben a holtak szelleméhez folyamodnak védelemért. Ismerjük Lebonnak, a mai reakció legközelebbi őseinek híres tételét: „A marneiai csatát a halottak nyerték meg”. Azt akarta mondani, hogy a francia hagyományok, letűnt nemzedéksorozatok feltámadt ereje döntötte ott el a háború sorát. De a valóság az, hogy a csatát az új halottak nyerték meg, nem a régiek.

A multakba való menekülés emberi és érthető, mint minden menekülés. Az egész emberiség csak úgy győzött a nálánál sokkal nagyobb erejű vad óriásokkal népes ösvilág felett, hogy jól tudott menekülni. Ez a vitézség és hősieség legrégebbi tradíciója.

Igen, de most a letűnt ösvilághoz hasonlóan felelmetes új világ van előttünk kiemelkedőben. Egyensúlyt veszített gazdasági és társadalmi rendek takarói alól bujnak ki égőszemű szörnyek, de ezekről nem lehet menekülni. A takarót lehet csak rájuk borítani és pedig vagy a régít, vagy újat. A régít, ha lehet, az újat, ha kell.

És ha a parlamentek egyelőre csak beszélhetnek, legalább erről beszéljenek. A feliratokra adott királyi válasz egy mondatba foglalja, hogy mi ez a lényeg: — termelni kell és pedig rentábilisan. Ehhez csak egyetlen fenntartás szükséges még. Nevezetesen az, hogy tulrentábilis ne legyen a termelés, mint hazánk egyes termelési ágaiban, mindenekelőtt a nagyiparban.

Kormányválságot remélnék egyesek Jamandi beszéde nyomán

A miniszterelnök újabb kihallgatásra ment Színájába

Jamandi bátor nyilatkozatban veri vissza a sovinszta körök támadásait

Maniu Gyulafehérváron fog nyilatkozni lemondása okairól

Bukarest, december 22.

A Jamandi-ügy, mely félig-meddig a romániai kisebbségek ügye, újabb fordulathoz érkezett. Tegnap számunkban jelentettük ugyanis, hogy mielőtt Jamandi válasza a Viitorulban megjelenne, a miniszterelnök nyilvános nyilatkozatot szándékozik tenni, amelyben rá fog mutatni, hogy a propagandaminiszter kijelentéseit szándékosan félremagyarázták, holott a beszéd nem tért el a liberális párt nemzeti politikájának irányvonalától. A kormányfő nyilatkozata, amelyet politikai körökben feszült érdeklődéssel vártak, nagy meglepetésre elmaradt. E helyett az történt, hogy Jamandi beküldte válaszában kéziratát a Viitorulhoz, melyet a szerkesztőség azonnal nyomdába küldött, Bratianu Dinu azonban telefonon letiltotta a közlemény megjelenését.

A pártelnök váratlan közbelépése fe-

szült helyzetet teremtett a kormánypártban. Különösen a fiatalság méltatlankodik Bratianu eljárása miatt, amely egyesek megítélése szerint nem jelent kevesebbet, minthogy a liberális ifjuság legjobb elemeit tömörítő H-csoport vezére nem számíthat a kormánypárt hivatalos támogatására.

Tatarescu magatartását arra magyarázzák, hogy a miniszterelnök, noha tisztában van a pártelnök iránta és bizalmas hívei iránt táplált érzelmei felől, egyelőre a párt érdekében nem hajlandó nyílt kiállásával az ellentéteket még inkább kiélezni. Kérdés azonban, hogy a Jamandi mögött álló, jelentékeny választási erőt képviselő csoportok egyszerűen tudomásul veszik-e Bratianu hadüzenetét, vagy olyan akcióba kezdenek, amely hivatalosan lesz végleg eldönteni a kormánypárt két frakciója között évek óta folyó párvíadalt.

Nagy izgalmak a politikai fronton

Mondanunk sem kell, hogy Maniu visszavonulása után, amely a nemzeti-parasztpártot fenyegeti kettészakadással, a Jamandi-ügy kormánypárti, súlyos bizonytalanságokat idéző változata, belpolitikai körökben igen élénk vitákra ad alkalmat.

Jamandi válaszáat egyébként, miután annak közlését a Viitorul az előbb említett okok folytán megtagadta, a reggeli lapok teljes terjedelmében hozzák. A propagandaminiszter azzal kezdi nyilatkozatát, hogy beszédét a kamara élénk tapsal fogadta és senkinek nem jutott eszébe, hogy a most utólag kárhözhatott kitételekkel szemben kőfogást emeljen. Az erdélyi városok elrománosításának a kérdését azok az ellenzéki szónokok tűzték napirendre, akik felirati beszédekben hanyagsággal vádolták a kormányt.

Az országnak el kell pusztulnia gazdaságilag, ha valahol túlságosan jól megy és ha minden munkának a gyümölcse ezen a „valahol” ponton halmozódik össze.

Mindenestre könnyebb az ilyen célokat kitűzni mint megközelíteni, de a legkönnyebb ezektől a céloktól visszabeszélni magunkat az uralkodó párt elmúlt diadalmába és az ellenzéki pártok visszavillanó önvédelmébe.

A törvényjavaslatok még nem kerültek a kamara elé, mert nincsenek is meg, vagy mert nincsenek felőlük megegyezés

és erőyes nemzeti akciót követeltek az elrománosodás folyamatának siettetése céljából. Ők hozták szóba azokat az adatokat is, amelyekből ma egyesek fegyvert igyekeznek kovácsolni ellene. Beszédében közismert igazságot ismétel meg, a mikor kijelentette, hogy „...különösen az erdélyi városok nem tartoztak hozzánk. 16 év alatt azonban nem lehet állami tevékenységgel a városok képét megváltoztatni ott, ahol a lakosság 90 százaléka nem román”.

A miniszter ezután hivatkozik arra, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával, ugy formában, mint tartalommal azonos nézeteket hangoztatott. Megállapította akkor, hogy Erdélyben csak a román parasztság tudott ellenállani a beolvadási folyamatnak. A vezető osztályok felmor-

zolódtak, a román nemesség is teljesen elvesztett a nemzet számára. Ezen nem kell csodálkozni, mert a vezető osztályok idegen uralom alatt nehezen mondanak le előjogaikról. A nemzet ereje mindig a népben van, amely változatlanul megőrzi a rábizott történelmi hagyatékot. Így a románság a városokban nem juthatott szóhoz, mivel ott a hivatalos politika különleges kedvezményekkel segítette elő az uralkodó nemzet előtörését. Az adottságokkal tehát számolni kell, „ne várjunk azonnali eredményeket, mert nem vagyunk és nem lehetünk a vaspillával való nacionalizálás hívei. Tiszteletben kell tartanunk az ország határai között élő népek jogait. Munkánkkal, minden irányú működésünkkel arra kell törekednünk, hogy nemzetünk felsőbbbsége mielőbb jelentkezze és így édesgessük magunkhoz azokat, akik idegenül néznek ráink. Tegyük őket munkatársunkká, a román állam építő elemeivé”.

„Mit értettem én az alatt, hogy a városok nem tartoztak hozzánk?” — teszi fel a kérdést Jamandi. „Azt a tényt szögeztem le, hogy a történelem mostohasága folytán mi számszerűleg alsóbbrendű helyzetben voltunk a kisebbségekkel szemben”. Nem állíthattam azt, hogy a városokat a magyarok alapították, mivel — szerinte — köztudomású, hogy a századok érdeme s elmagyárosításuk csak a mult század folyamán következett i.e. A magyar szót egyébként beszédében egyáltalán nem használta. Új dolgokat sem mondott, mindössze olyan tényekről számolt be, melyek a történelmi tankönyvekben is fellelhetők. Kötelességének érezte kihangsúlyozni, hogy a városok elrománosítása máról-holnapra nem valószínűsíthető, ez a folyamat komoly állami politikát, észszerű cselekvést és hosszú időt igényel.

Ami pedig a kormány kisebbségi politikáját illeti, kijelentette, hogy a román

még a kormányzó pártban sem. Ez mentsége lehet a parlamentnek, mint szónokló testületnek, de nem lehet mentsége a benne ülő pártoknak. Az alkotmány tanfélélei szerint ugyan a kormány a kezdeményezés, de a gyakorlati politikában a pártoknak kell lennie az erőnek, amely ezt a kezdeményezést ki-kényszeríti.

A javaslatok tartalommutatóját már ismerjük. Nem mondhatnánk, hogy izgalmas fejezetek. Új közigazgatási törvény — holott új közigazgatás kellene. Új büntető és polgári törvények, — holott

más jogszolgáltatásra vágyunk. Ujra és újra mindenütt és mindenben és ilyenkor olyan fájó és nyomasztó az elégtelenségnek és önelégültségnek az a hangja, amely untalan szétárad a kamarákból a megviselt és nehezen vívódó tömegek közé.

A multat ideje volna visszautalni a történelembe és a politikát a jövő felé irányítani. Ami kevésbé ünnepélyes nyelven annyit jelent, hogy — lássuk, hogy miből élünk!

Ez a tömegek válasza az ülésszakot záró feliratokra.

elem érdekeinek figyelembentartása mellett, egységet kell teremteni az országban lakó népek között. Azt is állította, hogy Romániában 4 millió kisebbségi polgár él, akiket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ki cáfolhatja meg azt az igazságot?

Azt is kijelentette, hogy ezek a kisebbségek „az ország egyes részeiben történelmi folytonosságot képviselnek”. Ki meri azt kétségbevonni, hogy a magya-

rok és szászok, akik évszázadok óta ugyanazon a helyen élnek, történelmi folytonosságot képviselnek? A bekesz-ződések is nemzeti kisebbségeknek minősítették őket. Csak rosszindulattal lehet kijelentéseinek más értelmet adni, mint, ahogy szavaiból világosan kitünik. Lehetséges-e az igazság feltárából azt a következtetést levonni, hogy ő megállapításait egész Erdélyre értette?

„A kisebbségek fontos gazdasági és társadalmi szerepet töltenek be...”

Allította és állítja, hogy 4 millió kisebbségi polgár ellen nem lehet hivatalos állami politikát inaugurálni. Nem hiszi, hogy akad egyetlen román politikus, aki alá ne írta ezt a tételt. Allította és állítja, hogy a kisebbségek fontos gazdasági és társadalmi szerepet töltenek be az államban. Ezt sem lehet kétségbevonni.

Centrifugális törekvéseket csak egyes kisebbségek vezetőinél lehet tapasztalni. Hogyan lehet letagadni azt, hogy a romániai magyarság vezetői Budapest felé tekintenek. Feltételezhető-e, hogy ezek az emberek, akik egykor a magyar állam politikáját képviselték, olyan rövid idő alatt megváltoztak volna?

Milyen volt a háború utáni kormányok magatartása a kisebbségekkel szemben? Nem kötöttek-e velük választási egyességeket? Mi volt a csucsaik paktum? Még a szélső jobboldali pártok is igyekeztek megnyerni a kisebbségeket céljaik számára. Mindnyájan ismerjük azokat a kapcsolatokat, melyek a régi antiszemita az erdélyi hitlerista szászokhoz fűzik. Cuza nem jelent-e meg a magyar antiszemita budapesti kongresszusán?

Mindezek után komolytalannak tartja az ellene szegzett vádak. Ha azok a pártok és államférfiak, akik a kisebbségekkel paktáltak, nem árulták el a nemzeti érdekeket, miért árulta volna el pont ő, amikor nem tett mást, minthogy közismert dolgokat ismételt meg a kamara előtt és kétségbe nem vonható igazságokat szögezett le.

Végeztül megállapítja Jamandi, hogy az Unioesulban közölt fényképmásolat közönséges hamisítás. A gyorsírói jegyzetek tartalmát teljesen kiforgatta, mondatokat, sőt fejezeteket hagyott ki, csak-hogy minél „veszedelmesebbnek” tűntetesse fel a beszédet.

Maniu Gyulafehérváron indokolja meg visszavonulását

Maniu Gyula Bukarestből Kolozsvárra utazott, ahol több napot szándékozik tölteni. A Tempo úgy tudja, hogy Maniu hívei a kolozsvári gyűlés után Gyulafehérvárra is értekezletet hívnak össze,

amelyen megjelenik a volt pártelnök és ismertetni fogja visszavonulása okait.

Az Adeverul szerint Maniu lépése a párt vezető körében komoly aggodalmat keltett. Vannak, akik közeledésről beszélnek Maniu és egy fiatal pártvezér között, aki bizonyos alkotmányos kérdéseket illetően egy idő óta az erdélyi politikus nézetét vallja.

A Dimineata úgy vélekedik, hogy Maniu teljesen egyetért Mihailacheval abban, hogy a hatalomra kerülő párt kormányzási ténykedését az alkotmányos tényezőkön kívül más erők nem befolyásolhatják. Mihailache azonban ellene van annak, hogy a nemzeti-parasztpárt ellenzéki magatartása olyan mozgalmakban jusson kifejezésre, melyek téves következtetésekre adhatnak alkalmat és esetleg elűthetik a pártot a hatalomra jutástól.

Maniu ezzel szemben azt vallja, hogy a pártnak erőlyes ellenzéki mozgalom után már most elő kell készítenie a terepet a szabad és alkotmányos kormányzás lehetőségeinek megteremtése céljából.

Mintán az állandó bizottságban nem sikerült ezt a két ellentétes nézetet közös nevezőre hozni, Maniu kötelességének érezte, hogy személyére nézve levonja a konzekvenciákat.

A kormány felhivatalosa örül Maniu visszavonulásának. Szerinte Maniut saját hibái zárták ki a román közéletből.

Senki sem szállhat szembe a közvéleménnyel, anélkül, hogy el ne vonná méltó büntetését.

A külföldi sajtó is foglalkozik Maniu visszavonulásával. A párisi Le Temps így ír:

— Nem lehet könnyedén napirendre térni Maniu visszavonulása fölött. A volt miniszterelnök, lemondása dacára, a román közélet kiváló személyisége marad továbbra is. Ellenfelei is elismerik nemes jellemét és emelkedett gondolkodását. Mai lépése növelni fogja tekintélyét és az országra való befolyását.

A Jamandi-beszéd miatt támadt vihar a jelek szerint, súlyos bonyodalmakat támaszt, amelyekről egyesek azt tartják, hogy kormányválsághoz is vezethetnek.

Politikai körökben kivételes jelentőséget tulajdonítanak annak a ténynek, hogy Tatarescu miniszterelnök, ki csak tegnap délelőtt volt királyi audiencián, pénteken délután 5 órakor ismét Szinajába utazott, hogy újabb kihallgatáson jelenjen meg az uralkodó előtt. Vannak, akik ebben megerősítést látnak a kormány nehézségeinek.

Jellemző a hangulatra, hogy az Adeverul „Ujra forr a sátn tüzje” címen közölt belpolitikai helyzetképet, amelyet azonban a cenzura jórészt törölt.

Politikai körökben feszült érdeklődéssel várják a további fejleményeket, mert azt hiszik, hogy a Jamandi-beszéd ürügyével ismét mesterkedések indultak meg a kormány ellen, amelyek helyzetének megrendítését célozzák.

Megalakult a Jeftics-kormány

Belgrád, december 22.

A jugoszláv kormányválság elhúzódott, mert megoldását megnehezítették egyrészt a feloszlott pártok vezetőinek a feltételei, másrészt a tábornoki kar különféle kikötései. A koncentrációs jellegű kormányalakítás sokkal bonyolultabbnak bizonyult, mint kezdetben hitték.

Az őszér radikalizmus elvi és személyi kérdésekben nem tudott megegyezni Jeftics-csal. Ugyanugy, mint Korosetz és Spaho, a párt ragaszkodott a közszabadságokat megszorító törvények demokratikus szemlében való módosításához s ezenkívül meghatározott számú tárcához, köztük a belügyminiszteri tárcához is. A párt vezérét, Sztanojevics Akát, a regensteráns tegnap este kihallgatáson fogadta, hogy rávegye a kormányba való belépésre. Korosetz, a szlovén katolikusok és Spa-

ho, a boszniai muzulmánok vezére, szolidaritást vállalt a radikálisokkal.

Jeftics miniszterelnökként tegnap este kijelentette az újságíróknak, hogy tárgyalásai végetértek s kormánya szombaton délelőtt megalakul. Ennek ellenére szombaton délig még nem tudtak az új kormány létrejöttéről. Csak ideiglenes kormánylista került nyilvánosságra, amelyen a következő nevek szerepeltek:

Miniszterelnök és külügy — Jeftics, hadügy — Zsifkovics tábornok, pénzügy — Sztójadinovics (radikalizmus), szociálpolitika — Jovrenovics, igazságügy — Dragutin Jankovics, belügy — Popovics Velja, kereskedelemügy — Urbanics, erdő- és bányagügy — Sibenik Sztan-ko (horvát), földművelésügy — Auer-Judevics, közoktatásügy — Cirics, közlekedésügy — Kozsics.

Eszerint a Jeftics-kormányban jelentős ké-

viselethez jut a szövetségi mozgalom, amely főképvisezője Dragutin Jankovics.

Esti jelentések szerint Jeftics a következőképpen alakította meg kormányát:

Elnök és külügyminiszter Jeftics, hadügyminiszter Zsifkovics, pénzügyminiszter Stojadinovics, szociálpolitikai Jevrenovics, igazságügyi Jancu Dragutin, belügyi Popovics Velja, kereskedelemügyi Urbanics szenátor, erdő- és bányagügyi Sibenik, földművelésügyi Auer Judevics, közoktatásügyi Cirics, közlekedésügyi Koics.

Helyet kapnak még a kormányban Kozsni horvát képviselő, Natlacszen szlovén politikus és Marusicz laibachi bankár. Ezeknek a helyét és hatáskörét még nem állapították meg.

A Szovjet növeli feketelengeri kereskedelmi flottáját

Konstanca, december 22

Konstancai tengerészeti körökben élénken kommentálják a Szovjetnek azt az elhatározását, hogy a feketetengeri román—orosz kereskedelmi forgalom fellendítése érdekében több új hajót helyez forgalomba. Hírek szerint 24 hajóról van szó, melynek üzembe helyezése a közeljövőben megtörténik.

Német területre tévedt és gyűjtőtáborba került a saarvidéki munkáslont két ifjúsági vezére

Páris, december 22

Saarbrückeni tudósítás alapján a Liberté azt jelenti, hogy Braun Ernő, a saarvidéki szocialista ifjúsági szervezet elnökét és adjutánsát, Bartsch Henriket a német birodalmi titkos rendőrség letartóztatta.

A két szocialista ifjúsági vezér népszavazási propaganda-körúton volt a német határ közelében levő Homburg környékén s német területre tévedt. Megkérdezték egy birodalmi határjárőrt, hogyan juthatnak vissza a Saarvidék területére, a járőr azonban téves utbaigazítást adott nekik s így a Saarvidék helyett Densweilerbe jutottak, ahol elfogták és Pfalzban levő waldlohi gyűjtőtáborba szállították őket. Letartóztá-

tásuk a Saarvidéki baloldali körökben nagy megdöbbenést és felháborodást keltett.

A saarvidéki szocialista-kommunista egységfront vezetősége felkérte a kormánybizottságot, járjon közbe a két ifjúsági propagandista szabadonbocsátása érdekében.

Nem nősiülhetnek a Saarvidéken az angol katonák

A Saarvidékre küldött angol katonák parancsot kaptak, amely szerint tilos odaváló női feleségül venniük, különben nem fogják élvezni a nő angol katonáknak járó családi pótlékot és más kedvezményeket. Ezt a parancsot az angol-ellenes incidensekre való tekintettel adták ki, mintegy megtorlásképpen.

Francia frontharcosok Berlinben

Berlin, december 22

Goy francia képviselő után most a francia volt frontharcosok szövetségének vezetői is ellátogattak a német fővárosba. Pichot, a francia frontharcosok szövetségének elnöke és a szövetség titkára, Randoux, megbeszéléseket folytattak Hitler birodalmi vezérrel és Hess Rudolfal, Hitler állandó helyettesével.

A tárgyalások során a francia és német volt frontharcosok képviselői megállapodtak abban, hogy a megbeszéléseket a jövőben is folytatják.

Elnapolták a Dréhr-ügy táblai tárgyalását

Budapest, december 22

A budapesti királyi tábla pénteken kezdte meg a Dréhr-ügy újabb tárgyalását. A védelem erősen felkészülve jelent meg és számos érvvel alátámasztott indítványban kérte a bíróságot, hogy a bizonyítás kiegészítése végett halassza el a tárgyalást. A bíróság helyt adott a kérésnek és az új tárgyalást január 19-re tűzte ki.

Bécsben szabadlábba helyezték Percsevics horvát emigránsvezért

Bécs, december 22.

Percsevics horvát emigránsvezért, akit a marseillei királygyilkossággal kapcsolatban letartóztattak, most szabadlábba helyezték. Percsevicsnek annak idején kikérte Jugoszlávia, a bécsi igazságügyi hatóságok azonban megtagadták a kiadást azzal az indoklással, hogy Percsevics ellen semmi bizonyíték nincsen arra, hogy része lenne a királygyilkosság előkészítésében.

Lezuhant a legnagyobb utas-szállító repülőgép: hét halott

Amszterdam, december 22.
Lapunk más helyén közöljük, hogy a holland fővárosba érkezett jelentés szerint a legnagyobb utasszállító repülőgép, az úgynevezett „Repülő Szálloda” eltűnt. Az újabb jelentések arról számolnak be, hogy a repülőgépet szeren-

csétlenség érte. Kairó és Bagdad közötti útján, a sivatag fölött homokviharba került és lezuhant.

A katasztrófának hét áldozata van, három utas és négy alkalmazott.

Ujabb hadjárat a Szovjetszövetségben a kommunista párt és a rendszer belső ellenzéke ellen

Angol lapjelentés szerint újra őrizetbe vették Zinovjevet és Kamenyevet

London, december 22
A Daily Express Moszkvából azt a szenzációs jelentést közli, hogy Zinovjevet, a kommunista internacionálé volt elnökét és Kamenyevet, a moszkvai szovjet elnökét, akik ellenzékben voltak, Sztalin elé idézték, majd kihallgatásuk után mindkettőt házi őrizetbe helyezték. A két volt kommunista nagyság letartóztatása hírét állítólag a moszkvai rádió is közölte Sztalin egy nyilatkozatával együtt, amely szerint az orosz kommunista párt központi bizottsága nem nyugszik addig, amíg a Zinovjev és Kamenyev vezetése alatt álló ellenzék utolsó emberéig ki nem irtották.

Zinovjev és Kamenyev, akik közül utóbbi Trockij sógora, nemrégiben bünbocsánatot kaptak s akkor visszavették őket a kommunista párt tagjelöltjeinek sorába. Ugy látszik — már amennyiben a Daily Expressz értesülése helytálló, — hogy újból mozgolódní kezdtek a Sztalin-csoport ellen.

Más jelentés szerint úgy Vorosilov hadügyi népbiztos, mint Akulov, a GPU helyettes főnöke a rádió útján bejelentették, hogy az év végéig kiirtják a Sztalin vezetése alatt álló kommunista párt és a Szovjet valamennyi belső ellensé-

Leon alminiszter érdekes kimutatása az ellopott közpénzekről

Bukarest, december 22
Az igazságügyminisztérium statisztikája alapján annak idején foglalkoztunk azokkal a leplezett nagyszabású visszaélésekkel, melyek az államot pár év alatt közel négy milliárd lejellel károsították meg. Nem érdektelen, ha most Leon ipari alminiszter kimutatását is közöljük ezekről a visszaélésekről.

Leon annakidején ugyanis előzője volt az 1934-iki költségvetésnek s így módjában állott, hogy az ellopott közpénzeket valamennyi minisztériumban összegezzük is megállapítsa.

A lista élén a hadügyminisztérium áll 2 milliárd 862 millió 376 ezer 868 lejjel, mely összeg nagyrésze az ismert Ferrochimica panamából származik. Ezután a pénzügyminisztérium következik, ahon-

nan 181 millió 770 ezer 775 lejt sikkasztottak el. A közoktatásügyi minisztérium 26 millió 683 ezer 546, a földművelésügyi minisztérium 65 millió 103 ezer 876, a belügyminisztérium 19 millió 16 ezer 271, a közmunkaügyi minisztérium 10 millió 306 ezer 601, a munka- és egészségügyi minisztérium 3 millió 871 ezer 899, az igazságügyminisztérium 18 millió 178 ezer 303, a külügyminisztérium 3 millió 515 ezer 600, a CFR 274 millió 422 ezer 518, a posta 14 millió 954 ezer 486, a CAPS 62 millió 693 ezer 276, a CAM 1 millió 840 ezer 811, a kereskedelmi kamarák 2 millió 312.007, a mezőgazdasági kamarák pedig 17 millió 562 ezer 298 lejjel szerepelnek a kimutatásban, melyhez, úgy hisszük, felesleges kommentárt fűzni.

Egy laibachi fogtechnikus 70 elaltatott paciense ellen követett el erkölcstelen merényletet, akiket illookban készíten fényképfelvételekkel rendszeresen zsarol

Laibach, december 22.
Hafalmas és szinte háborzongató erkölcsi botrány tartja izgalomban Laibachnak, a Jugoszláviához tartozó Szlovénia fővárosának előkelő köreit. A rendőrség bizalmas feljelentése

letartóztatta Berz József 33 éves fogtechnikus, aki néhány év óta minden képeletet felülmúló módon ejtette meg s aztán zsarolta a város legelőkelőbb családjaiknak nőtagjait.

Nyomozás eddigi adatai szerint az elvetemedett fogász chloroformmal elkábította női pacienseit, behurcolta őket szomszédos hálószobájába, ott erőszakot követett el rajtuk, ugyanakkor azonban a heverőre felszerelt s önműködő fényképezőgéppel felvételeket is készített áldozatairól.

Ezeket a felvételeket aztán megmutatta a megejtett hölgyeknek s állandóan zsarolta őket azzal, hogy elküldi a felvételeket hozzá tartozóknak.

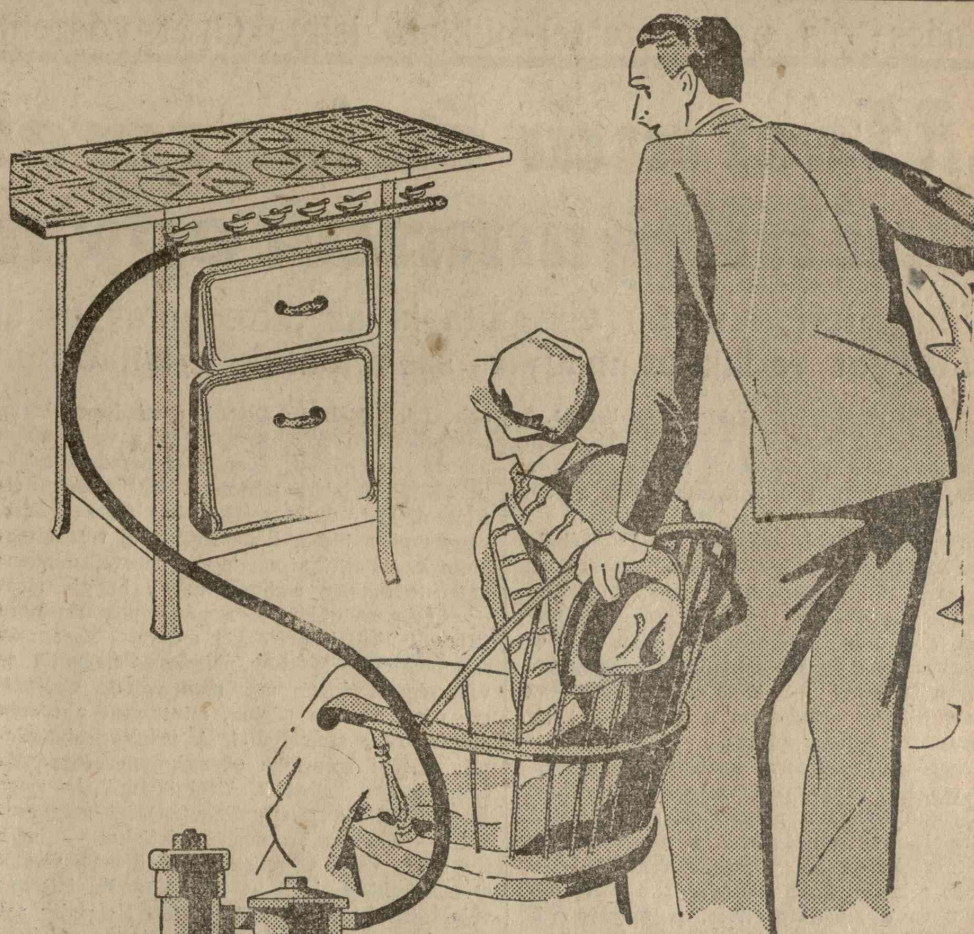
A bizalmas feljelentést egy megbecstelenített 16 éves előkelő családból származó leány tette meg, aki már nem bírta tovább a zsarolást s így mindenképpen el kellett rá készülnie, hogy szegényéről családja amugyis értesül. A

rendőrség azonnal munkához kezdett s nem is volt nehéz dolga, mert az elvetemedett fogtechnikus rendkívül cinikusan viselkedett, nem tagadott semmit, sőt kiszolgáltatta a rendőrségnek az áldozatokról felvett fényképfelvételeket is. Mintegy

70 nő szerepelt ebben az elképesztő kollekcióban.

A szerencsétlen áldozatok a rendőrség legmesszebbmenő titoktartását kérték, s csak aztán voltak hajlandók vallani. Kiderült a valóságokból, hogy Berz nem elégedett meg a zsarolással sem, más úton is kamatoztatta háborzongató ötletét. A hálójába került nőket arra kényszerítette, hogy rendelkezésükre „feketemiséket” vegyenek részt s ezekre a fekete-misékre dus belépődíjak mellett pénzes öregurakat bívott meg.

A rendőrség, igérete szerint, igyekezett a legbizalmasabban kezelni adatait, a dolog híre azonban így is elterjedt a városban s óriási izgalmat okozott a gazdagabb családok körében. Már is több valóper indult meg s egymást érik a párbajok amiatt, mert a felburjánzott pletyka most már senkit sem kímél s minden szép asszonyban a kéjenc fogász páciensét sejtí.

A LEGJOBB FÖZÖKEMENCE..

praktikus, takarékos, tiszta, tetszetős külsejű, biztonságosan és egyszerűen kezelhető, mert fűtőanyaga:

„SHELLGAS”

ALLANDÓ KIÁLLÍTÁSI-ES BEMUTATÓ TERMEK

BUCUREȘTI: „ITAR” Calea Victoriei 51

Telefon 3.99/51

„SANITAS” Strada Mihai Vodă 5

Telefon 3.38/57

BRAȘOV: „CALORIA” S. A. Leșor 23

SIBIU: J. Jikeli, Mária királyné-utca 47.

SHELLGAS
LAZ IDEÁLIS FÜTŐANYAG

50 százalékos ármegtérítést kapnak, akik saját céljaira repülőgépet vásárolnak

Bukarest, december 22

A hadügyminisztérium hivatalosan közli, hogy mindazok a magánszemélyek, akik saját céljaira repülőgépet vásárolnak, a számla bemutatásakor 50 százalékos visszatérítésben részesülnek. A minisztérium a román repülőipar fejlesztését akarja szolgálni ezzel a figyelemreméltó rendelkezéssel.

Halál helyett öt évi fegyház

Bécs, december 22

A gráci rögtönítelő bíróság most hozott ítéletet Lang Ferenc és Koch Károly nemzetiszocialisták ügyében, akik a júliusi puccs-kísérlet idején ekrazitál fel akartak robbantani egy hidat. Lang Ferencet kétéltálati halálra ítélték, azonban megkegyelmezték neki és büntetését 5 évi fegyházra változtatták át. Koch Károly ügyét rendes bíróság elé utalták.

Hivatalba lépett az új bukaresti magyar követ

Bukarest, december 22.

Az áthelyezett Magyary Antal utódjául ki nevezett új bukaresti magyar követ: Bárdossy László dr., pénteken délelőn, a szokásos szertartással, átnyújtotta megbízólevelét II. Károly királynak.

Bombamerénylet Görögországban

Athén, december 22.

Péntekre virradó éjszaka Pyreusban bombamerényletet követtek el egy Venizelosz-párti politikus háza ellen. A jelentések nem számolnak be arról, hogy a merényletnek van-e áldozata. Athénben most elterjedt a híre annak, hogy a Venizelosz ellen annak idején elkövetett bombamerénylet szombatra kitűzött főtárgyalását az új merénylet miatt elhalasztják.

—IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint élénk keleti légáramlás, helyenként kisebb esőzések, a hegyek között esetleg kisebb havazás is lehetséges. A hőmérséklet lassan tovább csökken.

Hogyan?...Igen, igen! Csakis

Togal

segít biztosan és azonnal! — mert mindig fényesen bevált!

Rheuma | Ülőidegzsába | Ideg-és főfájás
Köszvény | Spanyolnátha | Meghülés

A Togal-tabletta erős húgysavoldó és baktériumölő hatású. Idült esetekben is fényesen bevált!

Togal semmivel sem pótolható! — Togal biztosan segít! Gyógyszertárakban és drogériákban. Lei 52.— és Lei 130.—

A Togal-tabletta svájci készítmény.

Tanács- és polgármester-buktató jelige Gyergyószentmiklóson

„Most már én is szeretnék akasztani magamnak egy nadrágot...”

Miniszteri kiküldött vizsgálta ki az „irredenta” és „pénzpocsékolási” vádakat. Magyar vádak és magyar szempontok a tanácsbuktató harccal kapcsolatban

Gyergyószentmiklós, december 21.

Gyergyószentmiklósnak, mint városnak, van egy sajgó seba. Helyesebben: nem is maga a seb sajg, hanem csak a tudata ennek a sebnak.

Gyergyószentmiklós magyar, illetve székely város. Ezt még az Universt sem vitathatja el. Az igazság azt kívánná, hogy ennek a székely városnak magyar, illetve székely polgármestere legyen. Sok erdélyi városnak megvan még ez a fájdalom a mindenütt jogos is. Gyergyószentmiklóson is jogos — elvileg. Gyakorlatilag ugyanis titkolni illenék ezt a fájdalmat, vagy szégyenkezni kellene miatta.

Gyergyószentmiklósnak szabályosan választott tanácsa van s polgármestere igen-igen szabályosan került a polgármesteri székbe. A polgármesternek tömege van, a választáson az ő listája került ki győztesen a harcból — ezben a két hivatalos listával is: a kormány-pártival és a magyarpártival. A székely választók többsége vitte győzelemre ezt az ellenzéki, kétszeresen ellenzéki pártot és élén a román polgármestert: Cămpian Maximilian. Persze, Cămpian Maximilian is ügyvéd, mint az eddigi polgármesterek is mind ügyvédek voltak. Az a tömeg azonban, amely most a román ügyvéd háta mögött áll, állott már magyar ügyvéd háta mögött is. Azt az ellenzéki megmozdulást, amely mindkét hivatalos párttal ezekben felvette és győzelmesen tartotta a harcot, Makkay Domokos dr. indította el. Sőt Makkay Domokos vezette Bukarestbe azt az emlékeztető gyergyói küldöttséget is, amely — igen sok vélemény szerint — a tulajdonképeni elindítója volt a konverziós mozgalom-

nak. Lám, Makkay Domokos elindított harca mindenképpen eredményes volt, a vezér maga azonban megbukott. Tömegei elmaradtak a háta mögött, máshoz pártoltak. Nehéz most eldönteni, hogy Makkay Domokos állott-e fölé, vagy ezek a tömegek kerestek-e új vezért maguknak. Politikai mérleggel mérve, mindenképpen Makkay a hibás azért, hogy most Gyergyószentmiklósnak román polgármestere van. Politikai mértékkel mérve. Mert más szempontból: Makkay polgármesterségétől és vezérségétől éppen úgy nem voltak elragadtatva a hivatalos pártok, mint most a román polgármester személyétől. A magyar hivatalosak például igen-igen ellenségesen fogadták. Ugy fogadnák most is. Attól tartunk, ha megszavaztatnák a gyergyószentmiklósi magyarokat, — a hivatalos magyarpártiakat — hogy Makkayt, vagy Cămpian Maximilian viselik el szívesebben, inkább Cămpian Maximilian választanák. A román ügyvédet. Ez pedig azt mutatja ugyebár, hogy mégsem éppen román — magyar kérdés a polgármesterség ügye. És mutatja azt is, hogy nem is annyira Cămpian Maximiliannak az érdeme, minthogy inkább a magyar ügyvédeknek a hibája, hogy Gyergyószentmiklósnak román polgármestere van. Ha majd egyszer a gyergyószentmiklósi magyar ügyvédek ki tudnak választani maguk közül olyant, akire még az itteni elszánt gyanúsítások sem vethetnek árnyékot, vagy pedig meg tudnak egyezni abban, hogy nem kell föltétlenül mindig ügyvédnek adni azt a polgármesterséget, akkor a gyergyószentmiklósi választók újra választhatnak maguknak magyar polgármestert.

ugyanilyen helyzetbe került! — mondják.)

Cămpian nem áll fölé. Megtette azt, hogy a városi adóhátralékokat nem hajtotta be pénzben, hanem megengedte, hogy közhordással, kötőrésszel és utcacsínalással ledolgozzák. És nem is a rendes napszámot vette alapul: három napszám is kitélik abból, amit ő egy napi munkáért az adóhátralékból leszámít. A módosabb polgárság természetesen nem állhat ki követelőzni, neki készpénzben és egészében kell kifizetni az adóhátralékot. Ez a részrehajlás igazságtalan!

Persze, hogy igazságtalan. Bár minden demagógiát tűző politikus így járna el, mint ez a gyergyószentmiklósi polgármester. Bizony nem kerül rossz helyre az a kis kedvezés. Nem kerül méltatlan helyre sem, legalább is Gyergyószentmiklóson nem. A közhordásra és utcacsínalásra vállalkozó adóhátralékosok ugyanis lelkiismereti és szorgalmi kérdést csinálnak a közmunkából. Maguk szervezik a dolgozó csoportokat, maguk is őrzik ellen a munkát s többet végeznek, mint amennyire kötelesek. Csak azért, hogy megmutassák: tudnak ők halásak és fegyelmekkel lenni.

Nagy kár bizony, hogy nem bennszülött székely embernek sikerült rávenni őket erre az annyira szokatlan és fegyelmezett lelkeségre!

A helyzet azonban, bármiért és bárhogyan, fejlődött ide, ahol van, úgy van, ahogy van s ezen nem lehet pillanat alatt segíteni. Abban viszont mindenki megegyezik Gyergyószentmiklóson, hogy ez alatt a tanács alatt „rendesen és csendesen lehet élni és dolgozni”, a polgárok nyugalmát feleslegesen nem zavarja jó volna felhasználni ezt az időszakot arra,

Inkább kinevezett tanács?

Mindezt el kellett most mondani újra, nemcsak azért, mert a helyzet őszinte tisztázása soha sem lehet káros, hanem azért is, mert a jelenlegi választott tanács ellen megindult a kormánypárt támadása s a gyergyószentmiklósi magyaroknak nem mindegy, hogy miként dől el a harc. A kormánypárt vezére Negoescu lelkész, aki egyben városi tanácsos is. Ennyire azonban föltétlenül többre van igénye most, amikor pártja kormányon van s a mikor nem is olyan nagy feladat elcsapatni az ellenzéki összetételű városi tanácsokat, hogy az uralmon lévő kormánypárt emberei kerüljenek a városi kormányzás állásába. Negoescu tehát polgármester akar lenni s ezt nem is titkolja. Kedélyesen és meglepő őszinteséggel izente meg a jelenlegi polgármesterek:

— Most már én is szeretnék akasztani magamnak egy nadrágot!

Ebben a kedélyes ízenetben igen nagy jellemző erő van, ezenkívül azonban mutatja azt az elszántságot is, amellyel a kormánypárt felvonult Cămpian Maximilian és tanácsa ellen. A rendes út: feljelentés megy a belügyminisztériumba. Innen vezérfelügyelőt küldnek ki a vádak és panaszok megvizsgálására. A vádak és panaszok is vannak olyan jellemzők, mint a polgármesterséget igénylő fenti bejelentés. Az apróját hagyjuk el, csak a két legsúlyosabbat ismertessük. Az egyik súlyos vád az, hogy a tanács „irredenta”. A másik az, hogy a tanács tékozló, szórja a pénzt és a város vagyonát. Az első vád különösen kínos lehet a polgármestereknek. Román ember ő, ahol kell erősen hangoztatja is a román érdekeket s lám, az ő vezetése alatt álló tanács irredenta. Alapja a vádnak? Bizonyára van valami, legalább is polgármesterséget lepő szemmel nézve.

A tanácsban Gyergyószentmiklós minden politikai alakulata és társadalmi rétege képviselve van. A polgármester hívei azonban nem a tekintélyes, gazdag és művelt emberek közül kerülnek ki, hanem a szegényebb osztályokból. A tanácsban is kemény képviselése van ezeknek a társadalmi rétegeknek s ezek bizony nem tudnak finoman és ravaszul beszélni, véleményüknek egyenes szavakkal szoktak kifejezést adni. Egyenesen és nyíltan beszélnek pedig ilyen körülmények között jelenthet irredentizmust is, ugyebár?

Van azonban ennél komolyabb indoklás is. Megtörtént eset, amelynek szinte-szinte botrány szaga van. A belügyminisztérium arra kérte a városi tanácsot, hogy szavazzon meg neki 70 ezer lejt, mert számológépekkel akarja felszerelni magát. A tanács nem szívesen vált meg a 70 ezer lejtől. A Magyar Párt elnöke is felszólalt a kérés teljesítése ellen.

Ő már tanult ember, tud finoman is sokat mondani. Azzal indokolt, hogy a belügyminisztériumban alkalmazzanak olyan embereket, akik tudnak számolni s akkor nincs szükség olyan drága számológépekre. Nem volt ennek a kijelentésnek semmi éle, mégis felpattant az egyik városi jegyző:

— Tiltakozom az ellen, hogy itt a román belügyminisztériumot sértégesse!

A helyzet kínos volt és a polgármesterrel hárult a feladat, hogy elejét vegye a további fejleményeknek. Sok ideje nem volt a törperegés, tehát a legegyszerűbb véget fogta a dolognak. Rászólt a jegyzőre:

— Maga nem tanácsstag, magának nincs felszólalási joga.

A vádak között természetesen ott szerepel ez az eset is, mint az „irredentizmus” bizonyítéka.

A pazarlásra, pénzpocsékolásra pedig ugyan-csak vannak „bizonyítékok”. A városi tanács nemcsak a román egyházaknak hanem a kisebbségieknek is adott segítyt, fát és telket az építkezésre. Erre fölösleges is több szót vesztegetni. A kérdést azonban fel kell tenni: inkább legyen kinevezett tanácsa Gyergyószentmiklósnak, mint ez, amelyet végeredményben mégis csak a polgárság akarata állított a város élére?

MAGYAR VADAK, MAGYAR SZEMPONTOK

A vizsgálat már megtörtént a tanács ellen. A polgármester hívei úgy tudják, hogy nincs semmi baj, marad a tanács és a polgármester. Az ellenzékiek azonban hirdetik, hogy bizony „haj” van, a felfüggesztés bármelyik pillanatban megtörténhetik.

Lehet, hogy a polgárság egyetemes állásfoglalása hatással lesz a döntésre s azért érdemes megfontolni azokat a kifogásokat is, amiket a magyarság hivatalos része sorakoztat fel a polgármester ellen. A legelső és legindokoltabb kétségkívül ez: Gyergyószentmiklóst magyar polgármester illetné meg.

Eltekintve attól, hogy ennek a kérdésnek az érdemi részét fentebb már ismertettük, vajjon a kinevezésre váró időközi bizottság elnöke magyar lesz-e? És vajjon a kinevezett tanácsnak hány magyar tagja lenne?

Idegenkedést szel az is, hogy Cămpianu „a szegényebb társadalmi rétegek boldogításával”, vagyis demagógiával szerezte meg magának a népszerűséget. Az ilyesmit nem lehet büntetlenül tűzni sokáig. Cămpian sem tudta. Most már nem ő vezeti a tömegeket, hanem azok őt. Folytatnia kell a hízogást és a részrehajlást, ha meg akarja őrizni szavazatait. Rabszolgája lett szavazóinak.

(— Bezzeg, Makkay félreállott, amikor

Az izgatással vádolt gyoroki tűzoltókat

telmentene az aradi törvényszék

Arad, december 22.

Az aradi törvényszék pénteken hirdett ítéletet Gulácsy Márton volt községi jegyző, Musztafa Mihály és Szalay Mátyás, a gyoroki tűzoltócsoporthoz vezetőinek izgatási perében.

A vádlottak a gyoroki tűzoltók jubileumi ünnepségén körmenetben vitték körül az egyesület régi szűzmáriás zászlaját. A

csendőrség lefoglalta a zászlót, lefejtette a Mária-képet és magyar cimert talált alatta.

A törvényszék pénteken felmentette az ügy összes vádlottait, azzal az indokolással, hogy nem tudhatták mi van a Mária-kép mögött, de ugyanakkor elrendelte a zászló elkobzását, az ügyészségnek való átadását és megsemmisítését.

Hétfőn délben lép életbe a karácsonyi utazási kedvezmény

Brassó, december 22

Megirtuk már, hogy a CFR vezérigazgató-sága a karácsonyi ünnepek idejére ismét 50 százalékos utazási kedvezményt ad. Tekintettel arra, hogy az államvasutak vezérigazgató-ságánál több közbenjárás történt annak érdekében, hogy a kedvezményes utazás megkezdésének időpontját tegyék át szombatra, mert rengetegen vannak olyanok, akik karácsonyi szabadságukat, vagy utjukat már előbb megkezdhetik, a CFR vezérigazgató-sága most újból leszögezte egy körrendeletében, hogy az utazási kedvezmény csak december 24-én, azaz hétfőn délben 12 órakor lép életbe és tart 1935 január 6-án éjfélig.

Igy hát a CFR nem teljesítette azt a kívánságot, hogy ne hétfőn, hanem már szombaton vegye kezdetét a kedvezmény.

Ezzel kapcsolatosan nem hallgathatjuk el azt sem, hogy a vasuti jegypénztárak a maguk részéről minden lehetőt elkövetnek, hogy az utazó közönség ne örülhessen az olcsó utazásnak.

Már a december elején megadott 50 százalékos kedvezményről megszámlálhatatlan esetben előfordult, hogy a jegypénztárak tisztviselői

az olcsó jegyeket azzal drágították meg, hogy az Európa nemzetközi biztosító társaság biztosítási bélyegeit erőszakkal rásózták az utasokra.

Nem voltak szerények és még a legolcsóbb menetjegyekre is 10 lejes bélyeget ragasztottak.

Nagyon kíváncsok volna, hogy a jegypénz-

tárak az ilyen önkényeskedéseket szüntessék be annál is inkább, mert a nemzetközi biztosító társaság bélyegeit elfogadni senki sem köteles és a pénztárosnak nincs is addig joga ilyen bélyeget felragasztani, amíg az utas ahhoz nem adott beleegyezést.

Tessék előbb megkérdezni a jegyváltó utast s csak akkor ráragasztani a biztosító bélyegét a jegyre, ha az utasnak ez ellen nincsen kifogása!

— Aldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképviselelője a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták.

Nyomtalanul eltűnt egy utasszállító repülőgép

Amsterdam, december 22.

A „Repülő szálloda” nevű holland utasszállító repülőgép, amelyet Parmentier és Moll, a London—melbournei légivereseny második díjat nyert pilótái vezettek, a Cairo—Bagdad közötti útvonalon nyomtalanul eltűnt. A hatalmas utasszállító gép rádió leadója hívásokra nem válaszol, semmiféle életjelt nem ad magáról, valószínű feltevések szerint a gép lezuhant. A „Repülő szálloda” felkutatására repülőrajokat küldtek ki.

HAJHULLÁS

és korpa ellen, valamint az idegek felélesztésére használjon:

DR. DRALLE
BIRKENWASSERT

mert ez a legjobb szer!

Hatása meglepő!

Kapható:

drogériákban, gyógyszerárakban és illatszerárakban.

hogy egészségesebb és egyetértőbb közhangulat és közvélemény alakuljon ki Gyergyószentmiklóson azok körül az emberek körül, akikre eddigi szereplésük folytán nem fröccsen sár s akikre még nem ragadt rá az itt annyira divatos nyálkás gyanu.

Kacsó Sándor

Csak karácsony után lesz ítélet Kun Andor ügyében

Véleménykülömbőség a tanács tagjai között

Kolozsvár, december 22.

A nagy érdeklődéssel kísért Kun Andor-féle feketeszusz-ügyben pénteken kellett volna ítéletet hirdetni, ami azonban csak részben történt meg.

Kun Andor, Tanasescu pénzügyi felügyelő és Rosenfeld Jenő ügyében ugyanis véleménykülömbőség támadt a bírág között. Ennek a három vádlottnak ügyében karácsony után, hivatalból kitűzendő időpontban hirdet ítéletet a törvényszék.

Farkas Sándor és Mózes Jenő szeszgyárosokat felmentette a bíróság a vád és következményei alól.

Eddig az ügy egyetlen elíteltje Salamon Bertalan szeszgyári alkalmazott, akit egyhónapi fogsággal sújtott a bíróság. Salamon védője fellebbezett, míg a két felmentő ítélet ellen Colfescu ügyész jelentette be fellebbezését.

12 gyermek kedvéért 270 magyar gyermeket megfosztottak az anyanyelvén való tanulás lehetőségétől

Mezőpaniton előbb megszüntették a lelekezeti iskolát azzal az ürüggyel, hogy az állami iskolának van magyar tagozata, aztán megszüntették a magyar tagozatot is

Marosvásárhely, december 22.

Marosmegye legmagyarabb körzetében fekszik Mezőpanit. 1750 lélekszám a község lakossága és az az 1750-ből 1650 magyar. Ennek ellenére Mezőpanit ma ott tart, hogy a csaknem szintizta magyar lakosságnak nincs magyar iskolája és a magyar gyermek értetlenül áll tanítóinak egyrészt szemben, mert egy szavát sem értik meg egymásnak az Angelescu-féle iskolapolitika nagyobb dicsőségére.

1921-ig a meglevő állami iskola mellett református elemi iskolája is volt a községnek. Az állami iskolát még a magyar állam állította fel és az impérium átvétele után az iskolát átvette a román állam és magyar tagozatot állított fel a hatosztályos elemi iskolában.

1921-ben, arra való hivatkozással, hogy fölösleges a felekezeti iskola, mert az állami iskolának van magyar tagozata, bezárták a felekezeti iskolát és a református elemi tanulót átírták az állami iskolába.

A tanulók száma természetesen a lakosság számáránya szerint oszlott meg, ami azt jelentette, hogy

a magyar tagozat 270 tanulója mellett a román tagozatnak mindössze 12 tanulója volt.

1924-ig így tartott a helyzet, amely bármennyire is nem tetszett az iskola igazgatójának, megváltoztathatatlannak volt, mert az iskola túlsúlyosan magyar tanulói miatt nem tudott indokot találni a magyar tagozat hivatalos megszüntetésére. A hivatalos megszüntetés nem is következett be, de a folyó tanévben a magyar szülők legnagyobb meglepetésére a mezőpaniti iskolában mégis megszűnt a magyar tagozat.

Az állami iskola igazgatója ugyanis minden előzetes bejelentés nélkül radikális lépésre határozta magát. A román szekciónál tizenkét gyermeket elosztotta a többi osztályokba és az iskola még meglevő magyar tanulóinak kiadta a parancsot, hogy ezután az összes osztályokban csak román nyelven szabad előadást tartani.

Ehhez a szigorúan kiadott parancshoz megfelelő retorziókat helyezett kilátásba, ha továbbra is magyarul oktatják a magyar gyermekeket. A tizenkét gyermek kedvéért tehát megfosztottak az anyanyelvén való oktatás lehetőségétől 270 magyar gyermeket. Hogy a terv teljes sikert érjen el,

az iskolához három olyan tanítót neveztek ki, akik egy árva szót sem tudnak magyarul.

Elképzelhető az oktatásnak az a formája

és eredményessége, ahol a tanító és a gyermek egyetlen szavát sem érti egymásnak.

A mezőpaniti szülők természetesen nem nyugodtak bele az állami iskola igazgatójának rendelkezésébe és Várady Albert református lelkész vezetése alatt kü-

Két olasz a háboruban zsákmányolt orosz kincsek után kutat Munkács közelében

A kincskeresőket kitoloncolják. A lakosság hisz a kincsek létezésében

Munkács, december 22.

A Munkács melletti Németkucsava község lakosságát napok óta lázas izgalomban tartják a határban állítólag elásott kincsekről szóló hírek. Nemrég ugyanis egy olasz volt frontkatonája és egy olasz hadiőzveggy megjelentek Németkucsaván és a birtokukban levő primitív tervrajz alapján azok után a kincsek után kutatnak, amiket az oroszoktól zsákmányoltak és amiket állítólag Németkucsava határában

ástak el. Az olasz férfire és nőre figyelmesek lettek a hatóságok. Ezek elmondották, hogy egy volt osztrák-magyar katona halálos ágyán bevallotta nekik, hol fekszenek ezek a kincsek és egy tervrajzot is átnyújtott. Ennek alapján akarta a két olasz az ásatásokat megkezdeni. A két olaszt kitoloncolják, azonban a lakosság most azt követeli, hogy hivatalból indítsák meg a kincskeresést, mert számos jelből arra lehet következtetni, hogy a szóbanforgó kincsek valóban léteznek.

A német fajvizsgáló hivatal megállapítása:

Albrecht főherceg ereiben is zsidó vér folyik

„Németországban mindenki zsidó” — Több ezer német nemesi családról sütötték ki, hogy nem fajtiszták

Berlin, december 22

A berlini fajvizsgáló hivatal, a harmadik birodalomnak ez a legkülönösebb intézménye, jelenleg a nemesi családok revíziójával foglalkozik. A lényegről beszélve komikus dolog, hiszen minden intelligens ember tudja, hogy „tisztá faj” nincs Németországban, hiszen éppen a német nép a legvegyesebb népe Európának.

A nemesi családokra a fajtisztasági törvény kimondja, hogy 1800 január elsejéig visszamenőleg kell kimutatniok, hogy zsidó vér nem keveredett ereikbe.

Az olyan családok, amelyekben az elmúlt 134 év alatt csak egyetlen zsidó származású tag is volt, töröltetnek a nemesi címjegyzékből.

Eddig négyszáz nemesi családot törölték a listáról és még további kétezer nemesi család fogja elveszíteni előjogait.

De nemcsak a német, hanem a külföldi származású arisztokrata és nemesi családok is rákerülnek a nem fajtiszták listájára.

A vezető német nemesi családok közül a Weizlar és Blankenstein bárókat törölték már a listáról, miután megállapították, hogy közös ősük Isaak Arnstein, Mária Terézia főiskusa volt, aki 1762-ben nyerte el rangját.

A Biedermann és Petzenstein bárói családok szintén a proskribáltak listáján szerepelnek. Nekik Lassár Mi-

hály, a híres pozsonyi zsidó kereskedő volt az ősük.

A Born bárók Julius Born bécsi zsidó bankártól származnak. A Breitenbach bárók Wolff hesseni udvari zsidó lesházmazottjai, tehát szintén töröltettek. A Dreyfuss és Novelli bárók szintén elvesztik rangjukat, mert Dreyfuss Sámuelről, a híres frankfurti zsidó orvosról származnak. Az Eichtal bárói család ősapja Éliás Áron mannheimi kereskedő volt. Ivadéjai tehát nem lehetnek fajtiszták németek. Rajta vannak még a listán az Erlagen bárók, noha közeli rokoni kapcsolatok fűzik őket a Solms-Braunfels uralkodó hercegekhez. A Seckendorff grófok sem tiszta árjak. Felfedeztek egy zsidót az ősök között, mire őket is kirekesztették a gothai almanachból.

A listán hercegek is szerepelnek. A Henckel-Donnersmarck hercegekről megállapították, hogy Henckel Lazarus leszármazottjai.

aki 1590-ben a német-római császártól az „őfelsége udvari zsidája” címet kapta. Ők is a listára kerültek. A legnagyobb feltűnést azonban az a „leleplezés” kel-

tette, hogy a Croy hercegek sem fajtiszták. A Croy hercegekről tudvalevő, hogy a legtöbb európai dinasztiaával rokonságban állanak és ereikben anyai ágon az Árpád királyok vére folyik. Ezen az alapon akarta Izabella főhercegasszony, aki Croy főhercegnő volt, fia, Albrecht ré-

OH, IGEN, szépnek lenni.....

Ime a szépségrecept: vegyen reggel mosdás után egy vattacsomócskát, nedvesítse meg SCHERK-arcvízzel és dörzsölje le vele gyöngéden arcát. Tegye ugyanazt este is. Azonnal kellemes lüktetést fog érezni. A pórusok mélyéből minden piszok és por feloldódik és eltávolítódik. Ezt megállapíthatja a vattáról is, a vatta szürke színűvé válik. Arca fiatal marad, mindig feltélküli és sima. A Scherk-arcvíz csakis eredeti-Scherk jelzéssel ellátott üvegekben valódi.

Lotion
Faciale
Scherk
SCHERK-ARC-VIZ.

SCHERK
PARFUMEUR
PARIS—VIENNA—BERLIN

Vezérképviselő:
EXCELSIOR
Calea Moșilor 78.
București.

szére a magyar trónt megszerezni. Most azután a német fajkutató hivatal leleplezte, hogy

egy zsidó is van a Croy hercegek ősei között.

Simon Rothmohl, aki a 18. században vándorolt Frankfurtból Franciaországba és akinek egyik leánya egy Croy herceghez ment feleségül,

Ennek következtében Albrecht főherceg sem fajtiszták.

György angol király unokafivérééről, Battenberg hercegről is kiderült, hogy zsidó vér van benne.

A Battenberg hercegi család egyik őst Herschnek hívták,

akik ésoőbb a Haughk nevet vette fel. Haughk fia az orosz hadseregbe lépett be és tábornok lett belőle. A tábornok lánya Mária orosz cárné udvarhölgye volt és a cárné fivéréhez, Sándor hesseni herceghez ment feleségül, amikor is megkapta a Battenberg hercegnője címet. Most

a zsidó származású lány folytán a hesseni uralkodóhercegek sem lehetnek fajtiszták.

Ilyen és hasonló pikantériákkal van tele a fajvizsgáló hivatal munkája.

Egy németországi örült borzalmas vérengzése

Berlin, december 22

Leobschützben játszódott le ez a hajmeresztő borzalmasságú rémregény:

Egy férfi, aki nemrég szabadult ki az elmegyógyintézetből, az egyik kórházban megtámadott egy idősebb nőt. Éles késsel támadt a gyanútlan és védtelen teremtésre, akinek átvágta ereit s akin még hét mély sebet ejtett. Az irtózatoss fájdalomtól hangosan sikoltozó asszony segítségére átrohant a szomszédos lakásból egy másik asszony, akire a vértől megvadult örült szintén rávetette magát. Ez az asszony is rövidesen hatalmas vértócsában, súlyos sebekkel zuhant a szoba padozatára.

A lépcsőházban egy harmadik nővel, egy 83 éves vénasszonnyal találkozott, akit szó nélkül leütött.

Most már a kórház lakói is figyelmesek lettek a vérengző örültre, akit rövid, de izgalmas hajtsa után tudtak csak ártalmatlanná tenni.

Három áldozatát reménytelen állapotban szállították kórházba.

Elfogták a nagyváradi kloroformos merénylőket

Nagyvárad, december 22.

A nagyváradi rendőrség letartóztatta Günther Gyula betörőt és feleségét, akik néhány héttel ezelőtt kloroformos támadást követtek el a Kálvária-úton özvegy György Lászlóné ellen.

A veszedelmes betörő több tettét beismerte, amelyekben felesége bűnrészes volt. Az asszony neve különben nem ismeretlen a bűnügyi hatóságok előtt, mert évekkel ezelőtt Grexa pék meggyilkolásakor ugyancsak bűnrészségéért 10 évi fogságra volt ítélve.

A betörő-házaspárt átadták az ügyészségnek.

Nők, férfiak karácsonyi öröme 1 üveg valódi

MOLNÁR MOSER kölni.

HIREK

M. Hegyi Ilona:

Fő az illúzió

A szimpatikus, kitűnő fellépésű szövet-
gyűnők ragyogóbbnál ragyogóbb mintá-
kat szed elő kofferjéből. Nagy nevekkel
dobálózik: X-né ennyit meg ennyit ren-
delt. Igen, abból a lilából hat és felet. Az
elképesztően olcsó árak megszedítik a
hölgyeket és a hozzáfűzött mesét is való-
színűvé teszik.

Mert az ügynök éppen szabadságon le-
vő vámtiszt, akinek az elkobzott árukból
természetesen jár tíz százalék s felgyült
nagy készletét akarja így eladni.

Kreppszaten, maroquin, pán-bársony
nyolcvan, kilencven lej méterenként.

A hölgyek írják a cédulákat, színeket,
mintákat. Hej, haj! Ez már igen! Potom
árak és mégis becsületes üzlet. Nincs itt
semmi csalás, a vámhivatalnok ur nem
kér egy bani előleget, az árut ő maga
hozza s ha meggondolná magát a vevő,
nem is kell átvenni.

Dehogyan gondolja meg! Legfennebb arra
gondol, mit lehetne még rendelni?

A férj is bejön a szobába, még ő is bá-
torítja. Ha már ilyen olcsó, legyen a ház-
nál, amire szükség van.

— Nincs valami olcsóbb anyag? —
Kérdezi a gondos háziasszony.

— De kérem, ezek az árak olyanok,
mintha barchetot vásárolna a nagyságos
asszony.

— Igaz, igaz, de mégis, a nevelőnő ré-
szére nem lenne valami olcsóbb?

Mindent lehet!

S a szédtőn olcsó árak után melle-
leg szeliden elvesz egy darab hárommé-
teres szövetet a szimpatikus fiatalember,
és leteszi a háziur elé.

Angol szövet, Valódi angol. Bele van
szőve a márka.

— Fogja csak meg az egyik végét a
nagyságos asszony. Így! — Most aztán
ő maga a háromméter másik végét kezdi
hosszában csavarni s úgy felkacsarin-
gozza, mint egy májashurkát, a vastag
szövetet. Akárki ráülhet. Ketten is egy-
másután. A szövet gyűretlen marad. Eny-
nyire valódi!

— Mennyibe kerül?

— Ötszáz lej métere, alig drágább,
mint a belföldi.

A bizalom már úgy meg van alapozva,
hogy szó sem férhet a szövet minőségé-
hez s önagysága így gondolkodik:

Rendeltem két estélyi ruhának valót,
két pongyolát és három utcai ruhának
való selymet. Igaz, az egész összeg cse-
kéltség, mégis, hogy az uramnak is le-
gyen valami: Apuci, vegye meg azt a
szürke angol szövetet. A szürke szín na-
gyon jól áll magának. Aztán majd, ha
eből a csikos selyemruhaanyagból, amit
éppen most irtam fel, marad néhány cen-
ti, maga is kap, szívem, egy nyakkendőt
belőle.

A férj így gondolkozik:

Egye meg a fene. Az embernek egyéb-
se jut ki ebből a nyavalyás életből, mint
a gond. Mit csináljak? Sok az a néhány
ezer lej, amennyire fel fog rugni a fele-
ségem vásárlása, dehát ilyen olcsó árak
mellett? Mondjam, hogy ne rendeljen?
S ha már így van, akkor csak nekem is
van annyi jogom ebben a házban, hogy

egyszer életemben valódi angol szövet-
ben járjak. Na, nem?

Igy történik aztán, hogy a szimpatikus
ur három méter szövet árával és egy
hosszu listával távozik a házból. A meg-
rendelő cédulát persze már a kapu alatt
elhajítja. Nem jön ő többé soha ebbe a
városkába.

— A szövet nem is olyan rossz, —
mondja a szabó később. Belföldi jó gyap-
ju. Az angol jelzés? Hát, édes istenem,
nem olyan nagy dolog egy kis jelzés.
Csak az illúzióért. Szinte azt mondhat-
nánk: direkt a vevő érdekében. Hogy
jobbban érezze magát a ruhában. És így
tovább...

Ezzel mifelénk kivételesen a hölgyek
jártak rosszul s a férfiak jó.

Ha nem is angol, de jó, tartós az új

ruha.

S önagysága sóhajtozhat, hogy miért
nem volt elegáns és miért nem rendelt a
nevelőnőnek legalább egy kreppszaten
ruhát. Ha már úgysem kapják meg a be-
ígért selymeket. Mégis, látta volna a kis-
asszony, hogy ő milyen jószívű.

Hiszen nem is azért a pár lejért irt fel
a kisasszony részére valami olcsóbbat.
Csak a különbségért. Nem járhatnak
egészen egyformában. Ez természetes.

Sóhajtozik.

És bemegy az üzletbe, ahol megveszi a
pán-bársony ruhaanyagot méterenként...
szóval nem nyolcvan lejért. És a kisas-
szonynak?

Annak is lesz karácsonyra egy jó me-
leg barchet ruhát.

Jó lány. Igazán megérdemli.

ABLAK

A temesvári törvényszék egy munkanélküli szabó igen csapáros ügye felett
töri jelenleg a fejét. A szabónál a pénzügyi végrehajtó közegek adótarlozás fe-
jében lefoglaltak egy varrógépet és azt lepecsételték. Általános ismert az a
pénzügyminiszteri rendeltörvény, amely szerint iparostól mestersége kelleit,
így tehát a szabó varrógépet is, elárverezni nem lehet. A szabó ebben a rende-
ltörvényben bízva, nyomorában eladta a lefoglalt varrógépet, amely cselekedete
után az adóhatóságok „lefoglalt holmi elsikkasztása miatt” bünygyi feljelentést
adtak be a szabó ellen. A szabó, 40 éves ember, síroa panaszkolta a bírának,
hogy sajnálta gépét, de éhenhalás előtt állt és el kellett adja, hogy élelemhez
jusson, házbérét kifizesse és családját vonatra rakhassa, hogy azok Hunyadme-
gyében lakó apósánál menedéket találjanak. A vallomás után a bírák tanácsko-
zásra vonultak püssza, majd amikor újra megjelentek az emelvényen, tudtul ad-
ták, hogy a tárgyalást elhalasztják, hogy bizonyítást nyerjen az a tény, amely
szerint a szabó és családja a gép eladásakor tényleg éhenhalás előtt állott-e vagy
sem...

TOSCANINIT.

a világhírű olasz karmestert meghívták
Amerikába, a filadelfiai zenekar élére.

— Csikban nyílik az ibolya. Csikszeredáról
jelentik: Soha nem tapasztalt kellemes időjá-
rás van Csikban. A zord éghajlatáról közis-
mert megében nyílik a hóvirág, az ibolya,
barka és rügyeznek a fák. Az emberek mos-
tanáig örültek a meleg télnek, most azonban
az eddigi kedvet riadalom kezd felváltani.
Csikmegye közgazdasági alapja a fakitermelés
és értékesítés. Egész télen, éjjel-nappal hordja
a fát a székely, hogy legyen a fűrészüzemek-
nek mit vágnok. Az üzemek télen szerzik be
készleteiket, mert nyáron azokat a helyeket, a
hol a kereskedelmi céloknak megfelelő fenyő-
terem, egyáltalán, vagy óriási nehézségekkel
lehet megközelíteni. Tehát Csikban éppolyan
szükség van a hóra, mint az alföldön az eső-
s vízre. Most a hó hiányzik. Már december
végén járunk s az időjárás hajlandóságot sem
mutat a havazásra. Máskor ilyenkor a fűrés-
gyárak felévi készlete biztosítva volt. Éjjel-
nappali üzemmel dolgoztak. Most ott tartanak,
hogyha gyorsan nem érkezik havazás, le kell
állniok. Nem tudják a hegyekben kitermelt
és szállításra váró áruikat telepeikre hordatni.
Ma már nincs Csikban olyan ember, aki meleg
után sóhajtoznék. Havat sürget mindenki. Ha-
vat, ami nem akar megérkezni.

— Kossuth-kifli és Talpra magyar. Tudósi-
tónk jelenti: Az érkörösi csendőrség letartó-
zatta és őrsől-őrsre kísérve beszállította a zi-
lahi szárnyparancsnokságra Poresi József ot-
tani gazdát. Az érkörösi csendőrmester hi-
vatalos jelentése megállapítja, hogy Poresi Jó-
zsef a község utcáján végighaladva, hangosan
énekelt a „Talpra magyar”-t. Poresi József
hiába védekezett, hogy a „Talpra magyar”-t
Petőfi Sándor írta majd száz évvel ezelőtt s
azt még apró gyermekkorában tanulta, letar-
tóztatták. Poresi József nem lehet meglepve,
hiszen lett már irredenta peranyag a Kossuth-
kifli receptjéből is!

— Elfogták Biharmegye és az Érmellék leg-
veszedelmesebb lóköltőjét. Tudósítónk jelenti:
Hálások lehetnek a lótarló gazdák Albu Joan
tasnádi csendőrmesternek, aki kiváló nyomó-
zó tehetségével kérekerítette a környék leg-
ravaszabb lóköltőjét. Ugyanis még folyó év no-
vember 8-án virradóra ismeretlen tettesek el-
lopták a lovát Merk János tasnádi gazdálko-
dónak. A tasnádi csendőrség megkezdte a nyo-
mozást és Albu csendőrmesternek sikerült a
tetteseket elfogni Brátkán Duma János és Bo-
tofán János személyében. Duma János tizen-
hétrendbeli lólopást ismert be a vallatás so-
rán.

(*) Rózsavölgyi, Bárd és Nádor-féle kará-
csónyi albumok á 180 lejért kaphatók a Bras-
sói Lapok könyvosztályában.

— SZORÉNYMEGYEI HIREK. A ka-
ránsebesi törvényszéken ez év elején nagy
szabású bélyeglopást fedeztek fel. A vizs-
gálat megállapította, hogy a törvényszék
Bedelics János nevű tisztviselője, Gabri-
el György irodaszolga segítségével az
okmánybélyegeket a régebbi aktákról le-
szedte és azokat Balk János kereskedő
utján értékesítette. A karánsebesi tör-
vényszék Bedelicsnek annak idején 3 havi
fogházra sujtotta, Balk Jánost egyhavi
fogházbüntetésre ítélte, mindkettőjüket
pedig 105 ezer lej kártérítés megfizeté-
sére kötelezte. Gábrriel irodaszolga a
vizsgálat ideje alatt kerekelt oldott. Fel-
lebbhez folytán az ügy a temesvári táb-
lához került. A tábla Bedelics büntetését
8 hónapra emelte fel, Balk ítéletét hely-
benhagyta, a kártérítés összegét pedig 16
ezer lejre szállította le. — Temesvölgye
község közéletében az országúton több ál-
maszállító szekér kocsisa éjszaka az
árokban felborult kocsit és mellette ájul-
tan fekvő embert talált. A szerencsétlen
ember az éleszéti kísérletekre sem tért
magához, szájából egyre szivárgott a vér
és kórházba szállítás közben meghalt. A
kiszállított csendőrségnek ezideig csak
annyit sikerült megállapítani, hogy az
áldozat a krassómegyei Zorlenz község-
ből származik. A további vizsgálat fogja
megállapítani, hogy ki az illető és hogy
büntény, vagy baleset történt-e?

(*) Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik
szeretett halottunk temetésén megjelentek, ko-
porsójára virágot helyeztek, vagy részvétüknek
más formában adtak kifejezést, hálás köszö-
nünket nyilvánítjuk. Balogh Géza és gyerme-
kei, Déva.

A TARSADALOMBIZTOSÍTÁS egysé-
gesítő törvénykönyve utasításokkal, román és
magyar nyelvű kiadásban megjelent. Forditot-
ta Ormai István tanácsos. Ara 35 lej. Pósta
szállítással 45 lej. Kapható a Brassói Lapok
könyvosztályában.

Szakértők

ugy otthon mint, az éttermekben a

RHEIN
BOROKAT

isszák, mert megbiznak kitűnő
minőségében és nagyszerű ízében

HATALMAS pincében a Rhein pincé-
szet több mint 40 év óta ápolja tisztá,
természetes és nagyszerű aromájukról
híres termékeit. Kezdve a szőlők mű-
velésétől, a szüretig, a szőlők zuzásától
és az erjedést a legkiválóbb szakértők
ellenőrzik és vezetik. A Rhein borok é-
pezsgők kedvenc italai maradnak min-
denkinek, aki egyszer megkóstolta azokat.
Nagyságos Asszonyom, ebédjének vagy
vacsorájának sikerét nagy mértékben
emelni fogja, ha barátainak vagy Rhein
Cabinet bort szolgáltat fel természetes
állapotban, vagy pedig a behűtött fehér
Rhein bort.

— KOLOZSVÁRI HIREK. Tudósítónk
jelenti: Csütörtök este a Tanítók Háza
előtt súlyos autóbégázolás történt. Popa
Péter 60 éves tordamegyei szelicesi la-
kóst, amint áthaladt az uttesten, a nagy
sebességgel haladó kolozsvári 417 jelzé-
sű autó elütötte. A szerencsétlen öregem-
bert kulcsfontöréssel és súlyos belső se-
rülésekkel szállították a mentők kórház-
ba. — Péntek délelőtt a Pata-utca 154 sz.
alla hívták ki a mentőket, hogy beteg
szállítsanak a klinikára. Voda Elisava
el is indult az autó a kórház felé, de
Jókai-utcában — a klinikától alig száz mé-
térnyire — a beteg kiszenvedett. A
mentőorvos rejtélyesnek találta az esetet,
a hullát felboncolják, hogy megállapí-
tsák a hirtelen halál okát.

M. P. O. H. H. H. H. H.
H. H. H. H. H. H. H. H. H. H.
H. H. H. H. H. H. H. H. H. H.

Rp.
Tisztátlan,
pattanásos arc,
zsíros fénylő
bőr ellen:
Földes-féle
Margit Crème
J. Kormet

?
mi jobb:

Alapos megfigyelés: agyfájdalmakkal, lázzal,
torokfájással, köhögéssel, ízületi fájdalmakkal,
vagy: az ha inkább megelőzi a bajt és be-
dörzsölésre, borogatásra, gargalizálásra
„Diana” sóboraxot használni, mely
ellenállóvá teszi szervezetet.

Megszabadul a
NATHAJÁTÓL
ha egy
THERMOGENE
körtést alkalmaz a mellére.
Revulsiv és fájdalomcsillapító vatta, mely a légcsőszervek vértódlását elhárítja.
Kapható az összes gyógyszerárakba és drogériákba.

Református egyházmegyei közgyűlés

Brassó, december 22.

A háromszéki sepi református egyházmegye egész nap tartotta meg Sepsiszentgyörgyön a II. önkormányzati közgyűlést. Az imával és énekkel bevezetett közgyűlést a megalakulása után nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta meg Kiss Albert esperesi jelentését, mely az egyházmegyében megvalósított esperesi vizsgálatok tanulságos eredményeit tárta fel. A tartalmas és szép jelentést a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatta. Ezután egymásután tárgyalta a gyűlés a főjegyző, a pénztáros jelentéseit, melyeket mind elfogadott. A közgyűlés fájó érzéssel vette tudomásul, hogy Kónya Kálmán nagybörösnyői birtokos, aki a legnehezebb 15 éven át állt mint főgondnok az egyházmegye élén, egészségi okokból lemondott tisztjáról. A hála, tisztelet és megbecsülés jelölés a közgyűlés Kónya Kálmánt örökös tiszteletbeli főgondnokká választotta, hogy értékes munkásságát továbbra is biztosíthassa az egyházmegye javára. Az ezen lemondással megüresedett tisztágra közfelkiáltással Imecs Ernőt választották meg, aki hosszú évek óta mint gondnok dolgozott az egyházmegye érdekében. A gondnoki méltóságra Szele Béla dr.-t választották meg egyhangú választással. Tanügyi előadónak Gyula Árpádkai lelkészt, egyházmegyei tanácsossá Nagy Imre dr.-t, egyházi tanácsossá Erdős Gábor lelkészt, egyházkerületi képviselővé Keresztes István dr.-t, egyházi képviselővé pedig Dávid Gyulát választották meg, valamennyit egyhangulag. A megválasztott egyházi tisztviselőket és képviselőket Kiss Albert esperes köszöntötte meleg szavakkal. Imecs Ernő és Szele Béla dr. mindkettőnek köszönetet a közgyűlés bizalmáért. A közgyűlés vita nélkül fogadta el az 1933-34. évi zárszámadást és az 1935. évi költségvetést. A népes és mindvégig emelkedett hangulatú közgyűlést a kollégium ebédlőjében közös ebéd követte, melyen Kiss Albert esperes az egyházmegye nevében méltatta az ujonnan megválasztottakat, különösen pedig Szele Béla dr. méltait. A felköszöntőre Szele dr. válaszolt, aki Kiss Albert országos viszonylatban is elismert munkásságát méltatta.

A szilágymegyei kisebbségi tanítók nyelvviszsgálata. Tudósítónk jelenti: A szilágymegyei kisebbségi tanítók és tanítónők nyelvviszsgálata most folyt le Tasnádon. A tanítók nagyszámúak mind helyesen feleltek a feltett kérdésekre. A 90 vizsgázó közül hárman nyertek igen jó osztályzatot, míg ötven gyengének minősültek, a többiek pedig jó eredményt értek el.

Székelyhídi hírek. Többbizben foglalkoztunk a székelyhídi és környékbeli falvak kisiparosainak kétségbeesztő helyzetével, akik a kontárakkal szemben súlyos adóterhek miatt nem bírják a harcot. Többesbőri felszólalásuk ellenére az illetékes ipartestület még mindig nem tett semmit érdekükben. A kisiparosok legutóbbi gyűlésükön elhatározták, hogy a mennyiben a jövő évben terheiken nem könnyítenek, testületileg adják vissza engedélyüket, mert mint kontárok nem végeznek könnyebben boldogulhatnak.

December 22-ikén véget ért Székelyhídon a háromnapos katonai szemle. A Caritas jótékonyági egyesület gróf Sturzenberg Józsefné vezetése alatt megkezdte karácsonyi gyűjtését a szegény gyermekek javára.

Stefan Zweig: „Maria Antoinette” propaganda kiadásban. Marie Antoinette élete a legérdekesebb, milyen rettenetes kegyetlenséggel végül ki a sors áldozatait. A tragikus végű királynő összesen 38 évet élt, az utolsó 8 évét a történelem példátlan találékonysággal ábrázolta fel Marie Antoinette drámáját. Marie Antoinette tragédiájához méltó nagy történelmi-hosszú kövesszik. Stefan Zweig hatalmas műve most propaganda kiadásban, két kötetben, 600 lapon, díszes vászonkötésben jelent meg és 114 lej. Kapható a Brassó Lapok könyvtárában, Brassó, Kapu-utca 56-58. udvarban.

Semmisem tarthat örökké

Egy paradicsomi község Szilágyban, ahol eddig nem ismerték a közterheket

Zilah, december 22.

A liberális kormány még előbbi kormányzása idején tervbe vette a szilágysági magyar lakta határvidék román népességének sűrítését, olyan formán, hogy a nagykárolyi és érmihályfalvai járásek határmenti községeibe tömegesen telepített le besszarabiai és havasalföldi román földműveseket, akik között a kisajátított államj földterületeket osztották szét. Ilyen formán a határ mentén számos új község keletkezett, melyeknek lakói az államtól különböző kedvezményeket, segítyt, sőt még adómentességet is élveztek.

Igy keletkezett a határmenti Szaniszló község, melyet Horneának neveztek el. Hornea lakói az egyre nyomasztóbbá váló gazdasági válság dacára is jól boldogultak, mert az új telepesek nem ismerték az adót s a számtalan egyéb terhet, melyek más falvak lakóinak válnak nyomjává. Ők az államot csak mint támogatót és fenntartót ismerték, mely ellátta őket földdel, vetőmaggal, sőt még pénzbeli segítyt is. A község felvirágzott s bár a telepítések már évekként előbb megszűntek, lakosai egyre szaporodtak, Szaniszló, Piskolt s a környező többi falvak lakossága is kezdett az új telep-re átszivárogni, ahol nem volt adó, illeték s ezerféle más közteher és az emberek paradicsomi boldogságban éltek.

Szaniszló község előjárósága, melynek jegyzője köréhez Hornea is tartozott, végre megso-

kalta az új telep kivételes helyzetét és engedélyt kért a belügyminisztériumtól, hogy községi adót vethessen ki Hornea lakóira. A minisztérium meg is adta az engedélyt. A jegyzőség tisztviselői összeírólívekkal feljárták a falut és az előírt normák szerint kivették az adót: föld, ház, állatok, stb. után.

Ezt a szót azonban nem ismerték Horneán! Kinevették az adókövetőket s ha erősebben léptek fel valahol, el is kergették őket s Hornea lakóinak adóterhei csak növekedtek évről-évre a szaniszlói jegyzőség könyveiben.

Októberben aztán elrendelték az általános végrehajtást.

Végrehajtók szállottak ki Horneára: szekérel, csendőrrel, dobbal...

Hornea azonban nem hagyta magát.

A falu felzudult: kapát, kaszát, botokat ragadtak és elzavarták az embereket, akik adót akartak szedni a paradicsomban.

A csendőrség végül mégis győzött s a különös zendülés ügyét most tárgyalta a zilahi törvényszék.

A tárgyalásra eljött az egész falu. A bíró nem is tagadta, hogy valóban elzavarták az adószedőket, de leszögezte, hogy komoly baja senkinek sem történt s egész községe nevében javulást ígért: ezentúl Hornea is megfizeti az adót.

A törvényszék felmentő ítéletet hozott.

Köves József

A csehek nem vették meg az 5000 vagon gabonát, mert drága és gyenge minőségű

A bukaresti járt bizottság hazautazott és „jelentést fog tenni”

Bukarest, december 22.

Amikor a cseh-román kereskedelmi egyezményt aláírták, Manolescu-Strunga miniszter nemcsak azt hangsúlyozta ki a sajtónak tett nyilatkozatában, hogy a szövetséges cseh állam volt az első, mely az új kivitel és behozatali rendszer alapjait kötött új szerződést, hanem az export fejlesztése szempontjából külön is kiemelte és mint különös eredményt állította be, hogy a csehek 5000 vagon búzát vesznek át Romániától és az árának a felét szabad devizában fogják fizetni. Tekintettel arra, hogy a buzaexport máskülönbösen tilos és belföldön a gabonakormánybiztosság vásárlásai következtében állott meg majdnem teljesen a buza üzlet, gabonakereskedelmi körökben érthető érdeklődéssel várták a cseh buzavásárlás perfektuálását, amelytől a kereslet megélénkülését remélték. Sőt volt idő, amikor arról beszéltek, hogy a csehek még nagyobb mennyiségű búzát vásárolnak, ha Románia 20 százalékkal leszállítaná az árát, vagyis ugyanannyiért adná a búzát mint a jugoszlávok. Mindezek a remények most szertefoszlottak.

A cseh gabonamonopólium vezérigazgatója, Fayerabend és Klump szakértő megvizsgálták a gabonakormánybiztosság által felajánlott búzát s nem perfektuálták az üzletet. Mindenekelőtt megállapították, hogy a felkínált buza minősége nagyon változó és jó minőségű 75-79 kilós áru alig van közté. A román buza tehát nemcsak drágább, de minőségileg is gyengébb, mint a jugoszlávoktól vett buza, pedig az azoktól átvett 8000 vagonnal kapcsolatban is sok reklamáció volt.

A cseh bizottság hazautazott és jelentést fog tenni a tapasztalatokról. Szerencsére az üzlet perfektuálásánál nem csupán a kereskedelmi szempontok jönnek tekintetbe s különben is annak érdekében hogy a cseh exportörök megkapják annak az 560 millió lej értékű árunak az ellenértékét, amellyel tullepték a román export értékét, a cseh kormány meg fogja hozni azt az áldozatot, hogy átveszi a gyenge árut drága pénzért. Bizonyos, hogy sokkal jobban sikerült volna a csehekkel való buzaüzlet, ha nem rekesztik ki belőle a gabonakereskedelmet.

Elejtették a növényolajgyárak kényszerkartelljének a tervét

A gyárak többségének ellenállása és Manolescu Strunga miniszter feltételei keresztül húzták a kezdeményezők számítását

Bukarest, december 22.

Annakidején részletesen foglalkoztunk a vezető bukaresti növényolajgyárak akciójával, amelynek az lett volna a célja, hogy öt vállalat hatalmának kiszolgáltatása az egész belföldi olajipart. Miután évekig tartó harcok után sem sikerült a kisebb növényolajgyárakat bekényszeríteni a kartellbe, sőt a kartelltagok közül is több vállalat kilépett, a megmaradt gyárak törvénytervezetet fogadtattak el Manolescu-Strunga miniszterrel az olajmagkereskedelm monopólizálásáról. Ennek a tervezetnek nem is tulajdosan kendőzött célja volt, hogy megfossza a renitens gyárakat a nyersanyagtól és így szabaduljanak meg a kellemetlen versenytől, amely miatt a nagy gyárak nem tudtak eleget keresni.

A tervet kitűnően dolgozták. Az olajmagkereskedelm monopóliumával

csak az a gyár működhetett volna, mely belép a tervezett kényszerkartellbe. Illetve, ezek közül sem mind, hanem csak azok a vállalatok, amelyeknek finomítottjuk is van. Miután a legtöbb kisvállalatnak nincsen finomítója, ezeknek már eleve be kellett volna szüntetniük az üzemeiket. A többi gyár is csak annyit termelhetne, amennyire kvótát kap. A kvótákat ugyanaz az öt vezető vállalat állapította meg, amely az egész akció kezdeményezte, természetesen úgy, hogy nekik jusson a legnagyobb kvóta, míg a gyanús vállalatoknak olyan minimális nyersanyagkvótát állapítottak meg, amely mellett nem érdemes a gyárat üzemben tartani. Ez is volt a tulajdonképpeni célja az egész akciónak.

A sajtó azonban felfigyelt és pergőtűz alá vette az olajmagkereskedelm monopólizálásának tervét. Tiltakoztak az áru-

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsábkák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják.

Minden dobozban az orvos

jelzésével ellátott 2

kapszula (ostya-

ban) van.

Kapható

gyógyszerárakban és drogériákban

tőzsdék is a gabonakereskedelm kirekesztése miatt és végül majdnem valamennyi olajgyár bíróság előtt támadta meg az önkényesen történt kvótamegalapítást. Ennyi nehézség mellett sem akarták a tervet elejteni a kezdeményező olajgyárak, de Manolescu-Strunga miniszter maga is olyan feltételeket állított utólag a kényszerkartell megalakításának, amelyek mellett az érdekelt olajgyár már nem találhatta volna meg a számítását. Ilyen körülmények között a növényolajkartell létrejövetele meg-hiusult.

A SZATMARI PIAC ÁRAI

Terményárak: Buza 410-420, rozs 280-290, zab 240-250, árpa 280-285, tengeri 200-210, burgonya 50-60, napraforgó 280-290 lej métermázsánként.

Állatárak: Marha 5-7, borjú 11-12, sertés 16-20 lej kilónként és élősúlyban. A hosszú hónapokig tartó sertésvész megszűnése után most volt először sertésvásár, amelyen, tekintettel a közeli karácsonyi ünnepekre, óriási forgalom volt.

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük elsőjén lejárt, a mai napon postaiutalványt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postaiutalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy ennek hiányában — lapunk folyóiratlagos küldésében megszakítás álljon elő.

Megkezdődött a szatmári vasutasok újabb nyelvviszsgálata

Szatmár, december 22.

Pénteken délelben kezdődött meg a szatmári vasuti munkások és tisztviselők újabb nyelvviszsgálata. Ez alkalommal azokat vizsgáztatták, akik a legutóbbi nyelvviszsgálata alkalmával nem tudtak kielégítő feleletet adni. A vizsgát Francu Dumitru vasuti igazgató és Mateescu felügyelő vezetik. Összesen százötvenen álltak vizsgára, ezek közül 138 pályamunkás és 12 tisztviselő. A vizsgán a vasutasok csakis szakkérdéseket kapnak. A vizsga szombatig fejeződik be, de az eredményt nem hirdetik ki, hanem felterjesztik a vasuti vezérigazgatósághoz, amely dönt a vasutasok sorsa felett.

Betörték egy nagyvárad imaházba

Nagyvárad, december 22.

Az éjszaka a nagyvárad központi imaház mellett zsidó imaházba ismeretlen tettesek betörték. Feltörték a frigszekrény ajtaját, a thóratekerceket a padlón széthányták és az összes elemelhető értéktárgyakat elvitték a templomból. A betörést csak ma reggel fedezték fel. A rendőrség a nyomozást megindította.

Fényképészek!

A nagy nyugati magazinok, revük számára keresünk művészi fényképeket, foto riportázsokat, fényképtanulmányokat. Ajánlatokat próbaküldeményekkel kérjük a következő címre:

ELYSÉES-PRESSE

120. Av. Des Champs-Élysées
Paris VIII e

Országszégyene a zsögödi ut

Csikszögöd község teljesen összeépült Csikszeredával. Általános kívánságra több alkalommal csatolták már a városhoz, de az előrelátó politika, tekintettel, hogy a csatolás következtében túlságosan megerősödne a város magyar szavazó közönsége, minden esetben megakadályozta a városfejlesztés szempontjából kétségtelenül helyes, sőt égetően sürögő kérdést.

A község olyan kis költségvetéssel dolgozik, hogy jegyzőt nem tud tartani. Anyakönyvi hivatala nincs. Külvárosi minőségben Csikszereda város intézi ezirányú ügyeit. Tehát a politika következtében nagyszerű kilátásai vannak a szépen épülő és fejlődő székely községnek. Ezt igazolja fűtja is.

Nem hiszük, hogy volna az országnak 1934 végén olyan zuga, mely annyira el volna hanyagolva, mint a Csikszögöd között végighúzódó országút. Ez már nem is út, hanem feneketlen sártenger, méteres gödrökkel. A Csikszeredába ügyes-bajos dolgaira siető utas élete állandóan veszélyben forog.

Itt már csak csodálkozni tud a mindenhez hozzászokott földi halandó, hogy a vármegye székhelyétől néhány méterre megtűrjük, sőt napról-napra gyarapítják az uttest elnyeléssel fenyegető gödreit.

Az összes érdekelteknek illő tisztelettel felhívjuk a figyelmét a zsögödi „országútra”. Lehetetlen, hogy ne látnak annak kétségbeesetten siralmas helyzetét. S ha látják, siessenek helyrehozni a könnyelmű mulasztásokat, mert máholnap Alsócsik felől nem lehet megközelíteni a vármegye székhelyét. Örömmel töltene el mindenkit, ha legközelebb látnók az eredményt.

Végre

Közmegelégedésre alakult meg a munkakamara csiki fiókja

Hosszas huza-vona után végre ehhez is elérkeztünk. Megalakult a csikmegyei munkakamara. A bacsi munkakamarától, ahová Csikmegyét „előrelátható” földrajztudással csatolták, megjelent Nicolau elnök, Jéger főszámvevő és Fieraru munkaügyi miniszeri kiküldött.

Bíró József ipartestületi elnököt keresték fel, aki az erdélyi viszonyokat egyáltalán nem ismerő embereket felvilágosította és nagy vonalakban vázolta azokat a lehetőségeket, melyek között életrevaló, a gyakorlatnak minden tekintetben megfelelő alakulatot lehet szervezni.

A kiküldöttek elismerésére szóval, hogy azonnal megértették a helyzetet és nem zárták el az előterjesztett javaslatok elől.

Az alakuló gyűlésen, melyen az újonnan kinevezett időközi bizottság esküt tett, kimondták, hogy az egész megye területére kiterjedő hatáskörrel alakítják meg a fiókot csikszeredai székhellyel. A fiók hivatalos céljaira az ipartestület örömmel bocsátja rendelkezésére közismert pontossággal vezetett irodáját.

Az illetékes miniszterhez előterjesztést tettek, hogy a vármegye öt járásából és a gyergyói három ipartestülettől a törvényben előírt összes hatásköröket ruházza át a csikszeredai fiókra. Így a tanoncszabadítás és szegődtetések is a jövőben a csikszeredai fiók, önálló hatáskörrel fogja intézni. A brassói munkakamara mintájára kimondták, hogy a felszegődtetések után 20, szabadítások után pedig 50 lejes illetéket fog szedni a kamara. Ugyanakkor ígéretet tettek a kiküldöttek, hogy a lehető legsürgősebb időn belül megfellelő segítyt juttatnak a Csikszeredán két év óta nélkülözött tanoncskola felállítására céljára.

A fiók miniszterileg kinevezett elnöke Győző Gyula községi elnökből álló nyomdavezető lett. Miniszteri kiküldött Bíró József ipartestületi elnök. Tagok: Drócsa Imre, Bartha Géza, Bocskor Károly, Hodossy Kálmán és Hellwig Vilmos.

A szerencsés megoldás általános megelégedést keltett az érdekeltek között. Most már nem kell hatalmas kerülővel, 250 kilométeres utat megtenni Bacsaig, hogy a napirenden lévő kérdéseket elintézhessék. Ehhez járul az a körülmény, hogy a fiók élére olyan egyének kerültek, akik évtizedek óta töltenek be a csiki iparos, munkás és magánalkalmazottak társadalmában vezető szerepet a közmegelégedésre dolgoztak.

**Holnap:
Lássuk Margittát**

Csak bátran előre

Csikszeredán Erdélyszerte figyelemre méltó közművelődési kör alakult

Az egész székelyföldi kulturáltra kiható nagyvonalú munka kezdődött Csikszeredán. A dr. Hirsch Hugoné vezetése alatt nagy sikerrel szerepelt műkedvelő gárda elhatározta, hogy a Katolikus Népszövetség társadalmi szakosztálya keretében műkedvelő-kört alakít, ha annak további vezetésére és irányítására dr. Hirsch Hugoné vállalkozik.

A határozatot tett követte. Alakult közgyűlést hívtak össze, melyen dr. Hirsch Hugoné a kör örökös elnökének választották. Ügyvezető elnökök lettek: idsb. Sz. Cseh István, Hodossy Kálmán, Hellwig Vilmos, Pechár János, Takács Lajos és Pulchard János. Titkár: ifj. Sz. Cseh István. Jegyzők: Szentpéteri Bálint és Spencz Pál. Pénztárnok: Rancz Sándor. Ellenőrök: Bíró Zoltán, Lőrincz Géza és ifj. Doczy János. Sugók: idsb. Spencz György és Császár Kató. Irodalmi szakosztály vezetők: A. É. Bert Vilmos és István. Könyvtárosok: Veégh Sándor és Opra Benedek. Gazda: Patavszky Pál. Színpadi kellékesek Gáspár Gábor és Dávid Gábor. Színházi fodrász: Bartha Géza. Zenéi szakosztály vezető: Sarkadi Elek karnagy. Műszaki szakosztály vezetők: Vámszer Géza, Schmiéd József, Szentpéteri László és ifj. Vécsi Gábor. Propaganda szakosztály: Részegh Viktor, Ferencz Gyárfás, Albert István, Kertész István, Doczy András, Trohán Antal és Csedő György.

Alakulás után a kör 150 tagja nyomban munkához látott. Munkatervet dolgozott ki, mely szerint az előadások sorozatát Paul Antheleme „Az abbé” című színművével kezdi

meg 1935 január hó 7 és 8-án. Azután mindig változó szereposztással következnek sorra a „Vadvirág”, „Viktoria”, „A méltóságos asszony trafikja”, „Több mint szerelem” stb... Kiszivárgott hírek szerint dr. Hirsch Hugoné a könnyebb fajsúlyú színműveken kívül lázasan kutat valami a „Bizáncz”-hoz hasonló egészen komoly darab után.

Az egyesület tisztában van azzal, hogy a mult kötelez és az egész nyelvterületen kiemelkedő kultúremények után, tartani kell a töle várt színvonalat s így egészen bizonyos, hogy rövid időn belül szoktatni a nagyszabású kulturmunka megvalósításához kezdenek.

Ezt mutatja az a dícséretre méltó körülmény, hogy a kör megszervezése pillanatától, állandóan munkában van. Nemcsak a darabok betanulásáról és a próbák szorgalmas látogatásáról, hanem legfőbbképpen az önképzés és tehetséggondozás jól megszervezett munkájára fordít sulyt. Hetenként, rendszerint szombaton este, műsoros összejöveteleket tartanak, ahol minden alkalommal 1-2 egyfelvonalos vigjáték, 3-4 szavaltat és egy-egy irodalmi, vagy közművelődési tárgyú beszéd, esetleg felolvasás van műsoron.

Az előadásokon a kör tagjai teljes létszámban vesznek részt. Lacher Gyula, az „Otthon” éterem tulajdonosa, dícséretre méltó áldozatkészséggel bocsátja egyik nagytermét a kör rendelkezésére. A vezetőség egyre sürűbben és több oldalról kap megkereséseket, hogy ezeket az önképző és teljesen díjtalan estéket tegye nyilvánossá. Az érdeklődők befoga-

dására azonban rendes színháztermi méretekre volna szükség, amit a kör egyelőre nélkülözni kénytelen és így előadásait csak zörtkörben tarthatja.

Ezek az előadások végtelenül hangulatosak és kedvesek. Az összejövetelekről jegyzőkönyv készül, mely a szereplők előadásait és bírálatát is magában foglalja. Így különösen látszódnak a különböző műfajok rátermetű szereplői az előjövendő forró estékre, amikor a nagy közönség mondhat bírálatot.

A jelen pillanatban felmérhetetlen kulturmunkával kapcsolatosan túlságosan idegességgel figyeltek fel a többi egyesületek a kezdő kezdetén. Most azonban örömmel állapítjuk meg, hogy egyre többen vannak, akik megértik, hogy hatalmas szerep vár az alakulatra, nemcsak a saját, hanem az egész magyar társadalmi alakulatok életében. Az idegesség lecsendesítéséhez az járult leginkább hozzá, hogy a körvezetőség határozott nyilatkozatot tett: nem célja a testvéregyesületek működésének megakadályozása, bármely egyesület rendelkezésére áll. Tagjainak a szereplés terén szabadkezet biztosít.

Jelszó: teljes az összhang! Megértésre törekvés, a meglévő keretekbe való sima beilleszkedés, a féltékenységgel teljes kizárásának. Ennek a most alakult műkedvelői körnek már dicső multja van, melyhez méltóan csak úgy szerepelhet az új keretek között is, ha a színház kultúra fejlesztése terén bátran tör előre.

A „Csiki Lapok” és szerkesztője

Négy év múlva félszázada lesz, hogy Csikmegye hetilapját kapott. Csiki Lapok név alatt egy akkori lelkes, fiatal, közügyek iránt érdeklődő gárda hozta életre. Az idők egyre viharzóbb fergegében gerinces kötelességtudással töltötte be a szerepét. Idők során az erdélyi nyelvterület egyik legjobban szerkesztette hetilapja lett.

Az utolsó könnyűnek egyáltalán nem mondható 12 esztendőben Részegh Győző rokkant főhadnagy került a lap élére. Magaslátókörű, talpig ember. Ember, aki mindig megtalálja a helyes utat s még egy néhány „fantasztával” állandóan arra törekszik, hogy a megvadult világot, egyre jobban burjánzó gyűlölet áradatát emberies árkok közé szorítsa.

Az ilyen munkáért természetesen nem sok hálával fizetnek. Nem, minthogy a háboruban tanúsított kötelességtudó magatartásáért is ballábával fizetett. Asiágó drótkerítései előtt olasz kizigránát szal-

litotta le. A békeévek „megértő” szellemé pedig, többi erdélyi sorstestvéreivel egyetemben, 15 esztendősz kálváriás küzdelemben kényszerítette azokat az illetékeseket, akik mindenhol a világon járnak a csonka lábak, karok és gránátvájta világtalan szemekért.

Legutóbb a hírlapírás is „fizetett”. A gyűlöletet szító, alaptalan feljelentgetők ellen rohant ki lapjában. Kötelességet teljesített, amikor napfényre ráncigált egyet a sötétben álalkodók közül. Feljelentettek és a törvényszék ugy találta, hogy erős hangjával rágalmozott. Ötszáz lej pénzbírságra ugyanannyi perköltséggel megfizetésére kötelezte. Természetesen fellebbezett. Ez is „eredmény”. Ilyeneket szerez az ember, ha olyan zászlót akar tartani, melyet magasabb szellem lobogtat. Remény csak az, hogy békés együttélés zászlajára is jobb szelek ke-
rülnek, ha később is.

Irni kell róla,

hogy a legutóbbi „Lássuk Csikszeredát”-ban, a nemzeti parasztpárt tagozati értekezésével kapcsolatosan rámutattunk arra a hiányosságra, hogy a székely megye, megfelelő szervező munka hiányában, teljesen ki van szorítva a különböző román pártoknak. Azóta egy nagy és feltétlenül megfontolkoztatásra készült gyűlés zajlott le. A liberális árt kongresszusára ezer székely vonult fel.

Ezer székely tenyer csapódott frenetikus tapsban össze Anghelescu közoktatásügyi miniszter neve említésekor. Ugy-e furcsa valami, hogy a székelyek tapsonak Anghelescu miniszter sikeres politikájának, bizalmukról biztosítják a kormányt? Nemcsak furcsa, hanem egyenesen megdöbbentő. Mosolyt csal nemcsak az ellenzéki román pártok, hanem a bukaresti párnázott székekben ülő kormányférfiak ajkára is. Hát tehet mást az a nép, kinek felvilágosítására senki sem törekszik? Nem igen. Megy, uszik az áradattal. Mit tud ő a komoly, mindennapi kenyérré menő kisebbségi küzdelemről, nemzetközi szerződéseken és hazai törvényekben biztosított jogokról. Kétségtelen igazság: nevelni kell a népet. Az Isten szerelmére kérjük az illetékes urakat, fordítsák már szemüket egyszerű komolyan erre az elnyeléssel fenyegető veszedelemre. Semmi mást nem sürgetünk, csak komoly népnevelő munkát.

hogy az egyre féktelenebbül dühöngő szovinizmus Csikszeredán is kikezdte a magyar nyelvet. Csikszeredán, ahol eddig ilyen eset nem fordult elő, egy tanár tudományos előadását csupán azért zavarták meg, mert magyarul beszélt. Mi ez? Hát már olyan hatalommá nőtte ki magát a gyűlölet, hogy nem lehet a Székelyföld szívében sem nyilvánosan használni a magyar nyelvet? E döbbenetes esemény kétségbeesítő sulya alatt kérjük az illetékeseket: ne engedjék elharapozni a fellevesztett gyűlölködést. Emberek vagyunk mindannyian s az emberség első feltétele az egymásiránti türelmesség. A túlzott legénykedés soha sem használt, hanem minden idők nagy építményeit döntötte romba. Nem vitéség egy kisebbségi nép torkára fagyasztani a szót. Férfiasan megértő cselekedet az, ha tiszteletben tartják jogait. Ezt várjuk és nem ártalmas nagyképszködést.

Az Isten tudja hányszor betiltott, de ismét életre kelt „Vitorul Ciucului” (Csik Jövője) című lap, legutóbbi számában valószínű hozsánát zeng a világon eluralkodó céltalan, de főképp embertelen gyűlöletből fakadó torzalkodásnak. Csak éppen azt nem kiáltja, hogy éljen a háború! Ellenben megállapítja: jó jelek ezek! Nem akarunk az érdekes lap még „érdemesebb” szerkesztőjével vitába szállani. Az illetékesek azonban intézmények nem fájlatják a fejüket miatta.

ésre vehetnék, hogy a jelzett cikkeske kétségtelen izgatást tartalmaz. Izgatást az egész emberiség ellen. Az izgatónak tudunka szilys büntetés jár. Miért nem alkalmazzák legalább egyetlen esetben ezeken a méregkeverőkön a törvény szigorát?

hogy Jody Károly szintársulata a karácsonyi ünnepekre városunkba érkezik. Jöttét jelöl falragaszok magasszínvonalú előadásokról értesítenek. A város községétlenül főnem izlés, mindig a legjobbat kívánó közönsége fogja megállapítani, hogy mennyire volt igazuk a plakátoknak.

hogy a helyi rom. kat. felekezeti iskola növendékei Dávid Rózsa tanítónő és Albert Sándor igazgató-tanító vezetésével „Hősi hárca” című gyermekszínmű előadására készülnek. Csikszereda közönsége meg van győződve, hogy a hivatásukat, dacára silány járadalmásuknak, mindig pontosan és példátadó kötelességgel teljesítő magyar tanítók figyelemre méltó alkotnak. A közönség élni és érdeklődéssel várja a kis iskolások szereplését.

hogy a helyi oltáregyesület dr. Nagy Béla és lelkes hölgygárdája vezetésével, vasárnap délután nagysikerű Szent Antal estét rendezett, melynek jövedelmeit a szegények karácsonyi felszerelésére fordították.

hogy a református Népszövetség szintén vasárnap délután tartotta magas színvonalú városlásos estélyét, mely feltűnő érdeklődés mellett folyt le. Értesítéseink szerint az egyesület január hatodikán este rendez első találkát, melyre örömmel hívja meg mindazokat, akik egy estét gondmentes szórakozásban akarnak töltöni.

hogy az EKE csiki csoportjának szépen működő sutaigrósnak építési munkálatait anyagiak hiányában, be kellett szüntetnie. Ezer leire volna szüksége az egyesületnek, hogy tervbe vett munkáját befejezhesse. Nem tudja előteremteni. A legutóbbi vármegyei közgyűlésen, a többség támogatása dacára kutba esett az ezirányú indítvány, hogy EKE idegenforgalmat lendítő munkáját ezer lej segéllyel támogassák. Ott is előlvaló volt politikai álláspont, mint az építési munka. Így aztán a minden segítséget megérdemlő alakulat értékes munkája, közvetlen befejezés előtt, megakadt. Ezt nem nézhetetlenül Csikszereda társadalma. Ennek a rosnak égető kérdése az idegenforgalom. Tőlünk pedig ezt hivatott előmozdítani. Mindenáron elő kell teremteni a befejezési szükségességet, ha már az arra hivatottak szívesen vállalkoznak. Az illetékesek azonban intézmények nem fájlatják a fejüket miatta.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

GAGYI LÁSZLÓ:

A nevelők forradalma

A napokban egy értelmes, komoly ember megajándékozott saját könyvével. A könyv címe: „Az élni- és cselekedni-tudás filozófiája” A szerző neve: Cs. Lászlár László.

A szerző sokkal ragyogóbb könyvének címe: Szeret filozófiája és van mondanivalója. Könyve utolsó lapjain a jövő filozófiájával foglalkozik s kritikát mond az eszeveszett, ostoba világról. Panaszkodik a mai nevelés ellen, leszid két püspököt, szeretné kiölelni az emberi szellemet a dogmákból, szeretne világ-pénzt kibocsátani, nemzetközi világnyelvet bevezetni és szeretné legvégül az emberiséget közös önkormányzati szervé: a világbirodságot megnevesíteni. És még sok érdekes és értelmes dolgot ír: kicsit keserű és forradalmi itt-ott a sok ostobaság miatt, amely az összes ókori, középkori és jelenkori filozófusok ellenére átseper a világon.

Eddig jó. Lehet, hogy szükség van a filozófia forradalmára. De tovább már baj van. Nem Lászlár Lászlóval, nem is a filozófiával: baj van az élni- és cselekedni-tudással. Szóval, ez-revel lökik át a szerencsétleneket és megsemmisítetteket a jügoszláv-magyar határon és szerteszét a világon százával, ez-revel ölik az élni akarókat. Gyűlnek, szakadatlanul tornyosulnak fölöttünk az iktározatos sötét fellegek. Pataokban ömlik a könny és a gyűlölet vas-ékei beleszántanak a reszkető embermiliók húsába. Szóval, ez-revel rognak le a boldogtalanok, akiket nem gyógyít meg a filozófia új rendszerezése, a ragyogó új gondolat-tömörítések, akiknek nem az elvek forradalma, nem a világpénz és nem a világszellem kell, hanem egy darab valóságos, jóízű kenyér.

*

Más uralkodni és más szolgálni. Más filozófiát és más bölcsen élni. Más az ember és más az embernek a szava. Tökéletes, ragyogó igazság, hogy össze kell ölelni az uralkodás és szolgálat gondolatát, hogy az ostobaságból tündöklő bölcseséget kell nevelni, hogy a szavakat, amik eltolták az embert az öserkölc és összecségek igazi értelmétől: vissza kell igazítani gyógyító áramlatokká. Reformálni kell. Ujra-élelni. Ujra minősíteni. Mindez szép és igaz. Ebből gyönyörű filozófiai konklúziókat lehet levonni. A hamisság, hazugság és elnyomás ellen harcolni kell. Jó. Ez is szép. Okos könyv a Cs. Lászlár könyve, előtte és utána még sokan kiáltották nekünk: „térjetelek meg, mert minden jobb lesz!” Mégse változott semmi! Nem tértünk meg. Mások sem tértek meg. Maradt minden, ahogy volt. És ömlik a panasz, zuhog a vér, napról-napra új riadalmak hasogatják a szívünket. Az oka? Az, hogy minden vallási forradalom és minden filozófiai forradalom csak szó volt, álomlátás egy jobb emberről, vagy egészségesebb életformáról, csak égitő fáklyatűz volt, csak szédítő szó-hegyóriás volt...

*

De most a pedagógusokon a sor. A világ összes nevelőinek kell egy alapvető, belső forradalmat csinálniuk. Mert világos, hogy ha a gyermekek tiszta szellemét már az iskolákban megromlították: üres szóhalmozat marad előttük az életárók minden értelmes, világmegváltó álmodása és filozófiája. Mert az iskola az út, az iskola a jövő. Kegyetlen és irgalmatlan dolog az iskolát támadni meg: szív kell hozzá és bátorítás! Az iskola minden igaznak, jónak és nemeknek a temploma. Szép dolog a filozófia forradalma, de az embernevelés forradalma fontosabb és nagyszerűbb. Ugy látszik, és ez egészen természetes, hogy a világot csak a nevelők forradalma mentheti meg, akik megtermik majd a jövő filozófiáját helyett a jövő emberét: a szűz, új, jó, szent minőséget. Ezt a megváltást, háborus, politikus, kegyetlen emberiséget csak a pedagógusok forradalma lesz képes megírissíteni és megújítani.

MÁRAI SÁNDOR:

Husmérgezés

Kezdetben úgy tűnt, mint valamilyen nagyszerű műsorszám, melyet az igazgatóság nagy áldozatok árán prolongált még egy hétre. Emberek, akik hazavitték már a strandról a trikóikat, kihúzták a noteszből a nyári telefonszámokat, s lélekben és gyakorlatilag is áttámasztották magukat a vad természettől a civilizációra. Zavartan ödöngtek a késői kánikulában, mely kínos érzéseket váltott ki, mint valamilyen mesterségesen meghosszabbított szenvedély. A petyhüdt és alélt város vonakodva engedte át magát a vénasszonyos lángolás perzselő, groteszk hevének. Mint általában a ragár dorbézolás után, mindenki úgy érezte, hogy már elég volt: elég a sok husból, napból, vízből és abból a civilizációellenes hangulatból, mely átfutotta a geil pákosz nyarat. Térjünk magunkhoz emberek! Tavak helyett mosakodjunk lavorban, nap helyett süttessük magunkat a kvarellámpával s minden vágyam egy tetőtől-talpig felöltözött nő, akinek nem látom a tyukszemét és a pörseccéket a hátán. Az ember végül mégis szereti a maga kis civilizációját, megbizhatós, négy fal közé zárt s csak ott érvényes illetenét s nem vagyunk már orángutángok, hogy állandóan szörös végtagjainkkal hivalkodjunk. Elég volt a test évszaki intimitásából, mely együgyű és erotikamentes. Elég volt abból permanens egészségből, mely a legnagyobb mértékben irodalomellenes. Kezdődjön az irodalom, a kétyel, ha szabad kérnünk Gyerünk, kamarazene, rajta, társadalomkritikusok, ave, felolvasások és a termékeny kétyelt legnagyobb mértékben ingerlő szerzői- és vita-esték! Főur, szóabikarbónát, hullámméleletet s felöltözött nőket, akik Proustról beszélnek, sok telefont, külföldi énekeseket! A nyár csömörre öklendeztette a várost,

mely fellélegezve készült már a társalmi évszak felé, mikor reászakadt a bibliai csapás, ez a prolongált nyár, ez a lépénés, a lós maszlag. Mi volt ez?

Kiszámították, hogy százötven éve először történt hasonló a természetben. Nem lep meg. Ahova néz az ember, zavar, bomlás, erjedés. Legfőbb ideje, hogy valaki rendet csináljon. Szemtelen, rendhagyó barack- és cseresznyefák például másodvirágzást csaptak Gyöngyösön. Vándormadarak visszafordultak a határról. Nyári ismeretségek a legnagyobb zürzavarban bámultak egymásra, az értelmetlenül prolongált pásztoróra ernyesztő zavarával. Könnyű gyomorrontással kezdődött, a város felcsuklott egyet, sápadt fejét fogta, viaszos homlokát. Minden második ember „elrontotta a gyomrát”. Suttogva husmérgezésekről beszéltek. A valóság, hogy többet etünk a nyár lakomájából, mint érzékünk elbírák. Ez a váratlan desszert, ez a szirupos émelet-édes forró hét betetőzött mindent. Az erjedés miazmái vidáman uszkáltak a forró, sűrű levegőben, a bomlás, a pusztulás csaknem elviselhetetlen, ájulásra és fejfájásra készítő, rothadtfa-nyár szaga terjeng mindenfelé. A támadás felkészületlenül érte a idegeket, melyek már szoba-temperatúra hűlve, szalonképesen ondulálva várták a szezon nyitását, az első komoly, városias izgalmat tündöklést és bukást, premiért vágy öngyilkosságot. A pótszezon, ez az ismétlés, ez a deklamáló, líhegő, szószátyár kánikula mindenkit felbőszített. Valahogy megegyezés ellen volt. Mindennek meg van a maga ideje! S milyen felháborító és unalmas minden, ami akár csak egy perccel tart tovább, mint ahogy a dolog természete kívánja! Micsoda kontárság ez? kérdeztük. Százötvenéves, szerzett jogokba ilyen tramp-

lin beletaposni, megegyezést felrugni, ezt is lehet? Trivialis lázadásnak tűnt, mint-ha a természet szerkezetében otromba kézzel elrontottak volna valamit s most már csak ezt az egy lemezt tudja, ezt a csömörtkeltő, siket, fals, nyávogó nyári slágert. Erre husmérgezést kaptunk. Százötven éve először s a fél város egyidejűleg. Mellesleg, a husnak kutya baja sem volt. Rendhagyó életünkől kaptunk husmérgezést, a korrumpált és hanyag természettől, összevisszaságtól, melynek örült, forró lehellete, kapkodó eszelős zürzavara áthatja életünk minden területét.

A könnyű husmérgezés, mellyel a város a természet terrorjára visszaöklendezett, utólag úgy tűnik, mint öntudatlan, tehetetlenségében is dacos demonstráció a civilizáció mellett. Mi most szobában akarunk élni egyideig, kulturában és elenőrzött akusztikában, sőt félhomályban és sok kosztümmel, -- köszönjük, elég volt. Szép, ostoba, barbár dolog volt a nyár, de tanácsos idejében abbahagyni. Bizonyos hőfokon túl nincs kétyel és nincs irodalom, mi igenis e két rögeszmének óhajunk intenzíven élni. A tulnag fényben kevesebbet látsz, a nyár anagvátomege rontja a formaérzékedet. Micsoda hőség és tülzás volt, csakugyan... De a másik, a kisplasztika, mely annyi fájdalommal készül szobánk magányában, mégis becsesebb. Az ember hazatér a nyárból, macskajajosan, aszpírint szed és büntudatosan nekilát a kisplasztikának. Valami honvágy megmarad a nyár nagy hazája után az idegekben, de ez elmúlik később. S valami kesernyős-édes, sűrű íz a szájban. Ez még a nyár ize. És egy kevés émelet és csömör. De ez csak husmérgezés.

BUDAPESTI LEVEL

Ötszáz autórendszámot adtak vissza december elsején a pesti közlekedési rendőrségnek s egy hevenyészett statisztikából azt is megtudjuk, hogy autólétszám egy év alatt közel 4500 kocsival csökkent. Ezt a cikket nem is kellene tovább írni, ha az autótól való járványos menekülésben nem látnánk egyebet a gazdasági válság természetes következményénél, még pedig olyan területen, amely már erősen luxusként számít és ezért elsősorban kényszerű szűkíteni határait. Csakugyan erről van szó, illetve erről is — de a leépített magán-tisztviselőnek és a szelnekeresztett munkásnak százszor is igaza lenne, ha felbőszülne, hogy e sorok írója éppen az urvezetők elproletarizálódásától érzékenyül el egy melankolikus elmefuttatás erejéig. Minthogy kétségkívül nem az a legszörnyűbb baj, ami e leleményes krízisben ránszakadt, hogy ötszáz ember december elsejétől kénytelen lesz villamoson, vagy gyalog járni és — nem is az 500 vagy 450 autótulajdonos megváltozott közlekedési magánélete nyugtalanít bennünket. Van ennek a jelenségnek más titka is, mint a gazdasági és adópolitika. Elsősorban a kulturhistóriája, a amelyben az automobilról mint a „gyorsaság” legmindennapibb, legpolgáribbá vált megtestesítőjéről új fejezetet nevezték el. Az autó a legtöbb helyütt fényűzésnek számított és kulturhistóriai fokozat, ahova az emberi közlekedés törvényszerűen feljutott a szörénülő lőtől, amelyen a népvándorlaskorabeli daliák közlekedtek. És nem csak a közlekedés fejlődési fokozata, de magáé az emberé, a „szerszámkészítő állat” aki mióta megrekedt mai és évezredek óta alig válto-

zó formájában, szakadatlanul arra törekszik, hogy a természetes evolúciót saját zseniális trükkjeivel vigye tovább. Az ember azt akarta, hogy emberre fejlődése során elvesztett képességeit mesterségesen visszaszerezze: uszni a vízen és a víz alatt, repülni a levegőben, belefurni magát a föld mélyébe, elvesztett kopolytűjét, szárnyait, elsatnyult izmait, ellomhult iramát furó-faragó találatek-ságával pótolni. Ebből az ambícióból keletkezett a technika és a társadalmi fejlődés különböző igényű korszakai kényszerítették ki az emberből a nekik megfelelő találmányokat, amelyek mindegyike tökéletesítette magát, az emberi szervezet és egy autonóm, az Istentől és a természettől szinte függetlenített ontológiai erejével. Amikor a bacillusból majomemberre, majomemberből „homo sapiens”-sé emelkedett ember tovább pallérozására ráunt az Isten, átvette a szerepét az értelem és ha nem is tudta tökéletesíteni magát az embert, megkísérelte, hogy tökéletesítse körülötte a világot.

Az az ötszáz pesti autós, aki visszaadta a rendszámát, az emberi lelemény jóvoltából a szociálontológiai fejlődés magasabb fokát reprezentálta, mint aki a közlekedés primitív eszközeihez van kötve. Nem az ő érdemük, hanem a gazdasági és társadalmi rendé, hogy éppen ők voltak azok, akik ezelőtt soha nem képzelt, az antilopot legyőző gyorsasággal tudták helyet változtatni és nem a mi bűnünk, gyalogosoké s kisszakaszosoké, hogy elmaradtunk mögöttük. De he kell ismernünk, hogy ők voltak a tökéletesebbek, a jobban felszerelték, mint ahogy tökéletesebb, fejlettebb madárspecies

a sas, a nehézkeszárnyu verébnél. Ők fejlesztették ki jobban a korszak, amelyben élünk, míg mi, tökéletlenebb közlekedési módszereinkkel egy letűnő korszak gyalogságát. Most, hogy leszálnak az autóról és visszasodródniak közeink, tulajdonképpen visszakorecsosodnak egy primitívebb stádiumba, holott a fejlődés törvénye éppen azt követelte volna, hogy mi is, akik gyalog cammogunk, hozzájuk tökéletesedjünk, hogy a tökéletesedésnek azt a föbbletét, mellyel az emberi tudomány és találatekosság felszerelte az emberiséget, lehetőleg magán ember megszerezhesse. Ehelyett az idők változása azoknak is megnegyesi a szárnyát, a kik már tudnak repülni. Nem értük, az ötszázakért fájditjuk a szívünket, hanem az ő gyalogositásukban megnyilatkozó tendenciáért: hogy a milliós autószeriák gyártása idején az egész világon csökkent az automobilisták száma, míg a tökéletes lakásépítéset idején állandóan növekszik a hajléktalanok és a barlanglakók száma — és így tovább az egész vonalon. Ahelyett, hogy az emberiség elérné saját színvonalát, amelyre saját erejével fejlesztette magát, — mármár szinte misztikussá váló erők letaszítják őket óskora primitív fokozatára. Vakon néz maga elé, amikor ő találta fel a szemnél tökéletesebb prizmat, a földhöz ragad, amikor a gépek az iramszavasnál gyorsabb vágatásra teszik képessé, az ég felé rázza az öklét, amikor saját tudományával az égitud repülni. A signálásba soha beletörődni nem tudó értelem legközvetlenebb feladata a paradoxon megszüntetése, hogy az emberiség többsége éppen akkor vált legtehetetlenebbé, amikor a kör négyzet-gesítésén kívül már-már minden lehetségeset leküzdött, ami útjában állt a világ fölött való tökéletes uralmának.

Zsolt Béla

Karácsonyi gondok

Hogyan ajándékozz, — ha tudsz?

Ne akarj nevelni ajándékaiddal, hanem csak figyelmeskedni

Volt egyszer egy vidéki orvos, aki barát-ságból kezelt betegétől óriási papírpalmát kapott ajándékba. Az izléstelen jószág egymaga megtöltötte a fél rendelőt és halálra keserítette a szegény doktort, aki elhatározta, hogy az első adódó alkalomkor tudat a különös szabadiszen. Ez azonban nem ment olyan könnyen. Eladásra kínálta; de nem akadt vevő. Sőt ingyen se kellett. Végre költséget nem kimélve egy ifjú jegyespárnak adta ajándékba; az eljegyzést felbontották, a palmát visszaküldték. Jótékony célú sorsjátékra adta, főnyereményként; — visszanyerte. Kitétte a lépésházba; a háziur felmondással fenyegetőzött. Elköltöztött a lakásból, otthagya a nyűgöt, de utána vitték és még fizetnie is kellett... Kedélybeteg lett a sorozatos kudarcoktól. A palmát már valósággal vakon gyűlölte, hazamenni sem mert miatta és az egykori szolid ember éjszakáról-éjszakára kocsmázott. Végre mentő eszméje támadt: egy ködös őszi éjjelen mindenre kérés barátjával és cinkostársával megragadta a palma hatalmas dészáját és a sötétség leple alatt a folyó partjára vonszolta. Már lendült a kar a hullámsír fölött, még egy mozdulat és... gallérján ragadta a rendőr. Bekísérte mindkettőjüket; a bűnlelet a bűnösök maguk cipelték... Kihallgatás, tanuvallo-mások. Tisztázták magukat, de a palmát újabb költséggel el kellett hozatni a kapitányságról.

Amikor a karácsonyi ajándékvásárlásokra gondolok, minduntalan ott bujóska emlékezetemben a palmával boldogított doktor. Főleg, ha leleményes tüzetek kirakatában, ilyenféle feliratokat látok: „Ajándékok becserélése végett karácsony napján tíz óráig nyitva tartunk” és olyankor, amikor barátaink mesélik egymásnak: „Négy flap-jackot és három teljesen egyforma bridge-neszesszert kaptam, férjem hét frakkzebbre való pénztárcát az egy frakkjához, amelyet csak a legkényesebb körülmények közt hajlandó fölvenni...” Bizony, az ajándék kiválogatása nem könnyű dolog. És főképpen nehéz karácsonykor, amikor olyan nagy a hossz az ajándékokban. Hányan vannak, akik ilyenkor a karácsonyi ajándékok miatt gyötrő kétségek között élnek.

Mi is az ajándék? Kisebb, vagy nagyobb tárgy, amit azért adunk valakinek, hogy örömet szerezzünk vele. Valami, amit az illető használni tud, de nem tartozik legegyszerűbb élet-szükségei közé. Valami, ami nincs, de kellene... és nem azért nincs, mert nem is kell az illetőnek... Valami, ami sokat mutat, de lehetőleg kevésbe kerül.

Sok pénzből ajándékot venni könnyű dolog, néha azonban a legolecsóbb apróság győz a karácsonyi örömek versenyében.

Az ajándékozáshoz emberismeret és pszichológia kell. Vannak született ajándékozók, akik vaktában fején találják a szöveget. Ezek az ajándékozó zsenik, akiket többnyire ellenállhatatlan kényszer is hajt tehetségük kiélésére. Ezeket mindenki szereti, de az is megeshetik velük, hogy előbb-utóbb elajándékozzák mindegyiket, sőt néha azt is, ami nem szigorúan az övék.

Ne azt adjuk, amire mi magunk vagyunk, hanem azt, ami boldogítandónak tetszik. Megesik például, hogy rajongunk a komoly irodalomért, de megajándékozzunk barátunk csak sárgafedelű detektívregényeket olvas. Az ilyen a legszebb irodalmi alkotást is csak szép kötésmiatt becsüli, mint könyvszekrényének dekoratív töltelékét. Ne akarjunk ajándékokkal nevelni, mert ez nem igen szokták méltányolni embertársaink. Legegyszerűbb természetesen, ha listát fektetünk az illető elé és rábizzuk a választást; vagy nővérén, vagy feleségén keresztül kémkedünk rejtett hajlandóságai iránt.

De lássuk most a jóválasztott ajándék példáját. Adva van egy férfi, aki nem dohányos, nem bridsezik, falun él, gazda és igen jómódú. Könyvről nem lehet szó. Alaposabb helyszíni szemle után észrevettem, hogy podáns rendet tart íróasztalán. Jegyzőkönyvek, nap-tárak és tühegyes ceruzák sorakoznak katonai alakulatokban. Halálbüntetés terhe alatt tilos azokat csak érinteni is. Helyben vagyunk, gondoltam, ebbe a virágágyba ültetjük szerény virágunkat. Egy tücat használata, de legesleg-finomabb ceruzát vittem neki. A hatás oly átfutónak mutatkozott, hogy azóta nem is próbálkoztam mással. Évről-évre íróasztal-oltárán rovom le szerény áldozatomat, ceruzák alakjában.

Az előbbi tézisnek azonban az ellentéte is szabvány. Ne adj olyat, amit magad se vennél szívesen. Gondolj arra a lehetőségre, hogy a megajándékozottat egy fokkal izléstelenebb-

nek ítéljed, mint amilyen valóban. Az illető ismervén téged, tisztában lesz azzal, hogy nem a magad izlése után indultál és megérzi a leki-csinylést. Vagy megtörténhetett, hogy — a mire már nem is emlékszel — egyszer, valamikor megvetőleg nyilatkoztál arról, amit most képmutató mosollyal nyújtasz át neki. Kész a sértés. Válassz tehát olyasmit, amiről feltételezhető, hogy az illetőnek megfelel, de egyáltalán te sem találd borzalmasan csúfnak.

Általános szokás, hogy anyagiakban szűkös-sen megáldott barátainknak hasznos, a vagyonsoknak csak luxustárgyakat ajándékozzunk. Vajjon nem fordítva kellene-e cselekednünk? Azon, akinek örökös probléma a jó harisnya, nem segítünk egy tucat harisnyával sem. Viszont, ha valami különleges szépét, kis dísz-tárgyat, finom piperecikket, egészen speciálisan szép sál, vagy ha hasznosban is, de olyas-mit veszünk, amiről sürgősebb gondjai mellett még csak nem is álmodik, soha nem remélt örömet okozhatunk. Persze itt is az arany közepet a helyes; ne vegyünk pompás struccoll-legyzőt annak, aki hároméves ruháskájából faragja össze estélyi toilettjét, se velencei tük-rőt annak, aki kétszobás lakásban lakik.

Ha minden jóban dúsakál, elkényeztetett barátainknak viszont Gerbeaudt vagy virágot küldünk, sablonos köszönő szó után betemeti a már beérkezett Gerbeaudt- és virághalmazba. Vegyünk tehát neki valami köznapit, haszno-

sat. Ha lelkes háziasszony, új találmányu krumplihámozó szerkezetet, vagy ehhez hason-lót, ha sportszenvedély fűti, apart síkesztyűt, ha virágai vannak, valami ujtényesztési vi-rághagymát...

A sok fecsegés után néhány praktikusabb tanácssal, sajnos, szintén nagyjában negatívum-mokkal, szolgálhatok. Férfiak sohasé végy nyakkendőt. A sablonos és uniformizált öltöz-köds mellett a nyakkendő az a kicsi terület, amelyen egyéni izlését és színszeretétét akar-já kiélni. Bridgezőnek ne végy olyan kis szer-kezetet, amelyen a bemondott atut lehet elő-pattintani. Ez sértés, olyasmi, mintha egyetemi tanárnak ABC-és könyvet vennél. Hölgyekkel szemben könnyebb a dolog. Ha megáll az eszed, végy egy szép klipszet, divatkarpercet vagy egyéb újdonságot, amiből soha sincs tul-sok, sőt az sem baj, ha több teljesen egyforma van.

Azt a vesztélyt minden furfang ellenére sem kerülheted ki soha, hogy ráduplázz egy fris-sebb és hasonló filozófiával dolgozó ajándéko-zóra. Ha pedig ez mégis megtörténik, ne app-rehendáld, ha becserélik ajándékodat, sőt siet-ve vállald magadra a cserét. Karácsonytól új-évig ugysem folyik más az üzletekben.

És még egyet! A jótanácsok fejében egyre kérlek: ne küldj nekem, de másoknak se pa-pírmásé palmát.

—cs—t

SZTOIKA LASZLÓ:

A rettenetes vadászok

Szaladnom kellene, serényen és gyorsan, de lábaim súlyosak, mindegyre földre zuhanok, évszázakok hidján idáig menekültem, — kedvesem puha csókja is híd volt, idáig menekültem, — de most az erdő szélén feltűnnek a rettenetes vadászok. Fehér fogaik között a véres gyilok s szélről cserzett brutális markukban a mordály. Elveszttem. Szaladnom kéne, de lábaim súlyosak s kedvem is fanyar, hiába, jól tudom: a harc sem vezet célhoz, a csók sem vezet célhoz, egyszer elhullok és többé senki sem kelt életre — daloljon bár az erdőn fényes csőrű rigó, szűkijön bár a forró asszonykeblekbe mámorító szerelem, a harc sem vezet célhoz, a csók sem vezet célhoz. Megfordulok s feljűk indulok, fekete hajamat makrancos szél repíti. Közelegnek a rettenetes vadászok. — Fehér fogaik között a véres gyilok s szélről cserzett brutális markukban a mordály.

Regényhősök

A regény emberi sorsok képe. Bizony-ság arról, hogyan látja íróját az életet és az embereket. Éppen ezért adjátok ke-zembe egy kor regényeit és én megmon-dom, milyen volt ez a kor, — mond-hatná a kritikus. S ha így tekintünk bele napjaink regényirodalmába, lehetetlen észre nem vennünk, mennyire átalakult a jelen században a ember. A háboru előtti idők embere szinte prehisztórikus lényvé vált, akinek vágyaival és gondol-kodásával a ma gyermekeinek igen ke-vés közossége van. Ha régebbi regénye-ket olvasunk, úgy érezzük magunkat, mintha távoli múltban járnánk, ahol a régmúlt idők és emberek varázsa tart bennünket fogva.

A régi regényhősök minden különbö-zésük ellenére megegyeztek abban, hogy az akarat emberei voltak. Lényük cen-trum, ahova egész értelmi és érzelmi éle-tük is beletorkolt az akarat. Sorsukat rendszeren az döntötte el, mennyire tud-tak akarni valamit, amit céljukul tüzték ki s amelyre függesztették tekintetüket, amint az élet útjait járták. Nagy akará-sokból, vagy az akarat szokatlán mérté-kű benuulásából és összeomlásából ala-kult a sorsuk, mely mindig az ember har-ca volt a környezetével, a maga kis és nagy világával.

Olyan emberek írták ezeket a regénye-ket, akik hittek az akarat világát formá-ló erejében és az egyéni élet értelmében. Erényben és bűnben pompás individu-umokat rajzoltak olvasóik elé, mert az ő szemükben ilyenekben testesült meg az emberi élet valósága és benső értelme. Sorsuk urai voltak ezek a hősök még ak-

kar is, ha elbuktak a vele való ádáz küz-delemben.

Mi sem mutatja biztosabban az idők fordulását és az ember változását, mint hogy ezek a regényhősök nem izgatók többé a vezető írók képzeletét. Az akarat mintha eltűnt volna a köznapi ember életéből: a lét az értelem töprengéseiben és az érzelme hullámválásaiban merül ki. Azok a regények és regényírók, akik új irányokat és új látásokat jelentenek, mintha teljesen szakítottak volna az egyén öncéluságának gondolatával és vele együtt az akarat értékességének hi-tével. Hőseik vagy óriási szenzorikumok: a világ felé fordult érzékszerveik, mint Bloom, Joyce Ulyssese, akik tetlenül sod-ródnak ide-oda a élet árában s engedik, hogy átzuhogjon lelkükön a valóság ezer meg ezer össze nem függő s éppen ezért értelmetlen benyomása, vagy pedig a pánerotizmus rabjai, akik maguk is meg-döbben szemlélik, hogyan sodorja őket valami nagy irracionális erő egy másik ember, férfi vagy nő felé. S a lé-nyeges, hogy ezek az új regényhősök meg sem kísérlék többé, hogy sorsukkal meg-küzdjenek: töle megszabaduljanak. Nincs akaratuk, hanem náluk hatalmasabb erők prédái. Életük vagy kalandok sora, melyben nincs összefüggés, vagy tönkre-zuzódás egy szírtén, ahova odacsapja őket értelmetlen, vak sorsuk.

Hova lettek Balzac nagyakaratu hősei, Jókainak az emberfeletti erőkké s sike-resen megküzdő csodaemberei s Kemény-nek éppen akaratukban összeomló tragi-kus alakjai? De hol vannak Dickens hő-sei, akik öntudatlan biztonsággal járnak

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájda-mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-től

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tar-talmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kap-ható gyógyszerárakban és drogé-riákban.

örvények fölött s Dosztojevszkij akarat-betegségük miatt töprengő különcei? Eltűntek, mert eltűnt a világból az egyé-ni akarat, mely világok teremtésére mert vállalkozni csodálatos önbizalmában. A mai idők az emberből főleg ezt az önbizalmat ölték ki, mely arra készítette, hogy merjen terveket kovácsolni a jó-vendőre és maga legyen sorsának ura. Mindenki riadt rémülettel menekül a tö-meg ölébe s feláldozza egyéniségét, hogy részként élhessen a nagy egész keretében. Az egyén meghalt. S vele együtt halt meg az akarat és a szabadság értel-me. A tömegember nem tud ezekkel mit kezdeni: nem is lelkesedik tehát értük.

Korunk legnagyobb eseménye az egyén visszatérése a közösséghez, melynek kebeléből századokkal előbb leszáradt. Az ujjkor embere megpróbált a maga lá-bán élni s napjainkban eszmélt rá, hogy ez lehetetlenné vált a számára. Ennek a kiábrándulásnak tükré a mai regény, mely a közösségnek, a másnak hatalmát mutatja be az egyéni élet fölött.

Az irodalom, korok változásának ez az érzékeny szeizmográfja, pár évtized óta jelzi már a lelkeknek ezt a változá-sát: az egyén ijesztő magányosságát és a közösség után való sóvárgását. Ady köl-tészete az egyén istenítése után a „sze-retném, ha szeretnék” témáját üti meg s élete végén a legszubjektívebb poéta, „én, Ady Endre” felolvad porbaomlott nemzetében. Babits Mihály ugyancsak ott hagyta az egyéniség elefántosontornyát, hogy együtt érezhessen a völgyben küz-dő és verejtékező emberekkel. A közös-ség, egy szóval: a másnak az egyén fölött való titokzatos, csodás és misztikus hat-alma válik a regényíró világlátásának tengelyévé s ebből a látásból egészen más hősök és más életstílus születik meg, mint a régebbi individualisztikus világ-látású kor regényeiben. Az ember játéks-zerré válik nála nagyobb erők kezében, amelyekkel szemben haszontalan volna minden akarat. Átöleli a gigászi nagyvá-ros (Berlin, Alexanderplatz, Alfred Döb-lin regénye), vagy szinte öntudatlan von-szolja magával az irracionális ösztön (D. H. Lawrence regényeiben). Korunk rá-eszmélt, hogy a tudat világossága mögött egy sokkal nagyobb hatalom: a tudatta-lan rejtezik a sötétben, melynek szenvedő alanya inkább, mint ura az ember. A ferudizmus korában nem lehet a világos célokat követő akarat himnuszát írni, mert a tudattalan bármikor megbéníthatja akaratunkat. Ezért lett ma regényhős a passzív ember, aki nem cselekszik, ha-nem türi, hogy vele történjék valami. Nem mer a saját énjére támaszkodni, mert titokzatos erők hatalmát éri vállá-ra nehezíteni. A tömegnél, a közösségnél, keres menedéket. A detektívregények is azért divatosak, mert a közösség, a társadalmi rend mindig megfűkezi bennük azt, aki ellene lázad. Az egyéni vállalko-zás, a társadalom és az ösztön ellen való akció ma mindig elbukik a regényekben. Viszont így értelmetlenül, furcsává válik az élet, amelynek inkább nézője, szenvedő alanya, mint irányító ura az egyén. Ezért különös, diszsonáns világ a mai re-gényvilága: mintha alvilági erők szabá-dulnának rá bennük a világos, nappali életünkre. Az ösztön hatalma az értelmén, a sötétség a világosságon, — mintha ez volna valamennyinek a témája. S ebben a helyzetben a megoldás se lehet harmo-nikus: nagyon egyenlőtlen felek állnak egymással szemben. A happy end, me-lyet az egyén kíván, a mozik vásznán is kiveszőben van, a regény, az élet tükré pedig már alig meri alkalmazni.

Az emberi lélek azonban úgy van al-kotva, hogy nem élhetünk sokáig a sötétségben: az ösztönös életből a tudatos akarat világosságára kíváncsiak vagyunk, az édesanyánk öléből is elvágyakozunk. A közösségből is ki fog emelkedni újra az egyén s a mai passzív regényhősöket fel kell váltania újra azoknak, akik meg-gint tudnak igazán akarni: akarni önma-gukért és a közösségért egyaránt.

Halassy-Nagy József

Méliusz N. József:

IRODALMI
JEGYZETEK

A „KORUNK” JUBILEUMA ELÉ

Mint aki már hónapok óta a szóbanforgó lap szerkesztőségén kívül állok, ragaszkodó munkatársként és hű olvasóként is megengedhettem magamnak sok olvasótársam nevében a következő leírást:

A „Korunk” január elsejével tizedik évfolyamába lép. Jubileumot jelentene tehát 1935 eme független irodalmi és társadalomtudományi folyóirat számára. Nem meglepő, de jellemző, hogy tíz éves fennállása óta elismerés és megelégedés kifejezése, nyílt tiszteltetés nem érte még ezt az orgánomat. Csupán az európai színvonalú érdeklődést tanúsító olvasóközönségtől támogatva, az előfizetés fil-léreiből tartotta fenn magát, ami bizonyosan rendkívüli esemény, de egyúttal rendkívüli irodalmi siker is. A Korunk talán az egyetlen magyar nyelvű irodalmi lap, amely nem külső támogatásból, tehát nem rajongók, pártolók, barátok és hivatalos források anyagi segítségével, hanem azok mellőzéseivel is biztosítani tudta létét és ezzel együtt függetlenségét, bármilyen nagy személyi áldozatok követelt is ez szerkesztője részéről.

Ha valahol, legfeljebb az olvasók sorában és egy két magyar irodalomtörténetben — alig pár sorban — szólunk ma a Korunkról. Így Tolnay, az erdélyi irodalomnak magyarországi krónikása, vagy négy sorban Szerb Antal helikoni díjnyertes magyar irodalomtörténetében így: „Az Erdélyi Helikonnal kb. egyidőben keletkezett a... Korunk c. folyóirat, melyet Gaál Gábor kitűnő szociológiai orgánummá fejlesztett. Az irodalommal ez a lap keveset foglalkozik és akkor is inkább külföldi termésnek ayújt teret.”

Ezzel szemben engedtessek meg idejegyvezni, hogy a következő magyar írók fejtenek ki jelenleg is állandó irodalmi munkásságot a Korunk hasábjain: Illyés Gyula, József Attila, Reményik Zsigmond, Mikos Imre, Veress Péter, akik ma Pesten is ismertek, továbbá másfelé csatlakozásuk előtt — és ez még nem is olyan rég történt —: Kodolányi János, Tamási Áron, Nagy Lajos, akiknek nevei ugyancsak szép írói munkálkodásuk folytán ismert. És végül felsorakoztathatnánk a magyarországi, a szlovénországi és az erdélyi fiatal író nemzedék hosszú névjegyzékét. Ezeknek a fiatal íróknak a meglevő művei és a Korunkban felmutatott irodalmi ábrázoló ereje egyve-dül az a reménysugár, amely afelől biztosíthatja magyar irodalmat, hogy nincs teljes elszíntelenedésre és elszáradásra ítélve.

Az idő és a kor egyszer majd vallo-mást tesz erről az elhallgatott, de annál mélyebb gyökerekkélt bíró folyóiratról, amelynek létét továbbra is csak olvasóinak, előfizetőinek áldozatkészsége és ragaszkodása biztosíthatja.

Csendes, de a közönség és az írók együvé tartozásának legmelegebb ünnepe lesz a Korunk jubileuma...

A CSEH IRÁSTUDÓK KETTÉ-SZAKADÁSA

A cseh irodalom kettészakadását idézte elő az a manifestum, amelyben hatvanhat cseh és szlovák író részben demokratikus, részben radikális haladóelveik és céljaik megvédésére a fejét felhúzó csehországi fasizmus ellen közzétett. A tiltakozó hatvanhat cseh és szlovák író a legnagyobb homi vesztélt látja a Hitler-, Pilsudski-, Mussolini-, Dollfuss-féle politikai eszközöknek Csehországba való betelepítésében s felszólítja a közönség legszélesebb rétegeit, értelmiségiek, középosztálybelieket, munkásokat, parasztokat és diákságot egyaránt, hogy szervezzék meg idejekorán az ellenállást a cseh fasizmus ellen.

A hatvanhat író manifestumára a magyarországi részéről Balogh Edgár, a szlovénországi radikális ifjúsági mozgalmak vezetője válaszolt a pozsonyi Magyar Újságban. Ennek a rendkívüli figyelemreméltó cikknek végső konklúziója, az hogy a lépésükkel Csehszlovákia uralkodó nemzetiségeinek nemcsak a honi veszedelem ellen emelték fel az írás és a tudás fegyverét, hanem a honi fejlődés alapköveit is lerakták, mert a kiadott nyilatkozat eszméi tartalma szerint szükségessé válik a magyar és köz-európai haladószellemű szláv írók együttműködése. Amint mondja: „...az emelkedés útja nagy fejezetei in-

ERDELYI AGNES:

Ezer sipom sirva fuvom

Ha váratlan most halnék meg,
nem maradna én utánam
jó kurjantás, fiatalság,
csak vad fogcsikorgatások
keserű iz, sűrű átok.
Bő örömöm sose volt még,
hogy kicsapjon szám két szélén,
s mustból borra, dallá forrjék.
Nem hagyhatok hát tirátok
csorgatott szűz akácmezt,
csak keserű vackort, mérget.
Ne ezekből ismerjétek,
ez a sötét, szurós lélek
saját tövisétől fájó,
Sok bogáncsu nem vagyok.

Templomi orgona-lelkem
ezerhangú ünneprejtő
keresztelőn, esküvőkön
zsoltárosan zugó-zengő,
de többször van mostanába
temetés, mint keresztelő...
Ezer sipom sirva fujom.
Ó! csak addig meg ne haljak,
amíg egyszer megáradva
széles holdogát rikkantva
nem daloltam;
egyszerűn, mint fű a szélben,
mint rigó a gesztenyésben,
mint forrás a hegyoldalban,
tisztán, szentül, öntudatlan.

A könyv szerelmesei

A könyvnek mindig voltak szerelmesei. Ma is vannak. A legrejtélyesebb szenvedélyek közé tartozik a könyvszeretet. Kitartóbb, konokabb szenvedély lehet, mint a kártya, vagy a borivás. — Láttam embereket, akik ha beléptek egy idegen szobába, a könyvszekrény felé fordultak és egyszerre ragyogni kezdett az arcuk „Nietzsche!”, mondták csendesen, felfedezve a kis kékszerű köteteket az üveg mögött s mintha egy kedves, bejárat ország emléke elevenedne meg előttük e pillanatban, otthon voltak. „Ó és Verlaine összes verse! S milyen gyönyörű kötés!” Kivették a polcra a könyvet, gyöngédebben, mint egy szerelmes a kedves kezéhez ha nyúl és elszavaltak belőle egy verset, amit ki-vülről tudtak, de így, kézben tartva a könyvet, jobban esett elrejtélni!

A könyv szerelmesei is bizonyára boldok egy kicsit, mint minden szerelmes. Láttam, ahogy antikváriumok piszkos ládáiban turkálnak. Olyanok ilyenkor, mint a bányászok, akik kincset sejtnek a sár alatt. Azokhoz a kétes, hajnali figurákhoz hasonlítanak inkább, akik Párisban, mielőtt jönne a szemetes-kocsi, végigjárják az utcákat s a házak elé kitétt személtáladákat átkutatják s minden rongcs értéket összeszedgetnek belőlük. Vagy úgy libegnek a magas polcok elé tolt létrákon, mint a csillagászok, akik szüntelenül új fényekre vadásznak.

Egy szellemes ideggyógyorvos már nevet is adott ennek a szenvedélynek, melynek vannak patológiás, sőt közveszélyes esetei is, Bibliomániakusoknak keresztelték

el a könyv halálos szerelmeseit. Ismerem Bécsben egy egyetemi hallgatót, aki mikor megkapta otthonról szűkös hav-pénzét, még aznap utolsó fillérig el-vásárolta s egy hónapon át járt fillér nélkül zsebeiben. De pontosan tudta, hogy melyik antikváriusnál lehet husz fillérrel olcsóbban megkapni ezt vagy azt a könyvet s idegesen várta a következő elsejét, hogy a nagyszerű vásárt megcsinálhassa.

A könyv csodálatos kincs, melyből babonás erő sugárik. A könyvbarátok se-rege különös szekta, mely mindenütt fel-ismeri a rokonlelkét.

Szinte személyes viszony kapcsolja össze minden könyvvélt a könyv igazi barátját. Emlékszek mikor és hol vásárolta, kivel cserélte. Tudja, hogy az a könyv neki is megvan már. Minden könyvéhez egész sereg emléke tapad. Könyvtára életének leltára is egyben.

A középkorban láncolták az olvasó-asztalhoz a könyveket. De eznél a kö-zépkori láncoknál sokkal benősegesebb kapcsolok fűzik a lelkekhez ma a könyveket. Mint egy nagy család tagja, állnak egymás mellett a polcokon a rendes, szó-fogadó könyvek (Sokszor a család fő ne-vét is viselik, sőt mint valami nemesi cí-mert, szimbólus emlékműket is, melyek a könyv gazdájának egyéniségét igye-keznek kifejezni. Ezek a könyvjegyek, az exlibrisek. Az exlibriseket mindenki ismeri s minden könyvbarát szereti is. Aki beragasztotta egy könyvbe exlibri-sét, ezzel az ünnepélyes tettel eljegyez-te magának a könyvet, örökbefogadta, haláláig szóló szerződést kötött.

S. Hajós Alice:

Persze, — plátói...

A város szélén üldögtünk a Málnás-sy-réten egy kis dombon. Velünk szem-ben az Ugray, jelenleg Haász-féle kas-tély renesszánsz-oszlopsora fehérén vi-láglott elő a lombok mögül. Körülöttünk futballpályák, szemétdombok, vasuti si-nek, tenispályák, temetők és legelők, mindaz a furcsa patétikus és nevetséges dolog, ami városzteleken szokott lenni s ami az emberek életét jelenti.

Esztike a domb fűvén hempergett rug-dalozva, még nem tudta, mi vár rá. Mi, felnőttek, egy ócska kabáttra teleped-tünk. És nagyon bátortalanul, mert Ila figyelmeztetett, hogy a cipőm a kabát-hoz ne érjen. Megfontolt nő volt, bank-ban nőtt fel, gépirólányból lett ragyogó „direktorné”. Ágnes, a vendég, Ila test-vére, leeresztette ruháját, hogy a nap jobban süsse testét, barna bőréhez jól fog állani a világoskék fehérnemű. Ke-servesen szenvedtünk a déli hőségben, de mégis a dombon maradtunk Esztike kedvéért, no meg mert divat a napfürdő.

— Mi van Hédivel? — kérdeztem, mert róla sokáig lehetett beszélni. Ila nemrég otthon volt hugánál.

tenek felénk... Ezen túl pedig Balogh Edgár közös harcot és közös nagy ered-ményeket vár a nemzetek íróinak talál-kozásától, ami elsősorban a magyar mil-liók új történelmi erőfeszítéseinek győ-zelemhez segítségében nyilvánulna.

A válasz azonban cseh részről sem maradt el. Harminc konzervatív és na-cionalista cseh író ugyancsak manifesztumban támadást intézett egyazon nem-zettestől való haladószellemű hatvanhat író-társra ellen. Az ellennyilatkozók, ha manifesztumukban kerülnek is, hogy nyil-

— Még tart — felelte büszkén. — Ugy szereti Hédit!

— Kicsoda? — kértem meglepve és göröcsösen emlékezni kezdtem. Annyit tudtam, hogy Hédibe minden évben ha-lálosan szerelmes valaki, minden félév-ben öngyilkos lesz érette másvalaki s minden hónapban visszautasítanak ala-csonyrendű kéréket. Ila legalább így mondta.

— Hát már nem emlékszel, az az elő-kelő vállalati igazgató. — „Vállalati igaz-gató”, — ezt áhítattal mondta és olyan titokzatosan, mintha Arthus király ke-rekasztalanának egyik feketesisakos lo-vagjáról beszélne. Ugy, hogy önkéntele-nül én is utánafigyeltam: „egy vállalati igazgató”. És boldog voltam, mert hirte-len eszembe jutott minden: a sürgönyök, a virágok, az expresszlevelek, a csoma-gok, a telefon, mert borzasztó az, ha egy ilyen vállalati igazgató szerelmes lesz, az a külvilágban rögtön nagy változások hoz létre.

Hédi ezalatt, akinek sorsán olyan — Igen — mondta Ila büszkén — imád-ja és elhalmozza Hédit.

tan tanúságot tegyenek a cseh fasizmus mellett és csak konstruktív nemzeti fel-fogásuk megvédésére hivatkoznak, ié-nyegében mégis csak a fasizmust veszik védelmükbe, hisz az az ellen történt tá-madásra vágnak vissza.

A leszőgezendő tény az, hogy a fasiz-mus világbetegsége az eddig legdemok-ratikussabb Csehszlovákia is megérkezett és a küzdelem első csatározásait a két pártra szakadt írástudók százai mani-fesztum-háborújukkal már meg is kezd-ték

Kicsit feszengni kezdtem. Mi az, hogy „elhalmozza”, ezt nem értettem, mert Hédi urilány. Elhalmozza szekfüvel, — gondoltam végül is megnyugodva, hogy az erkölcsi világrend helyreálljon.

Ágnes a vendég, aki eddig türtőztette magát, most felpattant és kiáltani kez-dett. Tekintélyes marhakereskedő felesé-géből pillanat alatt dühöngő furiává vál-tozott...

— Igen — kiáltotta — neki mindent el-mondtok és én, a testvére, nem tudtam semmit, előttem mindent titkolnak — s úgy mutatott rám ujjal, mint belpok-losra.

— Te buta vagy — felelte Ila egysze-rűen, — nem haladsz a korrall. (Látszott, hogy ezt gyakrabban is szokta közölni vele). Te nem tudod Hédit megérteni. — Ugy mondotta ezt sejtelmesen, mintha régi korok meg nem értett asszonyairól beszélne, egy Nóráról, nem pedig arról a piroskőrű tangózó szfinkszról, akit városszerzte ismertek.

— Gyönyörű ember és még mindig ugy szereti Hédit, — mesélte tovább. — Tudod, magas, fekete, sápadtarcu, ele-gáns férfi. Az arca, azaz a szeme oly érdekes, keskeny, mint egy kínaié. (Már láttam is magam előtt a sápadt ké-jenc kínai arcot). Majdnem naponta küld virágot neki, a multkoriban egy divatos arany karkötőt, tudod, szerel-mük évfordulójára.

— Na és mit szól a felesége? — kér-dem tapintatlanul.

— Nem tud semmit Hédiről. A férfi mindenáron válni akar. Hédit akarja el-venni. Mondom, csak őt szereti.

Ágnes, a vendég, türelmetlenül fészke-lődik, látszik, mondani szeretne vala-mit. Végre megszólal méregtől összeszo-ritott foggal:

— Ezért nem jött hát hozzám, pedig egy éve hívom. — Aztán megnyugszik, nincs értelme oly nagyon haragudni, mégis „egy vállalati igazgató”. Csak az a csapás: nős ember...

— Beszélj Ila! — sürgeti. — Elveszi ugy-e?

— Igen. Meg fognak esküdni. A török szertartás szerint. Igen, igen. Vámos Pál-nak, a színésznek a hugát is így vette el egy bécsi bankár. Hiába, nem lehet más-kép, a felesége nem akar válni.

A hangulat nagyon szomorú. Ágnes, a ki nem tud haladni a korrall, elszontyo-lodott. Előttem is szégyeli a dolgot. — Hiába, csokrok, szerelem, parfóm, sürgönyök, noha még nem vette el.

Ila, a valóságok embere, újult kedv-vel folytatja:

— Hisz válni akar, imádja Hédit, min-den percben elválna, mondom nektek, de ha nem lehet Nem is csoda, ilyen okos, gyönyörű teremtes.

Pár percig csendben ülünk. A város felől a kass templom hangja hallatszik.

— S egy ilyen lány ne tudjon férj-hez menni — mondja végülis. Lehajtja fejét, abbahagyva a tettetést.

Szótlonul busultunk mindhárman.

— Tudjátok mit, az egésznek az az utálatos pénz az oka. Rongyos tizezer mu-lik minden.

— Hogyan? — kértem értetlenül.

— Ugy, hogy az asszony ennyivel több tartásdíjat kér, mint amennyit ő adhat. Óriási a fizetése, az igoz, de akkor nem marad elég neki. Egy ilyen elegáns, elő-kelő ember nem vonhat meg magától semmit, nem igaz?

— De igen — bólint Ágnes. — S ugy ülünk ott hárman szótlonul, mint egy görög végzettragédiában, ugy súlyoso-dik felettünk a végzet, átok és szeren-csétlenség, hogy Hédit a vállalati igaz-gató nem veheti el.

— És a török szertartás szerint mikor veszi el? — faggatja tovább Ágnes. Nem

Élénk színek uralják a téli sportdivatot

A hóval fedett hegyek között újból megindult az élet, a divatos sporthelyeket ellepték a szízes és ródlizás hívei. A sportok rajongóinak tábora évről-évre nő, egyre többen keresik fel a magaslati helyeket, mások meg, akik ilyen kirándulást nem tehetnek, hetenként egyszer-kétszer otthagynak a fűtött szobát és nekivágnak a közeli havas domboldalnak. Rájötték az emberek, hogy testileg-lelkileg egyformán kitűnő hatással van a szervezetre a szabad levegő, az edző hidegben való tartózkodás, az egészséges testmozgás s ezért lesz a szízes, a ródlizás egyre népszerűbb. A nők meg külön megtanulták azt is, hogy a csipős, hideg levegő és a hómezőkön való száguldás sokkal jobban frissíti a szervezetet, szépiíti az arcot, mint bármilyen kozmetikai csodaszer.

De míg a férfiaknak nem okoz különösebb öltözködési gondokat a téli sport, addig a nők erre az alkalomra előírt divatszabályokhoz kell magukat tartaniuk. A férfiak évekig viselhetik változtatás nélkül ugyanazt a norvég sidresszt, a nőknek azonban a divatkódex itt is változó fazonokat, színeket diktál. A nők legfontosabb téli sportöltönye napjainkban kétségteljesen a sidressz. A korcsolyázás az idők folyamán a kényelmesebbek, az elfoglaltabbak szórakozása lett. Sokkal többen vannak manapság a nők között is, akik többre becsülik, ha a hegyek közt rohanhatnak sitalpakon. Ebből következik, hogy amikor a téli sportdivatról beszélünk, a nők legnagyobb részét elsősorban a sidressz újításai érdeklik.

A legújabb divat szakát a sötét színekkel

és azt állítja: hibás felfogás volt az, amely a nőket eddig komor siruhákba öltöztette. A fehér hómezőkön nagyszerűen festenek a világos és élénk színek, — mondják a sportszalonok vezetői, — s ennek az új felfogásnak megfelelően, fehér, drapp, világoszürke, vajsziú, zöld, középkek, bordó sötétzöldek mutatnak be. A merészebb nők számára pedig narancssárga, lila, téglavörös és fűzöld sidresszeket is engedélyez a mostani divat.

A sötétzöldek rendszerint lodenből, düftinből, impregnált jerseyből, vagy impregnált cord-báronybol készülnek. A nadrág rendszerint bokáig érő, mint a norvég sötétzölknél, bár újabban egyes modellek ennél rövidebb nadrággal is készülnek. A kabát fazonja — tekintettel arra, hogy a nők nem szeretik az egyenruhaszerűséget — nagyon sokféle: csipőn alul érő, övekkel, zsebekkel ellátott forma, csipőig vagy csak derékig érő rövid kabátka, vagy kétsoros, nyakig zárt bolero. A kabát színe sokszor különbözik a nadrágtól. Különösen a sötétzöltnél (fekete, sötétkek, barna) nadrághoz viselnek szívesen valamilyen élénkebb színű kabátot, szvettart, sál, sapkát és kesztyűt. Egyszínben, pettyes, csikos, vagy kockás mintákkal, trikóból, vagy jerseyből készülnek ezek a kiegészíthető dolgok, melyek fiatalos, élénk színezetükkel tényleg előnyösen hatnak a sötétebb árnyalatú sportruhákra. Akik a különleges újdonságokat szeretik, azok részére prémsapkákat és mellényeket ajánl a divat, még pedig elsősorban párdúc- vagy báránypremből.

Arató András:

A szeszély versei

Ismerlek...

Ismerlek reggel és ismerlek este,
Ismerem orcáid pirosra festve,

Ismerem szemeid, ismerem szádát,
Ismerem rózsákba vonagló vágyad,

Ismerlek dachban és ismerlek pirba,
Ismerem titkaid ajkadra írva,

Ismerem sóhajod, szorongó lángba,
Ismerem pilláid, nyitottára tárva,

Ismerem ujjaid, cicázó kedvbe,
Ismerem szeszélyed, hullámot vetve,

Ismerlek mindenképp: adva és kérve
S most szeretném tudni — ki vagy hát végre?

Spleen

Ha egyszer sirnál,
ne várd, hogy vigasztallak,
de ha én busulok,
te zokogj értem
s ha kérdem: miért sírsz,
mondd, hogy ne kérdjem.

Ha egyszer elhagysz,
sose merj visszajönni,
ha én hagyok el,
te mindig várjál
s ha visszajönnék,
tagadd, hogy vártál.

jutni, most a félvilághoz közelebb — vadászterületek következtek. Színiskola Pesten —, kár az időt eddig is fecsérelni. Mikor egy év után Hédi hazakerült, sexappelesebb, mint valaha, szemöldöke nincs már, csak vérszírius ajka és körme világít messziről. (Énám sárga kocsonyás becsomást tesz, mint bizonyos tengeri állatok). Eredmény: egy nő ügyvéd rálott az utcán, úgy imádták (Ila mesélte) s jóbarátságba került a híres, előkelő pesti kokottal, aki napilapokban írni szokott... Újabb kirándulás határterületekre: bécsi filmgyárba merész és fiatal rendező hívására. Ott az igazi helye. Eredmény: félelmi barátság merész rendezővel, kis műtét, haza.

Közben nem csüggedni, fel a fejjel, kifelé vigyázni. „Hédi egy bájos kislány, csak a jó ég adjon szerencsét neki. Ki kisér haza, fiacskám, este nem mehetsz egyedül és így tovább. De hiába. A városban sutognak, többet, mint ami törten. Tudnak pénzüről, árákról, nemcsak gyöngéd és finom ajándékokról. Tudnak szobákról a külvárosban, orgiákról fiatalembereknél, ahogyan az kisvárosban illik. Mit tagadjuk, Hédit fényesebb glóriája övezi már a „rossz hírek”, mint amilyen ragyogón fényes a szende Bellini-Madonnaké. Pedig engedelmes, szelíd lány.

Ekkor bukkant fel a kínai arc vállalati igazgató, aki „módját ejtette, hogy zavartalanul, kettecskén csendben találkozzanak” —, ahogy Ila finom poézissel mondotta. Ágnes pedig, aki lát mindenben utánozni szeretett, lassan mormolta nővére után „Plátói, persze”.

★

A nap egyre türethetlenebbül tüztött ránk a dombon, dél felé járt. Árnyékosabb helyre húzódtunk. Messziről a völgyből egy-két tűzben levő gyár tüllölése hallatszott. Ágnes még elkésettől bólogat, de Ila már megenyhülten ábrándozik. Délután Jávornéhoz megy. A terv biztos sikerül. A fiatal gróf is ott lesz. Gyűlöli ezt a Jávornét.

Majd ő megmutatja, mégis övéké, a banké lesz a birtok kezelése. Eddig is minden sikerült neki. Mikor azon az esős délutánon a vezér, Hódossy, behívta —, van vagy két éve —, akkor is tudott mindent előre. Látta magát, amint végigmegy a fürkésző, megilletődött hivatalnokok előtt és belép az áhítatoskeltő zöldposztos ajtón. Később a vezér Károlyt felvette az ő kedvéért. Ila vitte aztán tovább, el a központtól. Ma pedig a Károly felesége, a Általános igazgatójaé. Este az új imprimé vesz. Korán fog-nak vacsorázni. A kisasszonynak, szakácsnénak kávét ad neki jó lesz akármilyen. Amit a vacsorapénzből eltesz, hozzáteszi a huszpengőhöz, ami az Eszti kabátjából maradt, mert Károly ötven pengőt adott Pesten. A sofförnek sem kell annyit adni, nevetéses ez a Károly. Igen, így szép lassan összegyűlik s összeleg megcsináltatja a legjobb helyen.

Ágnes is ocudik testvéri bánatából. — Hallom, bátyád udvarol Váry Erzsinek? — mondja nekem — Völegény? — Nem tudom.

— Látod, Ila, ilyen szerencsések ezek a Váry-lányok, pedig ők is csak szegény lányok, mint Hédi. Azt mondják, Váryné nagyon jól nevelte őket, egy özvegy tanítóné, — teszi hozz kissébitve az előbbi dicséretet. — Mi van rajtuk, nem tudom?

— Talán ez van rajtuk, amit mondasz —, mormolom magam elé, guny nélkül. Ágnes gyanút fog, nem ismer, vendég.

— Milyen szalonban dolgoztatsz? — szegi nekem a kérdést, mint egy igazolatást s érzem, el vagyok veszte. Tudom, ezen a ponton dől el minden, hogy az alvilágba Pluto sötét birodalmába, vagy a mennyországba jutok-e, a szalon szeráfi tizezeihez. Elpirulva felelem akadozva: — Hát ott a téren, ahol a sok galamb repül. — Érzem, milyen ügyetlen vagyok. — Igen, a Ferenciek tere, ott nyílik az utca.

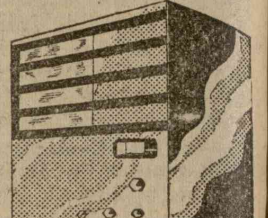
Minden hiába, Ágnesnek megingathatatlán véleménye van rólam. Pörre vet-

Sorozatunk újabb
reflexsuper típusa
a 3-2 csöves

ORION 303-as.

Rövid-, közép- és hosszú-
hullámokon teljes fading-
kiegénylitéssel működik.
-Optikai állomásbeállítás, fo-
lyamatos hangszínezet, szabá-
lyozás, tökéletes szerkezeti
felépítés főbb jellemzői

ORION 303

KAPHATÓ MINDEN ORION RÁDIÓKERESKEDŐN

OROSZORSZÁG HADEREJE

Franciaország legújabb szövetségese az orosz vöröshadsereg háború kezdetén 3 millió puskával (űtközetalománnyal), 100.000 lovas- és 10.000 ágyúval vonulhat ki. Van ezenfelül 60 páncélvonat, 300 tankja, 4000 repülőgépe és 10 gázrezre. Kiképzett tartaléka 18 millió fő. 1926. óta az orosz hadügyi költségvetés 197 százalékkal emelkedett.

A FRANCIA IDEGEN LEGIO

Egy francia hadnagy könyvet írt az idegen légioról. Megállapította hogy a légio második nyelve a német, nemcsak a légióban szolgáló németek nagy száma miatt, hanem azért is mert a nem franciayelvűek közül a legtöbb németül tanulnak meg.

IRODALOM 1934-BEN

A kiadó: Az embereknek már nincs olvasásra idejük. A legközelebbi regényét kezdje a végén.

A JÖVŐ, AZ MÁR

— Mi a maga jövődöbelje, Margit?
— Azt még nem tudom, kérem, de a jelenlegim egy sofför. Nagyon csinos fiu...

közve állok előtte, felesleges minden beszéd. Nincs szavam többé.

Ila Esztikével játszik és Jávornéra gondol.

— Egy óra felé jár, Károly még nem jött értünk, nélküle is indulunk — szól aztán felénk.

Ebben a parabén megjelenik Károly a dombon. Úgy tűnik elő üdén, frissen, tisztán, kölnivíz-szagot árasztva az Általános Bank igazgatója, mint Afrodité anadiómené, a habokból kikelő istennő. Egészséges, rózsaszínű bőre (gyomorháját nemrég kezelték ki), mint ártatlan süldőlánnyé. Csak a szeme nem friss, fáradt, mint aki rájött sok mindennek a nyitására s most unatkozik. Legjobban ezt a két nőt unja, feleségét és sógornőjét.

— Szervuszatok, kezét csókolom — kiáltja örömmel, tettetve. — Nagyszerű ember, a modora olyan, mint a yorki hercegé lehetett a Marina esküvőjén, szertartásos és mégis természetes, könnyed. Hogy vezet a tárgyalásokat lókupecektől megszorult grófokig, művésziesen, az egész város beszéli. Délután pedig költői lélek, éjjeliszekrényén: Szegény kis gyermek panaszai és más lírikusok. A második öt éves terv, Bertrand Russell. Házasság és erkölcs. Roppant művelt ember.

Velem is rögtön irodalomról beszélget Magában pedig gondolja: „Ha délután az ügy Strálingerrel sikerül, azonnal jelentem a központnak, az jelent valamit! Igen, ezek a komoly dolgok, nem amit ezek a nők fecsegnek.”

Készülődünk haza. Ágnes és Ila Esztikét készítik az utra, én viszem a kabátot. Jóformájú nő, ezeknél a „modern” nőknél nem lehet sosem tudni, — gondolja Károly, az igazgató.

— Nem néz be délután a bankba, jött egy sereg új könyvem — szól elbűvölően, ahogy az asszonyok megindulnak.

— Persze, plátói — felelem gunyosan. Ő csak néz, nem érti. — Különböztet velem, sietek előre, hogy ebéd előtt friss levegőt szívjak.

A GYÓNÓ NŐ

Irta: Várady Ilus, a Bécsi Kozmetikai Egyesület elnöknője
(Wien, I., Kärntnerstrasse 21.)

Semmiképpen sem bizonyítja jobban a nő és a férfi közötti végtelen nagy lelki különbséget, mint a gyónás szükségessége. Amíg a férfi természete alapján véve a zárkózottság, addig a nő ennek éppen az ellenkezője. Beteg, ha nem mondhat el mindent valakinek. Mindent, amit csinál, amit csinálni fog, amire gondol. Nincsen sem éjjeli, sem nappali nyugalma, nem tud addig enni és inni, amíg ki nem öntetheti valakinek a lelkét.

Ennélfogva a kozmetikai ápoltszék is gyakran gyontató székké válik.

S itt kapcsolódik bele a modern kozmetika nemcsak a nő testének, de lelkének a szépítésébe is. Itt emelkedik ki a modern kozmetikus az egyszerű testápoló szerepéből és lesz páciensének egyik leghűségesebb tanácsadója az élet számos kérdésében.

Hány asszony, aki éveken, vagy olykor mondhatni majdnem az egy emberöltőn keresztül járkal halálra elkészített, nyeri vissza már az első jólsikerült kozmetikai kezelés után életkedvét, önbizalmát? A nők legnagyobb részének legkinzőbb érzése az a tudat, hogy mi lesz az ő boldogságából, mi lesz az ő házasságából, mi lesz a jövőjéből, ha megöregszik és megcsúnyul? A nők legnagyobb része minden véleménye szerint szebb nőben leendő versenytársat lát és mégis legtöbb nő alig tesz valamit szépsége emelésére. A világban forgóidő férj nap-nap után mind ijedtebben tapasztalja, hogy felesége mennyire viszszaesett mindazon nők mögött, akikkel az ember mint igazi kultúrnővel ma már mind sürűbben találkozhat. Ebben a kérdésben maga a férj nem világosíthatja fel a feleségét, mert ezt minden asszony egy életre kihat, soha meg nem bocsátható sértésnek tartja s emellett azonnal kigyul szemében az iszonyú féltékenység lángja, hogy férjének máris viszonya van egy másik nővel, akit sokkal különbnek tart, mint őt.

Pedig a mai nőnek nincs oka félni a vetélytársától, ha teste és lelke művelését nem hanyagolja el, hanem mindennap tesz valamit érte.

A természet őstörvényeihez tartozik, hogy minden nő megtalálja állandóan azt a férfit, aki őt minden más nő fölébe helyezi, ha ez a nő érti a módját annak, hogy külseje természetadta előnyeit még jobban ki tudja emelni s hátrányait eltakarja. Nincsen olyan haj, amely ne lenne szép, ha kellőképpen ápolják. Nincs olyan szem, amely nem tudna igazni, ha jól formált szemöldök és dúsz, puha szempillák völgyéből tekint a nézőre. Minden arcnak megvan a maga bájja, ha lélek melegségéből és nemességéből fakadó szelíd mosoly ömlik el rajta. Nincs olyan rosszult szabott orr, amely, ha Cyrano nemes karaktere ül rajta, ne tudna szimpátiát kelteni. Leegyen az arc öreg, vagy fiatal, legyen a szenvedélyektől fűtött asszonyé, vagy még szende lánykéé, mindig vonzani fog, ha a léleknek eme tükre gondosan ápolott és ragyogóan veri vissza a néző szemüvegét. És nincs olyan alaku nő, aki ha alakja harmoniáját minden nap emeli és mozdulatainak kecsességét állandóan ellenőrzi, védi és ápolja, ne találja meg éppen azt az embert, akinek vagy az amazon erőteljes, kispórtolt teste, vagy egy gésa kicsiny, gyöngéd, szinte leheltszerűen finom, törékeny babafigurája ne tetszenék.

Minderről az elkeseredett nőt felvilágosítani, bizony leginkább a kozmetikusok hivatása. Saját praxisomban látom, hogy olykor már egy kis frizuraátgazdálkodással, egy kis szemöldök-korrektúrával, arckifejezésbeli jellegének a megváltoztatásával mennyire meg lehet változtatni az embernek egész arcát és fejét! Ha ehhez azután még hozzájárul pár hónapi szorgalmas gimnasztika, esztétikai képzés és izlésbeli nevelés, a tovább folytatott rendszeres kozmetikai ápolással egyúttal már pár héten belül annyira átváltozik az illető, hogy saját maga a legnagyobb csodálattal és hódolattal tekint el önmagára, amiáltal természetesen felfokozott öntudatot, fellépésszerű biztonságot nyer. Legjobb példák erre az egész világból, olykor egészen kis falvakból jövő tanítványaim. A félszeg, minden tekintetben kiforratlan, izlésben nagyon fejletlen, rosszul öltözködő lányokból és asszonyokból az iskolában való pár heti tartózkodás után kiforrott,

kész nagyvilági dámák lesznek és alig telik el, még egy pár hét, már annyira öntudatosok és annyira ismerik minden mozdulatukat, gesztusukat és arcuk minden rándulásának, a bőr vibrációjának a hatását, hogy — akárkivel szemben — a legteljesebb biztonságérzettel és hatásművészettel tudják kezelni.

Ezt el lehet érni minden nővel. Eddig úgy találtam, hogy nincs a világon olyan nő, tartsa őt a családja, vagy szűk kör-

nyezete mégolyan csúnyának is, akin nem fedezhetne fel a kozmetikus szeme sok olyan természeti adottságot, amelyeket úgy ki lehet csiszolni, mint a gyémántot, hogy azután a briliáns vakító színeiben ragyoghasson.

Természetesen csak olyan kozmetikusokról állíthatom ezt, akiknek egy technikai, mint tudományos és kulturális lelki képzettsége megfelelően magas színvonalon áll.

Kozmetikai üzenetek

Mona Lisa, Csikszereda. Nem értjük a türelmetlenségét. Rengeteg sokat kérdez, tehát sok kérdése közül egyik-másikat tanulmányozni is kell. Sajnos, a legtöbb baja olyan, amelyekre speciális szerek kellene, amelyeket csak orvosi receptre készíthetnek el a gyógyszerárak. Tessék tehát összes bajait orvossal megbeszélni. Ami a haját illeti, azt káliszappannal kell mosni hetenként kétszer. És pedig először jó meleg vízzel és szódával, azután pedig a szappant rákenni. Teljes mosása után tápolajborogatást is eszközölhet. A szennypillát és szemöldökszőrt lehet növesztetni, de ehhez szintén egy amerikai különlegességre volna szükség. Ebben ugyan nincsen mérge, hanem néhány titkos alkotórész, amelyet csak az előállító gyár ismer. De közönséges olajjal is megkísérélheti. Arcbőrének, pattanásainak és mitesszereinek az a bizonyos kenőcs, amely bepiszkította a párnáit, igen jó, továbbra is csak azt használja. Ha, amint írja, pompás étvágya van és jól eszik, akkor alacsony terméte ne aggassza. Itt a hiba már őseiben rejtelt, ezt visszamenőleg nem lehet helyrehozni, legföljebb belenyugodni. A melleit majd megnöveli és megerősíti az anyaság, de ha ezt bevárni egy kicsit túl hosszúnak tetszik, akkor majd járjon sokat uszni a sebesen folyó Olthá, azonkívül végezzen reggel és este mell- és vállgyakorlatokkal egybekötött mély lélegzéseket. Ami a kezén kidagadó ereket illeti, vizsgáltsa meg a szívét. Ha ennek nincs semmi baja szerelmi bánat, vagy más ok miatt, akkor fagyásról van szó. Ebben az esetben váltó kézfürdők, kvarc-sugárzások, vagy ultrafényfürdők igen jól foghatnak tenni s az a bizonyos ichtiolos kenőcs, amellyel felhagyott, mert a párnáit bepiszkolta. Puder helyett használja a kínai eredetű Magu kaolinos port. Mindenestre rendes szakkezelés nagyon jól tenne. De ezt már tanulnia kell. Istenem, még olyan fiatal, hogy kozmetikus is lehet.

C. J. Arad. Kérdés: Hogyan csökkenthető a haj zsírossága? A kérdésben már benne is van a felelet. Olyan szerekekkel kell kezelni, amelyeknek az a sajátossága, hogy magukhoz vonzzák vagy legalábbis oldják a zsírt. Így első sorban az alkohol. Tehát alkohollal való gyakori mosással. Avagy az előbbi szerkesztői üzenetekben közölteket tessék megszívlelni. Majdnem forró szódavíz, utána káliumos szappanszesz, eleinte hetenként legalább kétszer, később elég hetenként egyszer, azután lehet havonta egyszer. Továbbá fejmasszázsok. Tekintettel arra, hogy Aradon van legalább egy tucat kozmetikai intézet, a szakszerű kezelés sem fog nehézséget okozni. A gyenge, ritkánövési hajnál szintén masszázsozok, továbbá fénykezelések, tehát sugárzások jönnek tekintetbe, azután hajbortáplálás tiszta táblaolajjal egész éjjelre. Az olajat melegen feloldozzák és reggel gondosan eltávolítani. Hajkezelésekhez nagy türelem kell, mert a javulás igen lassan szokott beállni. Mitesszerkezelésnél először a bőrt meg kell melegíteni s azután vízfürdőben fellelegített Cold Cream-mel kell kimasszírozni a mitesszekeket és nem kinyomkodni. Ha valaki azonban csak a kinyomkodáshoz ért, akkor utána azonnal jéggel masszírozni és erős alkohollal összehúzni a pórusokat.

Adél, Marosmegye. Tessék az előbbi két szerkesztői üzenetet figyelmesen átolvasni s gyógyszerárban megcsináltatni a következő receptet: Kali carbon 2.0, Tict. Benzoes 10.0, Aqua Rosar 100.0. Eből tegyen állandóan egy kávéskanálnyi egy pohár jó meleg vízbe és ebbe a folyadékba mártogasson vattát. Ezzel a nedves vattával mosogassa úgy a fejbőrét, mint az arcát. Nagyon jól fog tenni zsíros fej- és arcbőrnek. A kitagult pórusokat kezelje váltogatott hideg és me-

leg borogatásokkal, azonkívül mossa erős szeszrel reggel és este. Továbbá — először azonban próbálja meg a füle mögött egy kis helyen, hogy bírja-e a közönséges, még a fűszeresnél is kapható kénporral hintse be egy párszor éjszakára pattanásos karjait. Ha a patikában veszi, akkor kérjen inkább kentejet. Ez is poralakban van, azonban ennek az előnye, hogy sokkal enyhébb s meg van tisztítva a kén minden melléktermékétől. Pattanásoknál ugyan mindig okosabb, ha mielőtt önkézelést kezd, megkérdezi az orvost. Vastag bokája attól is támadhatott, mert nem jó a cipője. Tessék egészen alacsony sarku, esetleg majdnem egészen saroktalan cipőt viselni s igen sokat meztelb járni, amire talán sok alkalma van, így esetleg megszűnik a bokavastagodása. Az iskoláról küldtünk egy német prospektust. Fordíttassa le.

Hét éves kislány anyja, Turca, Kislányoknál a korpát először meleg olajba mártogatott flannellel kell megpuhítani s azután meleg vízzel eltávolítani. Több kezelés nem szükséges. Ami saját korpáját illeti, már erősebb eszközökhöz folyamodhatik és káliszappan-szeszrel kezelheti. Ezt leghelyesebben egy borotvakéfével kell minden este a fejbőrbe bedörzsölni, de előzetesen tessék a korpát meleg olajjal vagy meleg krémmel megpuhítani, majd esetleg kissé szódás meleg vízzel eltávolítani, úgyhogy a fejbőr éjjelre teljesen szabad legyen tőle. Ezenkívül, ha zsíros korpáról van szó, hetenként egyszer vagy kétszer tiszta alkohollal is moshatja a fejét. Arra nagyon kell mindig vigyázni, hogy nedves hajjal, ha nincs jó melegen bekötte, ne menjen aludni, mert könnyen kaphat, különösen nyitott ablaknál való alvásnál (ami pedig nagyon egészséges) fejbőrreumát. Ezért a meleg éjszakok sokkal alkalmasabbak a fejbőrkezelésekre. Ha fejbőre viszket, akkor bizonyára nagyon száraz. Ugyáltszik, ez az eset áll fenn úgy önnél, mint kislányánál. Ebben az esetben azonban nem lehet szó semmifajta alkoholtól. El kell maradniok még a szódás mosásoknak is. Csakis meleg olajos kezeléssel lehet szó, úgy önnél, mint kislányánál. Vagy meleg zsíros krémmel való fejbőrbedörzsöléssel. Szappant sem szabad használnia, mert ez is ártalmas a száraz arcbőrre. Tessék arcát csakis közömbös zsíros krémmel bedörzsölni, főleg éjsza-

kára s nappal is a puder alá egy kevésbé zsíros, u. n. nappali krémet használni. Külön kívánságára szolgálhatunk krém-márka-megnevezésekkel is. Mert csakis speciális krém jöhet tekintetbe. Hogy most még nagyon ritka is a kislány haja, az ne okozzon gondot, mert ha meglesz a türelme az állandó olajos kezelésekhez, megjön a sűrű haj is. Persze arra is kell vigyázni, hogy az olaj ne ragadjon bele a hajtincsekbe, tehát kezelés után mindig gondosan eltávolítandó. Ami a hajszínét illeti, visszakapja a régi színét hajregenerátorral, amelyet szintén megnevezhetünk privát levélben. A kénés shampoo száraz hajbőrnél egyenesen ártalmas, nemhogy használna csupán zsíros fejbőr-nél szabad alkalmazni.

L. R. Medgyes. Régebben egyszer behatóan megírtuk, hogy a pattanásoknál, különösen férfiaknál, nem elégséges a külső kezelés, hanem egyszersmind belső kezelésre is szükség van. Ezek a pattanások ugyanis vagy a vérből, vagy a gyomorból származnak, de lehetnek más belső okok is. Ha a vérből jönnek, akkor vértisztító-kurára van szükség, ha a gyomorból, akkor az emésztés nincs rendben. Az ön esetében azt hisszük, hogy a pattanások oka a még fejlődésben levő fiatal szervezet. Tehát az első, amit tehet, hogy nagyon egészségesen éljen minden tekintetben s azután főleg arra törekedjék, hogy a bőrt állandóan tisztán tartsa. Mosakodjék tehát meleg vízzel, a pattanásokat állandóan alkoholos vattával fertőtlenítsse, vagy folyékony, minden patikában kapható kenecetionnal. Ennél többet aligha csinálhat, bizza tehát a további gyógyítást a természetre. Ha az utcára megy, tessék kénés puderrel eltakarni a pattanásokat, hogy ne legyenek olyan feltűnők. Ezt is mindenhol kaphat, minden patikában. Ha véletlenül rosszul olvastuk volna a nevét s mégis nő volna, akkor is helyes az általunk adott kezelési mód. Sajnos, olyan rosszul irnak legtöbbször, hogy az egyes szavakat úgy kell megfejtenni, mint a hieroglifákat.

Husz éves kereskedősegéd. A szízes sohasem árt a bőrnek, ha kellő védelemben részesül. De ha már fagyást szerzett, amint írja, akkor tessék ezt erőteljesen gyógyítani. Tekintettel arra, hogy Önnél már nagyobb mérvű fagyásról van szó, orvoshoz kell mennie. Az ön esetében aligha helyes a foghagymás és szeszkezelés. Ehhez még fiatal. Ilyen fiatal korban a kopaszodása is a fagyással van összefüggésben. Ha ezt sikeresen fogja kezelni, akkor itt is javulást fog elérni. Időközben próbálkozzék szintén olajkurával a fejbőrén. Kopaszodásának persze más oka is lehet. Talán nem él egészségesen, nem ismer mértéket semmiben. A fagyás elleni kezeléshez önnél már tisztára kenőcs nem elégséges, hanem fürdők, fénykezelések, állandó masszázsozok, stb. szükségesek.

Sulamit, Tel Aviv. Ha a narancs levét keveri bele a krémbe, akkor emeli ennek táptartalmát s egyben jó vitamin-krém lesz, mert a narancs tele van vitaminokkal. Ugyanezt el lehet mondani a citromról is. De ennek ezenkívül igen erős bőrösszehúzó és bőrhálynító ereje is van. Például aki a szeplős arcra éjjelre citromlevelet rak fel, idővel eléri azt, hogy ezek a színes pigmentek egészen kihálynak. Ujabbban Önök től kitűnő datyolaolajat exportálnak, a melyeket jól lehet kozmetikai célokra is felhasználni.

MILLIOMOSOK SZIVARRAKTÁRA

Minden dohánygyárban szokott lenni megfelelő helyiség szivarok elraktározására. Ámde az a szivarakk, amelyről itt szólnunk, titkával egészen egyedülálló a világon. Természetesen hogy Amerikában van ez a raktár és csak nagyon gazdag embereket szolgál ki. Van tudniillik Newyorkban egy épület, amelynek egyik emelete teli van gondosan elzárt vasládákkal hosszú sorával. Ezekben a ládácskákban nem aranyat, ékszer, vagy értékpapirost őriznek, hanem szivarokat. Olyan mesterségesen szabályozott hőfokban, amely pontosan megegyezik Kuba levegőjével, páratartalmával és a kubai éghajlati viszonyokkal, nagyhasu, cifra-kötésű szivarok vannak a ládácskákban. Gazdag emberek, akik ezrelék tudják megvásárolni a legdrágább szivarokat, itt raktározzák el azokat, hogy kellőképpen „megérjenek” és annyit visznek el mindig, amennyire éppen szükségük van. Nem egy olyan üzletfele is van ennek a vállalatnak, aki egyszerre tíz-tizenöt ezer szivart helyez el itt. Ezekben a ládácskákban több mint egy millió szivar van elraktározva és egyszerű telefonos utasításra a kívánt mennyiségben szállítanak belőle az illető üzletfele. Sok művész, diplomata, politikus és bankár „előfizetője” van ennek az egészen különös „safe”-nek. A legjobb üzletfe-

lek közé tartozik Douglas Fairbanks is. Mr. Vanderbilt kétezer szivart őriztet itt és darabjért két dollárt fizet. A ládácskákban nagyon sok hölgy is cigarettákat őriztet, személyes használatra.

MAGYARÁZAT

— Hát te miért nem voltál ma iskolában?
— Olyan sokan voltak, hogy én már nem fértem be az osztályba, hát hazajöttem.

NAGY KERESLET

— Hallottam, vezérigazgató ur, pénztárost tetszik keresni...
— Igen, mégpedig kettőt... egy ujat és a régit, aki a pénzt elvitte!

BESZÉDKÉSZECS

— A feleségem képes tíz órát szünet nélkül beszélni egyetlen témáról.
— Az semmi! Az én feleségemnek téma sem kell...

CSEPPKÖBARLANGBAN

Vezető: Ezek a csontok pedig egy természetjáró maradványai, aki el akart menekülni a borrával elől, de eltévedt és a barlangban éhenhalt.

ÁBEL AMERIKÁBAN

74

REGENY
Irtá: TAMASI ARON

— Hát tessék menni! — szoltam oda végre, de nagy erőt kellett kifejtenem, hogy harsányan nevetni ne kezdjek.

Csapóki nem felelt a biztatásomra, hanem próbálkozott és nyögött még egy darabig, majd hirtelen elszánással eleresztette a kerítést, lefutott hozzám és rámkialtott:

— Hát maga mért nem szolt?

A közmondás jutott eszembe, hogy a maga kárán tanul az okos és úgy találtam, hogy soha közmondás jobb helyen nem ütött tanyát, mint ez Csapókinál.

— Mi baj van? — kérdeztem.

— Az a baj, hogy nem lehet kivinni a kerítést!

— S miért nem lehet kivinni?

— Azért, mert nem fér ki!

Nagyon csodálkoztam és tekergetni kezdtem a fejemet. S mondogatni, hogy ejnye, be kár; ejnye, be kár...

Csapóki már úgy keringett akkor a pincében, mintha ő se férne ki sehohol inét. Dörzsölte gorombán a fejét és morgott vészesen. Aztán odajött hozzám és azt mondta:

— Ha rögtön el nem tűnik a szemem elől, mindent összetörök!

Nem feleltem neki, hanem otthagytam és felmentem a szobámba. S nem tudom, hogy ő meddig maradt ott és egyáltalában mit csinált, mert reggelig nem láttuk egymást. Reggel azonban, mintha nem is történt volna semmi, azt mondták, hogy a tegnap igen magosra csináltuk a kerítést és azért ma délelőtt egy fél métert levágunk belőle s úgy fogjuk felállítani. Ez nem volt nehéz munka, mert egy óra alatt a félméter mindenütt le volt vágva. Így már baj nélkül ki tudtuk vinni mind a hármat az udvarra és egy fél óra leforgása alatt fel is állítottuk. Nagy örömmel néztük mindnyájan a szép és alkalmas kertet, amelyben Jacknek muszáj lesz friss levegőt szíjni. Nem is halogatta Csapóki a kert felszentelését, hanem az ölibe vette a kutyát és szépen a kerítésen belül tette. Aztán sürgősen bement a konyhába, aminek az ablakából az asszony és én már javában néztük az eseményt.

Néhány perc nagy boldogságban telt el, mert azt kellett látnunk, hogy a terünk szépen sikerült. Jack ide-odament a kertben és kényesen emelte a lábát. Amikor észrevette, hogy mi az ablakból nézzük, szembefordult velünk és nyöszörgött. Amint azonban látta, hogy mi csak nevetjük őt és a béereztséit illetőleg kegyetlenek maradunk, megmérte egy pillantással a kerítés magasságát s a következő percben úgy átalugrotta, mint a pinta.

Csapóki egyszerre elsápadt, majd vészesen elordította magát, hogy most mindenkit megöl, még a kutyát is! Az asszony megragadta a karomat, hogy meneküljünk! Amilyen gyorsan csak tudtunk, felszaladtunk az én szobámba s bezártuk az ajtót. Nemsokára jött Csapóki és döngetni kezdte az ajtót s azt kiabálta, hogy mi fajtalanokdás miatt cselekedtük a megbuvást. Ez már akkora hitványosság volt, hogy az ajtót kinyitottam és azt mondtam Csapókinak:

— Ettől a perctől kezdve nem vagyok a maga alkalmazottja. Ne merjen tehát bántalmazni senkit, mert az igazság buzó gányát úgy a fejbe vágom, hogy mindegyik piros és sárga karikát fog látni! S írja fel valahova, hogy kettőnk közül ki az okosabb, mert én tegnap is tudtam, hogy a kerítést az ajtón nem lehet kivinni s ma is tudtam, hogy a kutyát kerestül fogja ugrani! De nem szoltam magának, mert nem érdemelt saját magánál okosabb embert!

Ugy érték a szavaim Csapókit, mint a hideg víz. Csak tátogtatott és nem tudott szólni semmit. Végre a szegény felesége elrágcsálta onnét s így felszabadult számomra az út. Egy óra múlva már otthon voltam s gondolkozhattam ismét

az emberi természet változatosságain. Estig azonban nagyjából már úgy kihevertem a borongást, hogy magamban kész voltam Csapókinak is megbocsátani. S a jövőre miatt sem voltam túlságosan nagy aggodalomban, mert egyrészt sokat haladtam az angol nyelvi tudományban előre, másrészt pedig pénzt is gyűjtöttem volt jócskán, mert az őszi ötvenkét dollárhoz százhuszat szolgáltam Csapókinál. Ez együttvéve 172 dollár lett volna, de mégis csak 110 volt, mert 25-öt csipp-csoppasan költöttem el, 37-el pedig télikabátot vettem, hogy túlságosan ne fázzam.

Gáspár bácsi nemhogy haragudott volna, hanem még örvendett a hazatérésem miatt. Lehetett is örvendeni, az igaz, mert Csapóki felől nagy beszéddel tartottam őket s így ismét teli lett jókedvvel a lakás. A tiszta és nyugalmas tóba

csak lefekvés előtt dobódott egy kő, vagyis egy szomorú hír. Gáspár bácsi ugyanis azzal az ujsággal szolgált, hogy Toldi Miklós eltávozott a városból s valahol vidéken foglalt állást. Először szigorú bíró gyanánt gondoltam rá, amiért hír nélkül és bucsúvétel nélkül hagyott itt engemet, de aztán az jutott eszembe, hogy senkit sem szabad elítélni, amíg cselekedetének okát és körülményeit nem ismerjük.

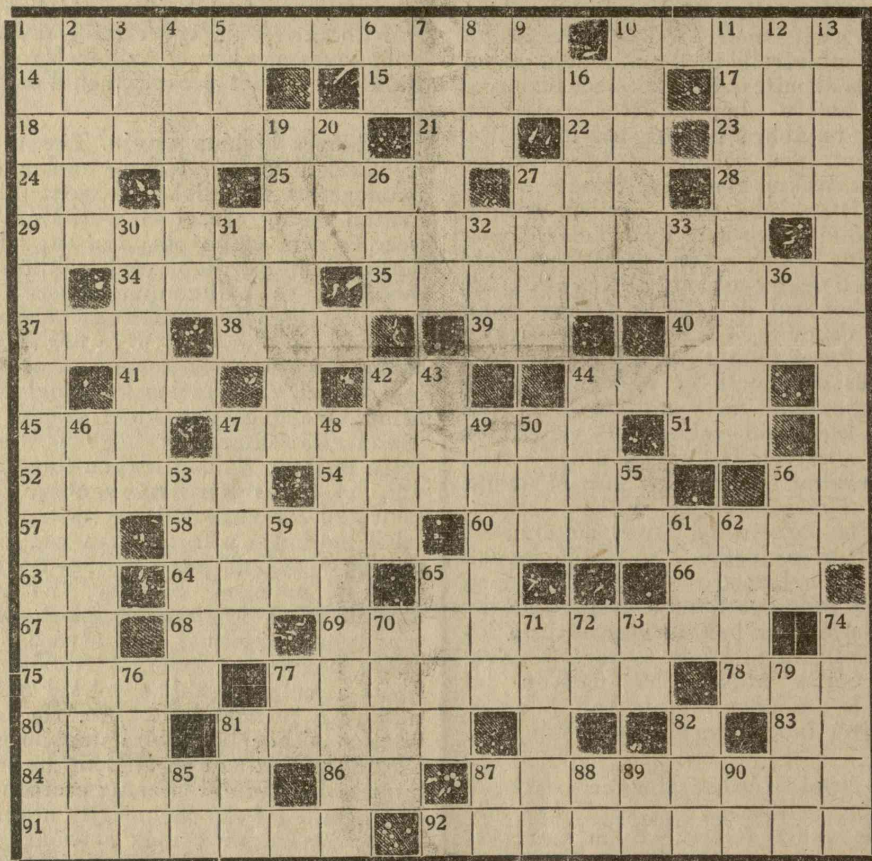
A vasárnapot és hétfőt úgy töltöttem el, mint böles férfi és megbocsátó nagy keresztény. Kedden reggel azonban a békétlenség mindegyre felzúzógott a lelkemben, mert miközben az apróhirdetéseket felett baglyoskodtam, a reménytelenség rossz szelleme folyton azt sugdosta a fülembe: Hiába keltél fel már virradatkor és hiába szorgoskodol az ujság felett, mert sikert nem fogsz aratni, akár a tegnap... S közben, ha a levegőn keresztül messze a sorsomba vettem a tekintetemet, mint a halászhok szokták a hálót a vízbe, akkor mindig arra kellett gondolnom, hogy bizonyosan az a Toldi magával vitte az én jószerecsémet is.

(Folyt. köv.)

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény (Olasz zene)

Beküldendő: vízszintes 1, 18, 29, 60 és függőleges: 1, 15, 46, 48.

Vízszintes: 1. Olasz zeneszerző; egy operája világhíres lett. 10. Kiváló olasz zeneszerző egyik híres operája, melynek tenorszerepe igen jó tenoristát követel. 14. Férfinev. 15. Kiváló német színművész; híres szerepei a Faust és Hamlet. 17. Levegő — más nyelven. 18. Olasz zeneszerző (1653—1713), kinek hegedűdarabjai klasszikussá váltak. 21. Kettős mássalhangzó. 22. Német összevont prepozíció. 23. Ange... (bécsi operabécsi). 24. Olasz névelő. 25. Szerencse része. 27. Nem egész korszak. 28. A negyedik kalifa. 29. Címarosa egyetlen ismertebb operája; ma már inkább csak Olaszországban játsszák. 34. Német tagadószó. 35. Auber híres operája, nemrég filmváltozatát is bemutatták. 37. Helyhatározó. 38. Andorra része. 39. ...logna (olasz város). 40. Vissza: török rang. 41. Zenei félhang. 42. Arany — más nyelven. 44. Bolygó. 45. Hónap — rövid. (ékezet hiányában). 47. Szekrényke, ékszerdoboz — franciául. 51. „Angol gróf” — magánhangzó. 52. Új-Zéland őslakója. 54. Mo-

dern zeneszerző. 56. Mottóban van. 57. Személyes névmás. 58. Poe egyik keresztneve. 60. Olasz komponista; leghíresebb operái: „Andrea Chenier”, melyben a szerencsétlen sorsu francia költő élete elevenedik meg és „Fedora”. 63. — 41. vízszintes. 64. Sör — angolul. 65. Német prepozíció. 66. Latin köszönés. 67. ...viera. 68. A calcium vegyjele. 69. A 10. vízsz. híres része a III. felvonásból. 75. ...stasio (olasz költő), operaszöveget is írt. 77. A 91. vízsz. egyik kevésbé ismert operájának eredeti címe. 78. Őz — más nyelven. 80. Vissza: Karloca része. 81. Törzsjegy, a benszüllötteknél vallásos intenzitást tárgy. 83. ...kál (vadállat). 84. Magyarul: olajsav. 86. Tiszteeltbeli — rövid. 87. Modern olasz zeneszerző (Francesca da Rimini). 91. Kiváló olasz zeneszerző 37 operája közül három-négy világszerte népszerű. 92. Giuseppe Verdi egyik, nemrég nálunk is felújított operája. Függőleges: 1. Donizetti világhíres operájának eredeti címe. 2. Villannyal is teszi az ember. 3. Érzékszerv. 4. Semmi — olaszul. 5. Bordoszinü repafajta — mássalhangzó. 6. Német összevont prepozíció. 7. Vissza: rossz gyermekre a nevelő. 8. Liliom — franciául. 9. Csont — latinul. 10. Nagy sikerű szindarab; kevés mű ért meg ilyen nagyszámú előadást. 11. Város Spanyolországban. 12. Mennybolt, ég — franciául. 13. Olasz zeneszerző híres operája a „Mephistopheles”. 16. Kreiser operettje (i=y). 19. Híres opera nőalakja. 20. Német összevont prepozíció. 26. Idegen „főnök” — mássalhangzó. 27. Magyar irodalomtörténetíró és műfordító. 30. Teljesen, egészen — olaszul. 31. Kölyök — angolul. 32. Takarmány. 33. Fősvény — franciául (ék. felesleg). 36. Olasz névelő.

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS HÜLES MIGRÉNÉK
REUMÁS FAJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

42. Vissza: Ovidius egyik keresztneve. 43. Dolog — latinul. 44. ...dráma (próza vagy vers zenekísérettel). 46. Nápolyi operaszerző, szintén írt egy „Szevillai borbély” című operát (élt 1741—1816). 47. Operájának bemutatóján nemrég Budapesten járt olasz zeneszerző. 48. Két kiváló olasz zeneszerző (apa és fia); az egyik 115 operát írt, a másiknak 400 zongorakompozíciója maradt fenn. 49. Svéd költő, a Frithjof-monda e. epikus költemény szerzője. 50. Vissza: T-vel nem enged meg. 53. Kis dunántúli folyó (ékezet hiányában). 55. ...any. 56. Angol számnév. 59. Igekövető. 61. ...dalos (és Ikaros). 62. Török-tatár nép. 65. Vissza: 1106 — római számmal. 70. Vissza: jó, jól — olaszul. 71. Vissza: tí — németül. 72. József tiszti. 73. Görög befű. 74. Anatole France műve. 76. Három — latinul. 77. ...varis (elvtárs). 79. Vissza: oázis — más nyelven. 81. Vissza: jelt ad. 82. Szeszies ital. 85. Kötőszó. 87. ...ngora. 88. Lencsében van. 89. Német helyhatározó szó. 90. Egyik királyunk — jelzős monogramja.

A B. L. december 9-én megjelent számában közölt keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 5. A saját. 18. A virágnak. 24. A kaput. 36. Vereti. 39. Takaró. 41. A tavaszi napokat. 42. Tapéta. 43. Tópart. 54. Szurtos. 59. Kertészek. — Függőleges sorok: 6. Sirató. 7. Az áprilisi tréfa. 8. Jaguár. 25. Makra! pipa. 25. Felakaszt. 27. A leveli. 29. Lekopog. 35. Átolt. 45. Hátunk. 46. Mostan.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piroka, Kirják Ferenc, Drágus Mihály, Gábor Terike, Márton János, Balogh Miklós, Roóz Jakab, Salamon Miksa, Balogh Erzsébet, Cserey Ilona, Kardos Jenő, Zsigmond Imre, Szász György, Benedekfy Margit, Nagy Elek, Bitay László, Bitay Lenke, Grünstein Béla, Kádár Zoltán, Hadnagy Margit, Roznay Magda, Járny Mártonné, Kovács Mária, Zöllner József, Fabián Elemér, Bánvász Gábor, Mayer András, Fodor Erzsébet, Lokodi Balázs, Butyka Margit, R. Lindenfeld Tilda, Csóka Gyula, Németh Ferencné, Imre Ferenc, Schmidt Piroka, Bakó Gabriella, P. Miklós Ibolya, P. Miklós Sándor, Deutsch Miklós, K. Palkó Judit, Jakab Margit, Mandl Alice, Szabó Dezső, Illyés Lidus, Dávid Margit, Makor Béla, Nagy Sándor, Strul Nusi, Mohácsék József, Lénárd Ferenc, Bogdán Béla, György I. Győző, Pávelka József, András Margit, Müller József, Klein Zoltán, Bucs József, ifj. Göllner Béláné, Szabó Mária, Rónai Katóka, Tarsay Ernő, Kapos Ödön, Malecznek Rózsi, Hervey Zoltán, Farkas Edit, Herczegh Kálmán, Szolga Etelka, Bokor Baba, Tarcsaly Gábor, Olajos Jenő, Bedő Mária, Dienes Böske, Szigethy Péter, Büchmann Emel, Zolkáni Dezső, Csuszt Etelka, Berencz Antal, Cseh Sándorné, Bécsy Miklós, Ludasi Magda, Gábor Pálné, Makkai Kálmán, Botos Béla, Derégán Gizella, Hampel Béla, Tekoncia András, Balló Zoltán, Grossz Marcsa, Kovács Domokosné.

E heti nyereménykönyveinket sorsolással a következők nyerték:

1. Mayer András, Csikszerecsa.
2. Farkas Edit, Dédabisztra.
3. Grossz Marcsa, Brassó.

Brassó, Str. Regele Carol 56.

Erre a címre írjon minden erdélyi műkedvelő, dalos és tekéző, küldjön be 120 lejti félévi vagy 220 lejti mint a karácsonyra megjelenő „Erdélyi Gondúzó” című hetilap egyévi előfizetési díját. Műkedvelők, dalosok és tekézők nem nélkülözhetik!

Rádió-műsor

VASARNAP, DECEMBER 23.

BUKAREST. 18: Szórakoztató zene. 19: Hírek. 20.15: Szórakoztató zene. 21: Karácsonyi népszimul. 21.15: Dzsezz. 22.15: Előadás. 22.35: Népdalok. 22.45: Hírek 3 nyelven. 23.10: Hglem.

BUDAPEST. 11: Mise és szentbeszéd. 12: Evang. istentisz. 13.20: Hírek. 13.30: Az Operaház zenekarának hgv. 14.50: Hglem. 16: Mezőgazdáknek. 16.50: Férfikar. 17.45: Csevegés. 18.20: Tárogató. 19: Előadás. 19.35: Hárf. 20.15: Hangjáték. 21.10: Sport. 21.30: Rádió egyveleg Bécsből. 23: Hírek. 23.20: Cigányzene. 0.10: Dzsezz.

VARSÓ. 20: Zenekari és zongorahgv. 20.50: Csevegés. 21: Zenekari hgv. 22: Vidám óra. 23.30: Táncczene.

BÉCS. 18.35: Beethoven vonosnégyes F.-dur. 19.05: Karácsonyi hgv. 21: Kamarazene. 23.30: Táncczene.

HÉTFŐ, DECEMBER 24.

BUKAREST. 18: Szórakoztató zene. 19: Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Előadás. 21: Karácsonyi dalok.

BUDAPEST. 7.15: Hírek. 7.45: Torna hglem. 11: Hírek. 11.20: Csevegés. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Szalonzene. 13.30: Hírek. 14.30: Zongorahgv. 15.40: A konyha órája. 16.30: Gyermekdalok. 17: Mindenki karácsonyfája. 17.45: Karácsonyi hgv. a Zeneakadémiáról. 19: Gordonka. 19.35: Előadás. 20: Harangjáték. 23.30: Hglem. 0.55: Harangjáték. 1: Éji mise.

VARSÓ. 19.10: Saint-Saens: Karácsonyi oratórium. 20.10: A katonák karácsonya. 21.20: Városi dalárda karácsonyi műsora. 22.10: Karácsonyi csevegés. 23.05: Hglem. 1: Mise.

BÉCS. 19: Karácsonyi dalok. 20.10: Bécsi kamarazenekar. 21.40: Akiknél a karácsonyi gyertya nem ég. 22.05: Karácsonyi zene. 0.20: Orgonahgv. 0.04: Harangszó a bécsi Stephan-plomból.

KEDD, DECEMBER 25

BUKAREST. 18: Román népzene. 19: Dalok. 20.15: Román népzene. 20: Előadás. 20.20: Hglem. 20.45: Előadás. 21.05: Zenei ajándékok. 21.45: Előadás. 22: Román népzene. 23: Hírek 3 nyelven.

BUDAPEST. 9.30: Hírek. 10: Prot. istentisztelet. 11: Mise, szentbeszéd. 12.30: Evang. istentisz. 13.40: Az Opera zenekarának hgv. Hglem. 16: Csevegés. 16.30: Hegedű- és tánczene. 17.10: Felolvasás. 17.35: Cigányzene. 18.40: Előadás. 19.15: Dzsezz. 20: Sport. 20.15: Táncczene. 21: Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Liszt: Karácsonyfa alatt. 24: Kávéházi zene.

VARSÓ. 17.20: Karácsony a zenében. 18: Táncczene. 19.05: Vidám hangjáték. 19.35: Hglem. 21: Bécsi zene. 22: Európai népek karácsonyi dalai hglem. 23.30: Táncczene. BÉCS. 29.25: Hglem. 20.20: Dalok. 21: Egy szaka Ve'encében. Joh. Strauss vidám operája. 23.45: Fuvószene. 1: Hglem.

Szerda, december 26

BUKAREST. 18: Szórakoztató zene és dalok. 19: Hírek. 19.15: Hagv. folyt. 20: Előadás. 20.15: Revüzene. 21.05: Joh. Strauss hgv. 23: Hírek három nyelven. 23.25: Kávéházi zene.

BUDAPEST. 10.15: Hírek 11: Mise és szentbeszéd. 12.15: Görög kat. istentisztelet. 13.20: Hírek. 13.30: Magyar dalok és cigányzene. 15.10: Gyermekek félóra. 15.40: A konyha órája. 17.10: Utirajzok és hglem. 18.05: Beyer: A babatünet. 18.45: Operaházból. 18.50: Csevegés. 19.20: Hegedűzene. 20: Vidám csevegés. 20.30: Daljáték. 22.40: Hírek. 23: Hglem. 23.40: Cigányzene. 0.20: Szalonzene és dalok.

VARSÓ. 18.05: Lengyel táncok. 20: Könnyű zene és gitárszóló. 21.10: Zenekari és hegedűhgv. 22: Chopin: zongorahgv. 23.15: Hglem. 23.45: Táncclemezek. BÉCS. 18.45: Karácsony Szibériában. 19.35: Beethoven hgv. 20.35: Engel: Az öök ifju. Vigjáték. 22.45: Sláger-revü 1919-1925. 0.45: Táncczene.

Csütörtök, december 27

BUKAREST. 18: Szalonzene. 19: Dalok. 20.15: Szalonzene. 20: Előadás. 20.30: Breceanu: Szentest operájának közvetítése az Operaházból.

BUDAPEST. 7.15: Hírek. 7.45: Torna hglem. 11: Hírek. 11.20: Csevegés. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Szalonzene. 13.50: Hírek. 14: Balalajka zene. 14.40: A konyha órája. 17.10: A szennyok. 18: Mezőgazdáknek. 18.30: Zongorahgv. 19.10: Előadás. 19.40: Tárogató. 20: Külpolitikai szemle. 20.30: Közv. Operaházból. 23.30: Cigányzene. 0.15: Hglem.

VARSÓ. 20: Hglem. 21: Könnyű zene. 22: Zenekari és gordonka hgv. 23.15: Táncczene.

Az igazi
karácsonyi
ajándék...

A kedves figyelmesség
sokkal értékesebb, ha
az ajándék hasznos is.

Jacky
 kölnivíz

MIGNOT-BOUCHER — PARIS

BÉCS. 20.25: Julius Bittner: Árvácska opera. 0.10: Téli sport Ausztriában, magyar előadás. 0.20: Hglem. hangosfilmből. 0.50: Táncczene.

Péntek, december 28

BUKAREST. 18: Szórakoztató zene. 19: Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Előadás. 20.20: Spanyol zene hglem. 20.45: Előadás. 21: Dzsezz. 21.30: Baritonszóló. 21.50: Előadás. 22.10: Szalonzene. 23: Hírek három nyelven. 23.25: Szalonzene.

BUDAPEST. 7.15: Hírek. 7.45: Torna hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Csevegés. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Dzsezz két zongorán. 13.30: Hírek. 14.50: Hanglemezek. 15.10: A konyha órája. 17.10: Csevegés. 17.45: Közlemények. 18: Zenekari hgv. 19.20: Cserkész karácsonya. 20.10: Sport. 20.25: Csevegés. 20.55: Dalok. 21.35: Rádió csevegés. 21.50: Moll és Dur kalandjai. Tarka est. 22.40: Hírek. 23: Orgonahangverseny. 23.50: Cigányzene.

VARSÓ. 19.15: Rozytzki vonosnégyes. 20: Könnyű zene. 21.15: Szimfonikus hgv. 23: Karácsonyi költemények. 0.05: Táncczene.

BÉCS. 20.45: Szórakoztató hgv. 22: Néptipusok a zenében. 0.05: Egy óra a régi Bécsben. 1.05: Hanglemezek.

Szombat, december 29.

BUKAREST. 18: Szórakoztató zene. 19: Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Előadás. 20.20: Hanglemezek. 21: Dzsezz. 21.50: Levelesláda. 21.55: Dzsezz. 23: Hírek három nyelven. 23.25: Vendéglői zene.

BUDAPEST. 7.15: Hírek. 7.45: Torna, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Csevegés. 11.45: Felolvasás. 13.05: Szalonzene. 13.50: Hírek. 14.30: Szórakoztató zene. 15.40: A konyha órája. 17.45: Közlemények. 18: Csevegés. 18.30: Magyar dalok és cigányzene. 19.40: Levelesláda. 20.10: Utazás Európán keresztül. 21.30: Vidám csevegés. 22: Dzsezz. 23: Hírek. 23.20: Cigányzene. 0.10: Hanglemezek.

VARSÓ. 18: Dzsezz zene. 19.15: Hegedűhgv. 20: Hanglemezek. 21: Könnyű zene. 22: Beethoven hgv. 23: Hanglemezek. 23.15: Táncczene. 0.35: Táncclemezek.

BÉCS. 20.10: Utazás Európán keresztül. Zenei képek. — Közvetít Budapest is 22.25: Esti hgv. 0.30: Hanglemezek. 1: Táncclemezek.

SPORT

MADRID

Spanyolország—Ujpest, Bocskai vegyes 6:1 (3:1). A spanyolok fölényesen győztek az Alberti — Vágó, Sternberg — Palotás, Szűcs Szalay — Markos, Vincze, Teleki, Jávör, Kocsis összeállítású magyar csapat ellen, amely a vezető gólt lőtte. Zamora a spanyol csapat válogatottja ezen a mérkőzésen játszott a századik meccsét a válogatottban. A köztársasági elnök, aki személyesen jelen volt, a mérkőzés közötti szünetben kitüntette Zamorát. Alberti szenzációs volt a sok gól ellenére is. A magyar csapat 1:2-nél kiegyenlített, de a bíró nem adta meg. 25 ezer néző.

NIZZA

Hungária—O. G. Nice 6:2 (3:1). Cseh (2), Szabó III. (2) Sas (2) a góllövők.

VASARNAP IS LESZ MÉRKÖZÉS BRASSÓBAN

Az enyhe időjárás lehetővé teszi, hogyha bajnoki mérkőzést már nem is, a multhéten megkezdett villámturnát befejezhetik. A „Victoria fodrászület kupájáért” vasárnap délelőtt 10 órakor IAR—Brasovia eldöntő második félidőjének lejátszása. Bíró: Farkas. Délután 2 órakor döntő: Venus—(a délelőtti győztes) Bíró: Lungu.

WIMPASSING

Ha nem akarsz veszélynek
kifutni azt akit szeretsz,
használd csakis:

HIRDETMEY

Ház és kert Vár-utca 3 sz. a. nyilvános utó-
ajánlat beadása esetén bírói árverésen meg-
vehető. Bővebbet a helybeli telekkönyvi ható-
ságnál 4472/1934 c. f. szám alatt esetleg dr.
Moga ügyvédi irodájában Weiss Mihály-u. 5
sz. a.

Külföldi porcellánárak

Rosenthal-, valamint Winterling-gyármányok

most érkeztek. — Figyelje meg árainkat a kirakatban,
modern torma és szép díszletek a következő árak mellett:

Ebédlikészlet	6 személyes	1200.—	lejtől
Kávékészlet	6	340.—	"
Teáskészlet	6	340.—	"
Feketekávékészlet	6	210.—	"
Tésztakészlet	6	140.—	"
Kompótoskészlet	6	140.—	"

JEKELIUS & STOTZ

Brassó, Károly király-utca (Kapu-utca) 11.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allástkeresőknek, vagy ugyan-
azon szövegű hirdetés négyzeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizeten-
dők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e a dás

Kerekek 2-3 járatu vízi-
malom, bérbe vagy százálek-
ra. Fazekas András Tuznad
Sat. 16764

Jóforgalmu csiki községben
kiadó üzlethelyiség berende-
zéssel és lakással. Cím 16727
szám alatt a brassói kiadóban.

Ha eltekint a részletfizetés-
től sokat takarít meg kész-
pénzvásárlással, ha a régi bi-
zalommal felkeresi Nagy Fe-
renc cipőüzletét, Brassó, Re-
gele Carol 19. 16749

Népbank és Sparkassa be-
tétkönyveket veszek napi-
áron. Leveleket „Agilis” jel-
igére kiadóba kérek. 16729

Kifogástalan állapotban le-
vő csukott autót vennék.
Arajanlatot részletes leírással
„Autó” címre a kiadóba ké-
rünk. 16718

Eladó Hoffer és Schrantz
nyolcszáz cséplő 17 lörös
Ganz motorral. Cím: Fiókiadó
Tg.-Mureş. 16637

Mindenemű téglá és cse-
répgyártó gépek, valamint leg-
újabb típusú cserépszállító au-
tomatikus kocsik és elevátorok
c'adók. Hercules R. T. Dicio-
sánmartin. 16643

Record harisnyakötőgépek
jókarban teljes felszereléssel,
jutányosan eladók. Cím: Tö-
zser dohánytőzsdé Joseni —
Ciuc. 16720

Allást nver

Sesse.fabrik sucht in Mö-
belbranche gut eingeführten
absolut seriösen Vertreter für
Siebenbürgen. Sachsen be-
vorzugt. Offerten an die Re-
daktion unter „Bugmöbel“.

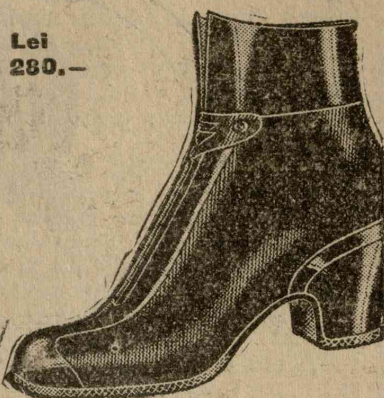
Főzni, sütni tudó önálló
gazdaasszonyt keresek. Dr.
Rosenfeld orvos, Gheorgheni.
16761

Veéyes

Bőrkabátját még ma tegye
postára! 200 lejért ujrifeste
visszaküldi. Amíg bőrkabát-
szabó. Timişoara str. Joan
Ghica 14. 15332

Tartós, elegáns és olcsó

Lei 280.—

Lei 210.—
Lei 240.—

Lei 350.—

Lei 240.—

Csak a Bata hócipő

Lerakat: L. GOLDI, Bukarest, Strada Bibescu Vodă 1.

Még csak egy kívánságom van:
a karácsonyfa alá egy

EUMIG

rádiót

az

„ELECTRA”

cégtől

Brassó, Mihály vaida-utca 22 szám
(volt Kolostor utca)

Eredeti MÁV.

(Magyar Államvasutj)
legújabb típusu

**önheállós-golyóscsapágyas
acélramás cséplőgépekre**

és hozzávaló üzemgépekre igen olcsó
árak mellett, rendeléseket már most
felvesz jövő évi szállításra a roma-
niai vezérképviselő, az

**„Industria-Economia”
Kereskedelmi és Ipari Rt.**
Timişoara, Str. I. C. Bratianu 34 (uszi).

A modern házasság

Irta: Prof. Dr. Wilhelm Stekl, fordította
és jegyzetekkel ellátta Dr. Gärtner Pál.
Ára 90 lej. Kapható a Brassói Lapok
Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca
56-58. sz. alatt az udvarban.

Fabriksniederlage

Reisverschlüsse „Wupp” für
Strick und Wirkwaren, Leder-
waren, Schneeschuhe, Herren
und Damensportkleider in allen
Ausführungen von 8 c/m bis
45 c/m in allen gangbaren far-
ben ständig großes Lager
Stahl- und Eisenstecknadeln
Grifton in Kilo, Mäppchen und
aufgesteckt in Karton, Nickel-
waschknöpfe für Tricotagen, Me-
tallmodeknöpfe aller Art, Go-
dknöpfe, Ankerknöpfe, Hochmode
Galalithknöpfe, Schnallen und
Schliesen, Trocasknöpfe, Perl-
mutterknöpfe und Schnallen
„Athene” A. G. Arad, Metall-
modehaken u. Schliesen für
Tricotagefabriken etc liefert
prompt vom Lager zum aller-
billigsten Tagespreis.

RECOMET, ARAD,

Strada Meşanu 1

Korszerű Husnélkül
Táplálkozás

Utbaigazításokkal és konyhareceptekkel
Vese, gyomor, stb. betegek diétás ellátá-
sára. — Étrendi tanácsokkal, 303 recept-
tel és 94 összeállított menüvel.

Irta: Dr. Rusznák István, budapesti
szanatórium vezetőorvos.

Ára: 95 lej, postán, utánvétellel 115 lej
Brassói Lapok Könyvosztályában

Rádió-könyvek.

Molnár Jovitz: Rádiók könyve. A
rádió elméleti és gyakorlati is-
mertetése 373 ábrával. Ára 144 lej

Magyar Endre: Amatőr-laboratórium.
Rádiótechnikai mérések 185 ábrá-
val, 15 táblázattal és számos ki-
dolgozott példával. Ára 84 lej

Molnár János: Hibakeresés és készü-
lék karbantartás 104 ábrával. Ára 60 lej

Molnár János: Anódpótlék építése és
kezelése. 115 ábrával és 14 mére-
tezési táblázattal. Ára 60 lej

Jovitz György: Az árnyékoltrácsu
csövek és azok alkalmazása. 81
szövegábrával. Ára 48 lej

Kapható:

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-u. 56-58 az udvarban.

Felkészítők: Kocsis Béla

**Töltsék
karácsonyt
SINAIÁ-ban!**

50%
engedmény
a C. F. R.-nél!

Mindenféle
téli sport

**A kaszinó
nyitva**

RULET — BACCARAT

Mindenféle szórakozások: színház, zene,
White-Star zenekara, Diseur, tánc, mozi,
estélyek, versenyek, stb.

Az összes penziók és szállodák nyitva.